

Orman ve Av

2024 | Mart-Nisan | 2 | Cilt 102

ISSN: 1302-040X

Meşe Kültü ve Kültürü

2 »

Kutsal Gün: Uluslararası
Ormanlar Günü

10 »

Orman Mühendisliği
Bölümü Öğrencilerinin
Eğitim Profilleri

17 »

Ormanlar Yanmadan
Konuşalım

29 »

**TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
TARAFINDAN İKİ AYDA BİR
YAYIMLANIR.**

Yıl: 2024, Mart-Nisan, Sayı:2 Cilt:102
ISSN 1302-040X

**TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ ADINA
SAHİBİ**

GENEL BAŞKAN

Ahmet Hüsrev ÖZKARA

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Hayriye ERTUĞRUL

EDİTÖR

Doç. Dr. Fatih TEMEL
fatihtemel93@gmail.com

YAYIN KURULU

Dr. Coşkun Okan GÜNEY

Orm. Yük. Müh. Erdal ÖRTEL

Doç. Dr. Mehmet ÖZALP

Orm. Yük. Müh. Niyazi ÖZÇANKAYA

Öğr. Gör. Cansu ÖZTÜRK

Bilgilendirmek amacıyla üyelerimize
ücretsiz dağıtılır.

YÖNETİM YERİ

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
CUMHURİYET MAH. TUNA CAD. NO: 5/8 KIZILAY
06420 ÇANKAYA / ANKARA / TÜRKİYE

TEL-FAKS

0312 433 84 13

www.ormancilardernegi.org

tod1924@ormancilardernegi.org

TASARIM / BASKI

Kuban Matbaacılık Yayıncılık

KAPAK FOTOĞRAFLARI

Ön Kapak
Prof. Dr. Savaş ŞENER

İç Kapaklar
Hayriye ERTUĞRUL

İÇİNDEKİLER

Editörden	1
Meşe Kültü ve Kültürünün Mitolojik Kökeni ve Anadolu Folklorundaki Yeri	2
Ormanlarımız ve Ormancılığımız Üzerine "Sessiz Tartışmalar"...	10
Orman Mühendisliği Bölümlerine 2023 Yılında Yerleşen Öğrencilerin Eğitim Profilleri	17
Ormanlar Yanmadan Konuşalım	29
Türkiye Ormancılar Derneği 58. Dönem Genel Kurulu Yapıldı	40
TOD 58. Olağan Genel Kurulundan Aklımda Kalanlar	46
İÜ Orman Fakültesi 67'liler Bir Araya Geldi	51

EDITÖRDEN

Doç. Dr. Fatih TEMEL

Değerli *Orman ve Av* Okurları,

Derneğimizin 58. Olağan Genel Kurulu büyük bir katılım ve demokratik olgunlukla tamamlandı. Genel Kurul sonuçlarının Derneğimiz, üyelerimiz, ormancılığımız ve ülkemiz için hayırlı olmasını diliyor, Derneğimizin Yönetim Kurulu ve diğer kurullarda görev alan meslektaşlarımıza çalışmalarında başarılar diliyoruz.

Cumhuriyet tarihimizin neredeyse tamamına şahitlik etmiş ve üyesi olmaktan gurur duyduğumuz Derneğimizin Yayın Kurulu olarak atanmış olmanın onur ve mutluluğunu yaşıyoruz. Derneğimizin kurulması ve bugünlere gelmesinde emeği geçen tüm meslek büyüklerimize şükranlarımızı sunar, bizleri bu göreve layık gören Yönetim Kuruluna teşekkür ederiz. Yayın Kurulu görev ve sorumluklarını yerine getirmek için büyük bir gayret ve özenle çalışacağımızı belirtmek isteriz. Görevlerimiz arasında yer alan, ülkemizde ormancılıkla ilgili yayınlanan en uzun soluklu dergisi, *Orman ve Av*'ı yayına hazırlamanın heyecanı içerisindeyiz.

Yayın Kurulu 57. Dönemde çok kıymetli eserlerin ortaya çıkmasında büyük emek harcamıştır. Bu dönemde, *Orman ve Av*'ın yanında "*Orman Yangınları*" ve "*Prof. Dr. Fikret SAATÇIOĞLU*" özel sayıları ile "*Pahaselis'e Dokunma!*" eki hazırlanmıştır. Ormancılık tarihimiz ve ormancılığımızın güncel konularına ilişkin "*Yarım Yüzyılın İçinden*", "*Kuşlar*", "*Türkiye Ormancılığı 2022: Türkiye'de Ormansızlaşma ve Orman Bozulması*", "*Anılarında Ormancılık*", "*Orman İçi ve Bitişğinde Yaşayanlar için Orman Yangınlarıyla Mücadele Rehberi*", "*Geleceğini Korumak İçin Sadece Ağaçlar Değil*", "*Karacam*", "*Güneşe Doğru*", "*Orman Yangınları*", "*Orman Denince Umursamadınız ki (!) - Siyasi Partilerin Ormancılık Politikaları Üzerine Değerlendirmeler*", "*Kanal İstanbul Projesi Etkilerinin Avifauna Açısından Değerlendirilmesi - Kuş Uzmanı ve Gözlemcilerinin Görüşleri*", "*Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye Ormancılığı ve Geleceği*" ve "*Denemeler: Doğa, Orman, Ekonomi, Akademi*" isimli toplam 13 kitap yayınlanmıştır. Yayın Kurulu bu kitapların hazırlanması ve yayınlanmasında çeşitli kapasitelerde görev almış, Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. yılına ithafen hazırlanan *Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye Ormancılığı ve Geleceği* kitabının editörlüğünü yapmıştır. Bu eserlerin ormancılık literatürüne kazandırılmasında emekleri geçen tüm yazar, editör ve hakemlere teşekkür ederiz. 57. Dönemde Yayın Kurulunda görev alan ve titiz çalışmaları ile Derneğimizin yayıncılık faaliyetlerinin gelişmesinde büyük emekleri olan ancak bu dönemde Yayın Kurulunda yer almayan **Doç. Dr. Murat ALAN** (Yayın Kurulu

Başkanı ve *Orman ve Av* editörü), **Dr. Öğr. Üyesi Adil ÇALIŞKAN**, **Orm. Yük. Müh. Hayriye ERTUĞRUL** ve **Dr. Öğr. Üyesi Hikmet Batuhan GÜNŞEN**'e şükranlarımızı sunuyoruz.

Değerli okurlar, mesleğimiz ve ülkemiz için önemli iki günü geride bıraktık. 21 Mart Dünya Ormancılık Günü her yıl olduğu gibi bu yıl da büyük heyecanla ve çeşitli etkinliklerle kutlanmasına karşın ormanların durumu iç açıcı değildir. Dünya genelinde her yıl 10 milyon hektar orman alanı ormansızlaşmakta ve yaklaşık 70 milyon hektar orman alanı da yangınlardan zarar görmektedir. Bu nicel azalmanın yanında ormanların niteliğindeki (bütünlük ve biyoçeşitlilik kaybı gibi) bozulmalar da o denli endişe vericidir. Ülkemiz ormanlarının durumu da ne yazık ki çok farklı değildir. Derneğimiz yayınlarında açık bir biçimde ortaya konulduğu üzere ormanlarımız sadece yangın ve böcek gibi zararlıların değil, madencilik, turizm, enerji ve orman ürünleri endüstrisi sektörlerinin talepleri ile ortaya çıkan yönetsel tehditlerle de karşı karşıyadır. Dileğimiz, çok geç olmadan yanlış uygulamalardan vazgeçilmesi ve ormanlarımızın sağladığı ürün ve hizmetlerden toplumumuzun tüm kesimlerinin adil biçimde yararlanmasını sağlayacak tedbirlerin alınmasıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 104. yıldönümünü ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramımızı coşkuyla kutladık. Cumhuriyet'e ulaşmamızı sağlayan Kurtuluş Mücadelesini yürüten Gazi Meclis'in çalışmaları derslerle doludur. Düşününüz, Vatanın dört bir yanı düşman işgali altında, Ankara'nın çevresi işgal güçleri işbirlikçilerinin çıkardıkları isyanlarla ateşten bir çemberle kuşatılmış, Mustafa Kemal ve arkadaşları hakkında idam kararı verilmiş ve elde avuçta inanç ve ümittense başka bir şey kalmamış... Bu koşullar altında dahi Meclis meşruluğunu daima korumuş ve kararlarını uzun ve ayrıntılı tartışmalar sonucunda almıştır. Bu vesileyle başta Mustafa Kemal ATATÜRK olmak üzere, kurtuluşa giden yolda kendisini feda eden tüm şehit ve gazilerimizi saygı, minnet ve şükranla anıyoruz.

Türkiye Ormancılar Derneği 58. dönem Yayın Kurulu olarak hazırladığımız *Orman ve Av*'ın Mart-Nisan 2024 sayısı ile sizleri selamlıyoruz. Bu sayıda "*Meşe Kültü ve Kültürü*", "*Kutsal Gün*", "*Orman Mühendisliği Bölümü Öğrencilerinin Profili*", "*Ormanlar Yanmadan Konuşalım Panelinin Özeti*" ve "*58. Olağan Genel Kuruldan Akımda Kalanlar*" başlıklı yazıları bulabilirsiniz.

İyi okumalar...

MEŞE KÜLTÜ VE KÜLTÜRÜNÜN MİTOLOJİK KÖKENİ VE ANADOLU FOLKLORUNDAKİ YERİ

Prof. Dr. Ünal ASAN, İÜ-C Orman Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi, unalasan46@gmail.com

Giriş

Meşe, sahip olduğu 280 kadar tür ile yeryüzünde Avrupa başta olmak üzere kuzey yarımkürenin büyük bir bölümünde yayılış gösteren orman ağaçları arasındadır. 25 m boya ve 2 m çapa erişebilen geniş tepeli ağaçlardan, 3-5 m boya sahip çalılara kadar değişen türlerini Avrupa ve Anadolu'nun hemen hemen her bölgesinde görmek mümkündür. Çoğunlukla kışın yapraklarını döken boylu ağaç görünümünde olan meşelerin bazıları her dem yeşil çalı ya da ağaçlık formundadır. Bin yılı aşkın yaşlara ulaşan Macar meşesi (*Quercus frainetto*), sapsız meşe (*Quercus petraea*), saplı meşe (*Quercus robur*) ve Istranca meşesinin (*Quercus hartwissiana*) geniş tepeli ve kalın gövdeli anıtsal niteliğe sahip örneklerini, meskün mahallere yakın orman kenarlarında (Bolu-Mengen ve Çankın-Yapraklı), eski mezarlıklar (Bolu-Saççılar Köyü ve Bursa-Armutköy), ya da diğer kırsal alanlarda (Karamürsel-Dereköy) görmek mümkündür.

Bu makalede insanlık tarihi içinde Anadolu ve Avrupa'da antik halk topluluklarının kültür ve inanç sistemlerinin oluşup şekillenmesinde en önemli rolü oynayan ağaç ve orman kültürü, doğal ağaç türlerimizden meşe merkeze alınarak incelenmiştir.

tir. İncelemede meşe orman ve ağaçlarının mistik ve mitolojik yönü Antik Yunan, Roma, Galya ve Baltık ülkelerinin mitolojilerinden yararlanılarak ele alınmıştır. Makale amacına uygun olarak önce meşe kültürünün inanç sistemleri içindeki yerine ilişkin kısa bilgiler verilmiş, sonra da "Ağaç ve Orman Kültü" nün "Ata Kültü" ile eş zamanlı olarak nasıl ortaya çıkmış olabileceği açıklanmıştır. En son olarak da Anadolu folklorunda yer bulan ünlü meşe ağaçlarından birkaçı tanıtılmıştır.

Meşe Kültünün İnanç Sistemlerindeki Yeri

Meşe ormanları Anadolu'dan başlayarak Balkanlardan İspanya'ya; Fransa'dan Britanya Adalarına kadar, Orta ve Batı Avrupa'da İtalya'daki Alp Dağları'nın güneyi dışında kalan geniş coğrafyada yaşayan ve Antik Kelt toplulukları olarak anılan eski barbar kavimlerin inanç sistemlerinde çok önemli bir yere sahipti. Bu bölgelerdeki pagan toplumlarının dinsel ritüellerini, druid adı verilen, şifacılık, büyücülük ve kâhinlik yapan rahipler yönetirdi. Bu kişiler ayrıca hem klan bireyleri ve hem de klanlar arasındaki anlaşmazlıkları çözen yargıçlık ve bilgelik gibi ihtiyaçlarını da karşılayan kişiler idi. Bu özellikleri ile druidler, aynı zamanda klan geleceklerini koruyan ve kollayan idareciler olarak kabul ediliyordu (Asan 2016).

Druidler, ellerinde ağaçları sembolize eden küçük değnekler taşırlardı. Bu değnekler aynı zamanda druidin sihir gücünün belirtisi olarak kabul edilirdi. Druidler için kutsal olan bir bitki de ökse otu idi. Kelt inanışı

Druidler, ellerinde ağaçları sembolize eden küçük değnekler taşırlardı. Bu değnekler aynı zamanda druidin sihir gücünün belirtisi olarak kabul edilirdi. Druidler için kutsal olan bir bitki de ökse otu idi. Kelt inanışı

Solda: Kutsal ormanda gezen bir druid.
Sağda: Ökse otu kesen druidler (Altunay 2003)

na göre bir meşe ağacı üzerinde ökse otu taşıyor ise kutsallığı daha da artardı. Bu bulgu mutlaka bir törenle taçlandırılır ve bu tören için en uygun zaman, bir sonraki ayın altıncı günü olarak seçilirdi. Törende önce meşe ağacındaki ökse otu altın bir orak ile druid tarafından kesilir, sonra da iki beyaz boğa kurban edilirdi. Kelt inanışında ökse otu aynı zamanda ayı da sembolize ettiği için, druidlerin meşe üzerindeki ökse otunu kesmek için kullandıkları orak da hilal biçiminde idi. Ökse otu aynı zamanda üzerinde bulunduğu ağacı ruhu ve eliksiri olarak da kabul ediliyordu. Bu nedenle, ökse otunun bir başka adı da “Meşe suyu” olarak anılıyordu (Altunay 2003).

Kelt geleneğinde ayrıca druidlerin ağaçları büyü ile savaşçılara çevirme ve savaşa gönderme yeteneğine sahip olduklarına dair bir inanç var ise de, Graves, bu savaşın gerçek fiziksel bir savaş olmayıp, bilge insanların akıllarında ve sözlerinde geçen entelektüel bir mücadele olduğunu, Edward Davis’in 1809 yılında yayınlanan bir makalesine dayanarak belirtmektedir. Druid okullarının orman ya da koruluklarda kurulmasına ve druid gizemlerinin büyük bir bölümünün değişik ağaçların dalları ile ilgili olmasına rağmen, “Ağaç” kelimesinin eski Kelt dillerinde “Harf” anlamına da geldiğini bu nedenle de eski metinlerden yapılan tercümelerin yanlış olabileceğine işaret etmektedir (Graves 2015).

Meşe ağaçları Orta Doğunun antik toplumlarında da kutsal

sayılıyordu. Örneğin, Sümer’de İnanna, Babil’de İştâr meşe ağacı ile sembolize edilirdi. Kabala’nın toplumsal öğretisinin sembolü olan meşe ağacı, ormanın tüm ağaçlarını koruyan bir göreve sahipti. Eski Roma’da meşe ağacı Jüpiter’e adanmıştı. Eski Yunan Mitolojisinde ise meşe Zeus’un kutsal ağacı olarak kabul edilir ve kâhinler, rüzgârda meşe ağacı yapraklarının çıkardığı sesleri yorumlayarak gelecek hakkında bilgi verirlerdi. Kibele ve Artemis, Anadolu’da kutsal meşe ormanlarının koruyucuları ve sahipleri olarak bilinirdi. Özgür Ansiklopedinin Altın Post maddesinde verilen açıklamaya göre, Antik Yunan Mitolojisinin en ünlü efsanelerinden olan Argonotların aradığı Altın Postun da Karadeniz’in Güneydoğu kıyılarında, Gürcistan’ın Kolha Bölgesindeki, Kutsal Meşe ağacında asılı olduğu belirtilmektedir.

Asan (2016) tarafından verilen bilgilere göre kutsal meşe ve altın post olgusunun, J. G. Frazer’in bilimsel çalışmalarını Altın Dal adı ile yayınladığı kitabında kutsal meşe ve ökse otu olarak karışımıza çıktığını görüyoruz. Antropoloji ve sosyoloji bilimlerinin ilk öncülerinden olan yazarın 1890 yılında yayınladığı kitabın I. cildinin girişine her ne kadar ressam Turner’in “Altın Dal” isimli tablosu ile başlamış olsa da, eserin kapağını süsleyen ve Frazer’in çağdaşı Prof. Dr. H.J. Middleton tarafından çizildiği anlaşılan resimde, Antik Yunan kahramanlarından Aeneas’ın kutsal meşe ağacından aldığı efsanevi nesnenin ökse otu oldu-

ğu açıkça görülmektedir (Frazer 2004). Bugün İtalya’nın La Riccia Kasabası yakınlarındaki Nemi Köyünde bulunan ve Antik Yunan ve Roma mitolojilerinde kutsal Aricia Gölü ve Korusu olarak bilinen orman içinde Diana Mabedi yer almaktadır. Bu mabette rahipliğin el değiştirmeğini ilginç bir geleneğe göre gerçekleştiğini belirten yazar, bunun için yeni adayın önce Aricia Korusundaki kutsal meşe ağacından altın dalı kesmesi, sonra da o anda mabette görevli olan rahibi öldürmesi gerektiğini belirtmektedir (Frazer 2004).

Neolitik ve Paleolitik Çağlarda “meşe ağacı” tanrıçanın bedenini, “meşe kovuğu” da tanrıçanın rahmi ile özdeşleşirdi. Ana tanrıça heykellerinin meşe ağacından yapılması, ağaca ve ağaç altında tapınma geleneğinden gelmektedir. Bilindiği üzere, Anadolu’daki Kibele inancı zamanla Artemis’e dönüşmüş, bazen her iki kulte eşzamanlı tapınılmıştır. Antik Çağlarda da Anadolu insanı ve özellikle kadınlar Artemise tapınmak için çıplak tepelere gidip oralarda ayinler düzenler idi. Bu törenlere erkekler katılmazlardı. Hiç kuşkusuz, Artemise tapınmanın önemli ritüellerinden biri de meşe ağaçlarıydı, ona meşe ağaçları altında ibadet edilirdi (Torlak 2006). Meşe ağacına tapınım, Avrupa’da da Hristiyanlık öncesi dönemde çok yaygındı. İlk insanların ağaç kütüklerinden meydana geldiği, iki odunun sürtünmesi ile “ateş” alması, bunun da “doğum” olayını gerçekleştirdiğine inanırlardı.

On binlerce yıldan bu yana onları koruyan, ilaç ve gıda temin

eden meşeler, bir anneye özgü davranışlarından dolayı tanrıçalarla özdeşleştirildi. Sonuçta Toprak Ana'yı dölleyen Tanrı Baba-Gök'de ağaçların vasıtasıyla tanrıçalara ulaşırdı. Friglerin Kybele'si, Galatların Dana'sı ve Yunanlıların Artemis'ine hep meşe koruluğunda tapınılırdı. Bir Artemis ilahisinde, "Efes'te deniz kıyısında bir meşe ağacı altında senin için bir heykel diktiler" denmektedir (Torlak 2010). Anadolu'da MÖ 300'lerden itibaren hüküm sürmüş Galatlarda, yaş meşe ağacını kesenlerin cezası ölümdü. Galatların hukuksal ve politik yaptırımlarını dinsel bir meclis gibi karara bağlayan kurul olan Drynemeton; "kutsal meşe koruluğu" veya "kutsal meşe tapınağı"; Tanrı'nın bir görüntüsü olarak kabul edilirdi. Nitekim Galatlar veya diğer adıyla Keltler, devasa Tanrı heykellerini meşe ağaçlarından yapmışlardır.

Almanya'da Kuzey Ren-Vestfalya Borken ilçesinde 1500 yaşında olan Femeiche Meşe ağaçları

"Mahkeme Meşe Ağacı" olarak anılır. Orta Çağ'da ağacın altında mahkemeler kurulur ve ölüm hükmü de dahil bir çok kararlar alınır. İskandinav efsanesindeki Tanrı Odin bir yargıç olarak kurdu ve iki kuzgunuyla beraber meşe ağacı altında oturmuş.

Meşe ağaçları, Avrupa'dan gelen göçmenlerin gelenekleriyle birlikte Amerika'nın yerli halkı tarafından da kutsallık sembolü oldu. Dayanıklı odun özelliklerinden ötürü Ulusal ağaç "White Oak" adını aldı ve bazı şehirlerinde, kasabalarında ve bölgelerinde (örneğin Hollywood ve Thousand Oaks gibi) kabul gördü. Bu konudaki özgün örneklerden birisi de İngiltere'nin Yorkshire- Harrogate Bölgesindeki Cowthorpe köyünde bulunan ve köye adını veren Cowthorpe Meşesidir. Bu muhteşem ağaç için verilen ölçüler; 60 feet (18 m) çevre ve 48 feet (15 m) boydur. Ormanlardaki bütün ağaçların yanında çocuk gibi kaldığı ifade edilen bu meşenin 1718 yılında bir fırtına ile kopan dalından 5

ton odun elde edilmiştir. Ağacın 1873 yılındaki durumu gösteren gravürden de anlaşılacağı gibi, kasaba halkının sosyo-kültürel açıdan bu ağaca verdiği önem, druidlerin meşe ağacını neden kutsal ağaç seçtiklerini de hiçbir kuşkuya yer vermeyecek biçimde ortaya koymaktadır. Ağacın 1950'li yıllarda devrilip yok olduğu belirtilmektedir.

Yaşlı ve heybetli meşe ağaçları, Abhaz ulusu için de kutsal kabul edilmektedir. Tarihi Lıhni köyü meydanında bulunan binlerce yıllık kutsal meşe ağacı, yöre halkının tarih boyunca gölgesinde yaptığı çok sayıda toplantılara tanıklık etmiş ve böylece toplum belleğinde kazandığı olağanüstü saygı nedeniyle Abhaz halkının kutsal Bilge Ağacı ünvanını hak etmiştir. Nitekim, en son 27 Mayıs 2014 Tarihinde darbe girişiminde bulunan grupların durumu da Abhaz Yaşlılar Konseyi'nin "Kutsal Lıhni Ağacı" altında yapılan toplantısında tartışılmış ve böylece, olayların daha ileri boyuta ulaşması önlenmiştir. Abhaz'ların bu kutsal meşesi, 02/06/2014 tarihinde düşen bir yıldırım ile ikiye ayrılınca, halk arasında iki farklı görüş ortaya çıkmıştır. Bu olay, yaşlılar arasında "Tanrıların Uyarısı" olarak nitelendirirken, özellikle genç kesimde ise "Eski yaşamın ölümü, yeni yaşamın başlangıcı" olarak nitelendirilmiştir (Asan 2016).

Meşe Kültünün Mitolojik Kökeni

Ağaç ve orman kültüründe çok önemli bir yere sahip olan meşe ormanlarının, tarihsel süreç

Cowthorpe Meşesi (La Nature 1873)

içinde özellikle Orta ve Kuzey Avrupa antik halk topluluklarının inanç sistemlerinin doğuş ve gelişimi üzerlerinde çok önemli rol oynadığı görülmektedir. Yukarıda yapılan açıklamalardan ve aşağıda ayrıntıları verilen mitolojik efsanelerden de anlaşılacağı üzere, bu bağlamda birincil kaynak elbette Kelt ve İskandinav efsaneleridir. Biz de bu gerçekten yola çıkarak meşe kültünün mitolojik kökenlerini bu efsanelerde aradık. Çünkü; Yunan mitolojisinde sözü edilen ve Fransız araştırmacı Edouard Schure'e göre *"kuzeyin ölgün ışıklarıyla aydınlatılmış ormanları içinden köpekleri ve ren geyikleri gelen Hiperborluların"* inanç sisteminin temeli olan "Ata Kültü" nün doğuşu Avrupa'nın batısındaki meşe ormanlarında başlamaktadır. Yazarın, bu süreç konusunda Fabre D'Olivet'in teorik varsayımına atfen verdiği bilgilere göre bu kültürün doğuşu şöyle başlamış olmalıdır: Savaşçı bir klanda iki yiğit rakip klan reisliği konusunda

ölümüne bir dövüş için meydana inmiş durumdadır. O anda saçı başı darmadağın olan bir kadın orman içinden koşarak gelir ve rakiplerin arasına girerek onları ayırır. Bu kadın, savaşçılardan birinin eşi, diğerinin kız kardeşidir. Gözleri alev saçan kadın klan halkına ve savaşçılara şöyle haykırır. *"İrkımızın yüce atası muzaffer savaşçının gölgesi ormandaki ulu ağacın altında bana göründü. İki kardeş savaşçının birbirleri ile değil ortak düşmana karşı beraber savaşmaları gerektiğini söyledi."*

Kadının emredici ses tonu ile tüm klana yaptığı bu konuşma hem klan halkını, hem de savaşçıları ikna eder. İki rakip bırıncarak anlaşır ve dövüşmekten vazgeçer. Bu olaydan çok etkilenen klan halkı daha sonra kadını ecdatlarının görüldüğü meşe ağacının altına tekrar tekrar götürüp gelecekleri konusunda kehanette bulunmalarını ister. Hem atalara tapınma kültürü ve hem de ilkel klanlardaki kadın kâhinlerin kehanetlerini meşe

ağaçları altında açıklama geleceği böylece başlamış olur (Schure 2021)

Meşe ağaçları ökse otu ile birlikte Anadolu'dan Balkan'lara, İtalya'dan tüm İskandinavya ülkelerine kadar çok geniş bir coğrafyada inanç sistemlerinin merkezinde yer almaktadır. Her ne kadar Antik Yunan ve Roma mitolojilerinde tek başına çok sayıda söylenceye konu olmuş ise de, kült ve kültür yönünden asıl ağırlığını ökse otu ile birlikte Kelt inanç sisteminde ve İskandinav mitlerinde görüyoruz. Çünkü; daha çok yakın bir tarihte Stonhenge'de yasaklanana kadar, ilk ve orta çağ boyunca Avrupa coğrafyasının hemen her yerinde kutsal meşe ormanlarında tören yöneten druid rahiplerinin en önemli ritüeli, kutsal meşe ağacı üzerindeki ökse otunu altın bir orakla kesmek idi. Ezoterik sembolizme göre, paganların inancında ökse otu aynı zamanda ayın hilal şeklindeki halini sembolize ettiği için kesimlerde bu şekle en uygun araç olarak orak kullanılmakta idi.

Antropolog J.G. Frazer'in İskandinav mitolojisindeki Küçük Edda destanından yaptığı alıntıya göre Balder'in ölümü şöyle gerçekleşmiştir: *"Bir zamanlar Balder, ölümünü önceden haber verdiğini düşündüğü kötü rüyalar görüyordu. Bunun üzerine toplanıp onu her türlü tehlikeye karşı güvenli kılmaya karar verdiler. Tanrıça Erigg, sudan ve ateşten, demirden ve bütün metallerden, taşlardan ve topraktan, ağaçlardan, hastalıklardan ve zehirlerden, dört ayaklı*

Kadın kâhinin ulu meşe altında yüce atayı görmesinin temsili görünümü

bütün hayvanlardan, kuşlardan ve sürünen şeylerden Balder'e zarar vermeyeceklerine dair yemin aldı. Bu yapılırca Balder'in dokunulmaz olduğu kanısına varılmıştı; bunun için tanrılar onu aralarına alarak keyfini çıkardılar bunun, kimileri ok attı üzerine, kimileri baltayla saldırdı, ötekiler taşladı. Fakat ne yaptılarsa ona bir zarar veremediler; bunun üzerine hepsi sevindi. Sadece, kavgacı, fitneci Loki bundan hoşnutsuzdu; yaşlı bir kadın kılığında Erigg'e gitti; Erigg ona tanrıların silahlarının Balder'i yaralayamayacağını, çünkü onu yaralamamaları için her şeye yemin verdirdiğini söylemişti. Loki sordu ona: "Her şey Balder'i koruyacağına yemin etti mi?" Erigg yanıtladı, "Valhalla'nın Doğusunda ökse otu denen bir bitki yetişir; yemin edemeyecek kadar küçük göründü bana o." Bunun üzerine Loki gitti ve ökse otunu sökerek tanrıların meclisine getirdi. Orada, kör tann Hother'in dairenin dışında ayakta durduğunu görerek ona sordu, "Sen niye Balder'e bir şey atmıyorsun?" Hother yanıt verdi: "Çünkü nerede olduğunu görmüyorum; ayrıca silahım da yok." Loki dedi ki, "Sen de ötekiler gibi yap, onlar gibi Balder'i onurlandır. Nerde durduğunu gösteririm sana, sen de bu ince dalla vurursun ona." Hother ökse otunu aldı ve Loki'nin yönlendirmesine uyarak Balder'e attı. Ökse otu Balder'e çarptı ve onu ikiye biçti, cansız yere düştü Balder. Tanrıların ve insanoğlunun o güne kadar başına gelen en büyük felaketti bu. Tanrılar bir süre sessiz durdular, sonra seslerini yükselterek acı

acı gözyaşı döktüler. Balder'in vücudunu alıp deniz kenarına getirdiler. Balder'in gemisi duruyordu orda, Ringhorn'du adı, bütün gemilerden daha büyüktü. Tanrılar gemiye çıkıp Balder'in cesedini onun üzerinde yakmak istiyorlardı, ama gemi bir türlü kımıldamıyordu. Hyrrockin adlı dev tanrıçayı çağırdılar. Tanrıça, bir kurdun üzerine binmiş olarak geldi ve gemiyi öyle bir itti ki, çıkardığı dalgalardan ateş çıktı, yer gök sarsıldı. Sonra Balder'in cesedi alınıp gemisinin üzerindeki odun yığını üzerine yerleştirildi. Karısı Nanna bunu görünce yüreği üzüntüye dayanamayıp patladı ve öldü. Onu da kocasının yanına odun yığını üzerine koydular ve odunları ateşe verdiler. Balder'in atı da bütün koşullarıyla birlikte odunlar üzerinde yakıldı." (Frazer 2004). İlkel klanlarda ölen reislerin at ve silahları ile birlikte gömülme geleneği çok yaygın idi. Schure, Vedalar ve İskandinavlar arasında at kurban etme geleneğinin bu düşünceden kaynaklandığını bildirmektedir (Schure 2021).

Frazer, druid rahiplerinin ökse otu kesme ritüelinin temelinde ağaç ruhu inancının yattığını belirtmektedir. Çünkü, ökse otu nasıl Balderin hayatla bağlarını kesip onu öldürdü ise rahipler de ökse otunun kökleri ile bağlarını kesip onu öldürmekte ve böylece belkide tanrıların Balderin ölümünden sorumlututukları ökse otu üstündeki laneti gerçekleştirmeyi sembolize etmektedirler. Bu ritüelin sembolik anlamını daha iyi kavrayabilmek için, asalak bitki olan

ökse otunun ağaçların özsularını emerek nasıl hayatta kaldıklarını bilmek gerekir. Şöyle ki; bütün parazitler yaşamları için gerekli olan enerjiyi, başka canlıların kendi yaşamları için ürettikleri enerjiyi çeşitli yollarla onlara eklemlenip enerjilerini sömürerek sağlamaktadır. Bitkilerin enerji kaynağı, fotosentez olayı sonunda ürettikleri glikozdur. Yapraklarda üretilen glikoz yaşamsal faaliyetleri gerçekleştirmek üzere sıvı halde özsu kanalları vasıtası ile bitkilerin diğer organlarına taşınır. Ökse otu köklerini ağaç dal ve gövdele- rindeki kabuğun hemen altında yer alan özsu iletim kanallarına sokarak, ağacın kendi ihtiyacı olan sıvı glikozu emer ve ağacın zaman içinde zayıf düşüp mantar ve böcek tasallutuna uğramasına neden olur. Ağacı öldüren asıl zararlı ökse otu olduğu halde, görünürde ölüm nedeninin böcek veya mantar olduğu sanılır.

Ökse otu sadece meşelere değil, başta kavak olmak üzere hem çam ve göknar gibi orman ağaçlarına, hem de elma ve armut gibi meyve ağaçlarına da musallat olur. Ancak druidlerin ökse otu kesim ritüelleri sadece kutsal ormanlardaki meşe ağaçları ile sınırlı idi. Bunun nedeni, Kelt mitoloji ve inanç sisteminde meşenin tanrıların sahip olduğu ölümsüzlük gücünün, ökse otunun da bu gücü zayıflatıp yok eden ölümün sembolü olarak kabul edilmesi olsa gerektir.

Kelt inanışında meşe ve ökse otu arasındaki bu ilişkiye getirilen bir başka açıklama Schure (2021) tarafından yapılmıştır.

Yazarın bu konuda verdiği bilgilere göre; zaman içinde toplum üzerindeki etkilerini giderek artıran kadın druidler toplum üzerindeki otoritelerini pekiştirmek amacıyla ayinlerinde insan kurban etmeye başlamışlardı. Genç bir druid rahibi olan Ram, bitkilerden çıkardığı iksirleri damıtıp ilaçlar yapma konusunda şaşılacak derecede başarılı bir şifacı idi. Bilgiye duyduğu özlem nedeniyle bütün İskit'i ve güney ülkelerini dolaşmıştı. Kendi ülkesindeki kadın druidlerin dinsel ritüellerde insan kurban etmesini doğru bulmuyordu. Diğer taraftan, halk arasında giderek yayılan veba belası, pençesine aldığı hastaları inleterek öldürüyordu. Veba, hastaların nefesi ve yaydıkları berbat koku ile yayılıyordu ve Ram, toplumun bu derdine çare arıyordu. Ram'ın her zaman ayin yaptığı ormandaki bir meşe ağacı altında meditasyon yapma alışkanlığı vardı. Bir akşam, bu meşenin altında halkın dertleriyle dolu olan zihninde yorgunluktan bitkin bir şekilde uykuya daldı. Ram uykusunda güçlü bir sesin kendisini adı ile çağırdığını ve uyandırdığını düşündü. Yazar, rahibin yaşadığı bu olayı ve sonrasında gelişen durumu şöyle anlatmaktadır:

“Ram karşısında heybetli bir adam gördü. Kendisi gibi druidlerin beyaz cübbesini giymişti. Elinde etrafına yılan dolanmış bir asa taşıyordu. Durumu anla-

*yamadığı için şaşkınlığa düşen Ram yabancıya bunun ne anlamı geldiğini sormak üzere idi. Ama meçhul adam onu elinden tutarak ayağa kaldırdı ve ona dibinde yattığı ağacın üzerindeki çok güzel bir ökse otu dalını gösterdi ve ona Ey Ram, aradığın ilaç budur işte dedi. Sonra göğsünden küçük bir altın bıçak çıkarıp dalı keserek ona uzattı. Ökse otunun nasıl hazırlanacağına dair birkaç söz daha fısıldadı ve ortadan kayboldu.”*Ram uykusundan tamamen uyanıktan sonra ökse otu ilacını altın bıçaklı ilahi arkadaşının tavsiyesine uygun olarak hazırladı ve onu mayalı bir içeceklerle karıştırarak hasta bir adama verdi. Hasta hemen iyileşti. Ram'ın uyguladığı ilaç pek çok kişiyi iyileştirdi. Üzü tüm İskit ülkesine yayıldı. İlacın yapılmasındaki sırrı paylaştığı genç rahiplerle birlikte üzü İskit ülkesinin dışına taşınınca Ram yarı ilah olarak kabul görmeye başladı. Ram'a bu sırrı veren ise Avrupa halklarının ezoterik geleneklerinde **“Aesc-heyh-hopa”** kelimeleri ile tanımlanan ve **“Kurtuluş umudu ormandadır”*** biçiminde açıklanan bir ilahi varlığa dönüştü. Antik Yunan halkı, elinde üzerine yılan dolanmış bir asa ile tasvir ettikleri bu varlığa Esculap (Aesculapius) adını verdi (Schure 2021).

Ata kültürünün meşe ormanlarındaki doğuşu konusunda Fabre D'Olivet'in teorik varsayımını

şüphe ile karşılasak da, efsanelerde sözü edilen olayların belirli oranda gerçeklik taşıdığı herkes tarafından kabul edilmektedir. Bu anlatımlarda gerçek olan; bir bölümü üzerinde ökse otu taşıyan devasa boyutlu meşe ağaçlarıyla kaplı ormanların çok yakın zamana kadar Avrupa'da yaygın olduğu ve çok yakın tarihlerde yasaklanan ilkel druid ayinlerinin bu ormanlarda yapıldığıdır. Bu durum, meşe kültürünün inanç sistemleri içinde çok önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir.

Anadolu Folklorunda Meşe Söylenceleri

Meşeler Anadolu'nun asli ağaç türü olması nedeniyle, halk arasında söylenegelen çok sayıda söylencenin de konusu olmuştur. Ancak yer darlığı nedeniyle makalemizde sadece üçüne yer verilmiştir.

Hacet Meşesi

Kütahya ili, Domaniç ilçesinin Perçin köyünde bulunan ve “Hacet Meşesi” olarak anılan ağaç, köy halkının süre gelen sosyo-kültürel hayatında 900 yıldan bu yana önemli rol oynamaktadır. Öyle ki, köyde yapılan sosyal etkinliklerin tamamı bu ağaç altında gerçekleştirilmektedir. Nişan törenleri, sünnet düğünleri, hac ve asker uğurlamalarının tamamı, bu ağacın asırlık gövdesinin verdiği güven duygusu ve dallarının sağladığı

* Eseri aslından “Kurtuluş umudu ormandadır” biçiminde Türkçeye çeviren N. M. Kırım'ın çevirisini düzeltmek elbette haddimiz değildir. Ancak, eserin bütünü içinde adı geçen sekiz inisiyeden birisi olan Rama, bitkilerden yaptığı iksirler ile çeşitli hastalıkları iyileştirmesi ile ünlenmiştir. Bitkilerin kaynağı ormanlar olduğu içindir ki “Kurtuluş umudu ormandadır” cümlecığının “Şifa umudu ormandadır” biçiminde anlaşılması uygun olacaktır. Aesculapius'ın da bir şifacı olduğu düşünülürse bu ifade daha anlamlı görünmektedir.

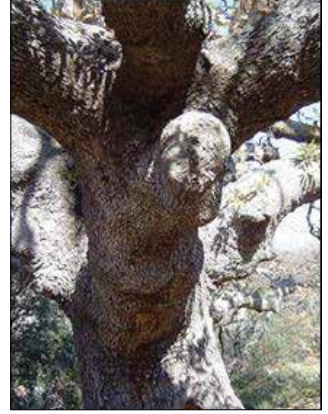
koruyucu fonksiyondan kaynaklanan huzur ortamında yapılmaktadır. Kişisel mutluluklar bu ağaç altında bölüşülerek büyütülmekte, dert ve üzüntüler yine burada bölüşülerek azaltılmaktadır.

Hacet Meşesi, Perçin köyünün çimentosu gibidir. Tüm istekler bu ağaç altında dillendirilir. Aşure günlerinde ortak kazan bu ağaç altında kaynatılır, böylece, aşure içinde bulunan farklı malzemenin oluşturduğu ortaklığın, köy halkının ruhuna yansıdığına ve aidiyet duygusunun oluşup gelişmesine katkı yaptığına inanılır. Bu ağacın kesilmesi halinde köy halkı arasındaki birlik ve beraberliğin kaybolacağından korkulduğu için, köy halkının ağaca gösterdiği saygının ibadet inancıyla yapıldığı belirtilmektedir.

Seyitgazi ilçesi Çürüttüm köyünde bulunan "Piribaba Meşesi" ise folklorik bir anıt ağaç olup, Hıdırellez kutlamaları kapsamında, bu ağacın altında toplanılarak yemekler yapıp fakir-fukaraya dağıtmakta ve şenlikler düzenlenmektedir (Genç ve Güner 2003).

Kayıp Yörük Meşesi

Kuşadası'na bağlı Güzelçamlı beldesindeki Dilek Yarımadası'nın milli park ilan edildiği 1966 yılından önce, anıt meşe ağacının olduğu yerde yörükler yaşamaktaydı. Kuşadası EKO-DOST Derneği üyelerinin burada yaşayan Tuzburgazlı yörüklerden dinledikleri bir öyküye göre, "Bölgede yaşayan yörüklerden birisi, anıt meşe ağacının

Kayıp Yörük Meşesi (Foto: S. Gündoğdu)

gövdesini keserken birden ortadan kaybolmuş. Kaybolan kişiyi günlerce aramışlar ama bulamamışlar. Bir gün meşe ağacının altında koyunlarını yatıran yörüklerden birisinin kafasına kuş pisleyince, yukarı doğru bakmış ve insan görünümlü dalı fark etmiş. İlginç görünümlü dalı fark eden çoban koşarak büyüklerine haber vermiş. Yörüklerin ileri gelenleri ağacın yanına gelerek incelemede bulunmuşlar. Günlere aradıkları kişinin ağacı kestiği için, bir dal şekline aldığına inanmışlar."

Abdül Vahap Meşesi

Abdülvahap Meşesi olarak anılan bu meşe, Karamürsel'in 10 km batısında bölgenin en eski yerleşim yerlerinden biri olan Dereköy içindedir. Köy sakinleri, halk arasında "Manav" denilen yerli Türkmenlerdir. Ağaç, köyün batı tarafındaki mezarlığın 200 m daha batısında ve dışında kalan ve halk arasında "Tekke Mevkii" olarak bilinen bir yerde bulunmaktadır. Ağaca yakın olan mezarlıkta Osmanlı Dönemine ait çok sayıda kabir ve mezar taşı görülmekle beraber,

basit bir çeşme dışında ağaca yakın konumda hiçbir kabir yeri ve tekke kalıntısı mevcut değildir. Gövdesinin toprağa yakın bölümünde devasa bir kanser uru taşıyan, içi kovuk ve tepe dalları kuruyup dökülmüş olan bu devasa ağaca ait folklorik bir söylence dışında, ortada ağacın sosyal kimliğini açıklayan hiçbir belirti mevcut değildir.

Köy halkından derlenen bilgilere göre, Osmanlıdan çok önceki zamanlarda sıcak bir yaz günü köye keramet sahibi bir zat gelir. Belinde kılıcı, elinde asası ile dolaşan bu zat, susuzluğunu gidermek için yanında taşıdığı kılıcını kuru toprağa saplayıp yerden çıkan su ile hem abdest alır hem de susuzluğunu giderir. Bugün devasa meşe ağacının bulunduğu yere de asasını saplayıp yesheren asanın meydana getirdiği ağacın gölgesinde namazını kılar ve oraya yerleşir. Köy halkı, bu ereni saygı ile bağrına basar ve öldüğünde cesedini hemen oraya gömer. Ancak, kabrin baş ve ayakucuna dikilen taşlar zaman içinde kaybolduğundan, mezarın kesin yeri belli değildir.

Meşe ve çeşmenin bulunduğu alanın adı; bu nedenle "Tekke Mevkii" olarak ün kazanmıştır. Köy halkı arasındaki yaygın inanca göre; bugünkü meşe ağacı bu erenin asası, çeşmenin

yapıldığı yerdeki su kaynağı da, yine o erenin kılıcı ile açtığı pınardır.

Yazar Erdoğan Özdemir, Derneköy'ün kadim mezarlığı içinde

tam adı Seyyid Abdülvehhap Gavsi olan ve Peygamber soyundan geldiği rivayet edilen bir erene ait bir kitabenin mevut olduğunu söylemektedir (Özdemir 2017).

Abdül Vahap Meşesinin genel görünümü ve çevre ölçümü

KAYNAKLAR

ALTUNAY, E. 2003:Druidler. <http://www.hermeticks.org/>

ASAN, Ü.1987: Türkiye Ormanlarında Saptanabilen Anıt Nitelikteki Ağaçların Dünya'daki Benzerleriyle Karşılaştırılması. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 37, Sayı 2, Sf. 47 - 68.

ASAN, Ü.1991: Doğal ve Kültürel Miraslarımızdan Anıt Ağaç ve Ormanlar. Yeşile Çerçeve Dergisi, Sayı 9, s. 22 - 24.

ASAN, Ü. 1993: Mistik ve Folklorik Yönüyle Anıt Ağaçlarımız. Yeşile Çerçeve Dergisi, Sayı 23, Sf. 13-15.

ASAN, Ü. 2016: Anıt Ağaç Kavramının, Fiziksel, Görsel ve Sosyokültürel Dayanakları. ISBN: 978-605-396. 298 sayfa

ERGUN, P. 2004: Türk Kültüründe Ağaç Kültü. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, ISBN: 975-16-1735-9, 879 sayfa.

ERHAT, A. 1972: Mitoloji Sözlüğü. Remzi Kitapevi. 320 sayfa. İstanbul

FRAZER, J.G. 2004: Altın Dal: Dinin ve Folklorun Kökleri. (Çev. M.H. DOĞAN) Tayel Yayınevi, İstanbul. 412 sayfa.

GENÇ, M. ve GÜNER, Ş.T. 2003: Göller Bölgesi'nin Anıt Ağaçları. Isparta Valiliği İl Özel İdare Yayınları ISBN: 975-585-325-1, 322 sayfa

GRAVES, R. 2015: Ak Tanrıça: Şiirsel Metnin Tarihsel Grameri.

Kabalcı Yayıncılık, ISBN 978-605-5272-97-5, 808 sayfa.

ÖZDEMİR, E. 2017: Kaptan_ı Der-ya Karamürsel.(Tarihi Belgesel). Zinde Yayıncılık, ISBN: 978-605-9425-26-1, İstanbul. 419 sayfa.

SCHURE, E. 2021: Dinlerin Gizli Tarihi. Büyük İnisyeller. (Çev. N.M. Kınm). ISBN:978-605-70811-2-4, 567 sayfa

TORLAK, H. 2006: Anatanrıça İnancının Bitkisel Kaynakları, Bilim ve Gelecek Dergisi, Haziran 2006

TORLAK, H.2010/b: Anadolu Uygarlıklarında Meşe Ağacı, Bilim ve Gelecek Dergisi, Mart-2010

ORMANLARIMIZ VE ORMANCILIĞIMIZ ÜZERİNE "SESSİZ TARTIŞMALAR"...

Doç. Dr. Yücel ÇAĞLAR, ormanlarindelisti@gmail.com

“Kutsal Gün” : “Uluslararası Ormanlar Günü” **“EN YENİLEŞİMCİ ORMANCILIK, BİZİM ORMANCILIĞIMIZ”!**

Gerçekten de: OGM (Orman Genel Müdürlüğü)

- ✓ 2019 yılında geliştirdiği özgün halk katılımı modeliyle yurttaşlarımızın bir saatte 303150 fidan dikmesini sağlayarak,
- ✓ 2020 yılında 21,825.74 m2'yle en büyük ağaç görüntüsü olarak ve
- ✓ 2022 yılında 383783 ağaçlandırma fotoğrafıyla bir çevrim içi albüm oluşturarak dünya rekorları kırıp Guinness Rekorlar kitabına girmişti ! Bu büyük başarıların yanında, sözgelimi, aşağıda sergilediğim gerçekleştirmelerin ne önemi olabilir ki::

Açıklama	Yıllık Ortalama	
	2003-2018	2019-2022
Ağaçlandırma (Hektar)	38,3	28,4
Orman Yangını Sayısı	2275	2760
Zarar Gören "Orman" (Hektar)*	7878	15034

* Açıklama: Ortalamaya 2793 yangın çıkmasına karşın 139,5 bin hektar "ormanın" zarar gördüğü 2021 yılını katmadım.

Öte yandan, biliyorsunuzdur: BM (Birleşmiş Milletler) 2012 yılında 21 Mart gününün **“Uluslararası Ormanlar Günü”** olarak değerlendirilmesini önermişti. BM bu “kutsal günün” 2024 yılı gündemini “Ormanlar ve Yenileşim: Daha İyi Bir Dünya İçin Yeni Çözümler” olarak belirlemiştir. Dilerim OGM, bu “...Sessiz Tartışmalar”da başlıcalarını örnekleyeceğim bitmez tükenmez “yenilikleri” nedeniyle bir de “en büyük yenileşimcilik” ödülü de alır; bu bence çok yerinde bir ödüllendirme olur.

Selamlarımla.

Yücel Çağlar

BM tarafından yapılan açıklamaya göre

*“Yenileşim, ormanların uzun süredir saklanan sırlarını ortaya çıkıyor; ağaçlardan hayal edilemeyecek biçimde yararlanılabilmesini sağlıyor. Ormanlardan ve ağaçlardan sağlanan ürünler plastiklerin, inşaat malzemelerinin, kumaşların, ilaçların ve diğer birçok günlük eşyanın yerine sürdürülebilir seçenekler sunuyor. Hızla gelişen drone ve uydu teknolojisi, ormanların izlenebilmesine ve yönetilmesine, yangınlarla savaşıma, ekosistemlerin korunmasına yardımcı oluyor.”***

Yenileşim –“inovasyon”- , bu açıklamada da gördüğümüz

gibi, daha çok kullanılacak teknik ve teknolojilerle ilgili boyutuyla öne çıkarılıyor. Bu boyutuyla da olsa ormancılıkta da önemsenmesi gereken bir yönelim ben- ce. Ancak bu yönelimde de “ne pahasına olursa olsun yenileşimci olunmalı” yaklaşımı her durumda anlamlı bir tutum de- ğil. Bir kez, yenileşimin de ekolojik, ekono- mik, toplumsal ve kültürel maliyetleri var. Sözgelimi, her “yenileşimci” söylem, uygulama iyi midir; “yenileşimci” olduğu savlanan söylem ya da uygulama kimler için ne denli iyidir? Sonra, yenileşimci olunacak alanların önceliklendirilmesi, yanı sıra, çeşitli yönlerden “uygun” amaç- ların belirlenmesi gerekiyor. Bu gerek ye- rine getirilmediğinde, sözgelimi, “itibar- dan tasarruf olmaz” savsözüyle “ayranı yok içmeye...” deyimini akla getirebilecek tutumlara girildiğinde, deyim yerindeyse “evdeki bulgurdan da olunabiliyor.” Ülke- mizde böylesi sorgulamalar yapma alış- kanlığı akli başında sandığımız yurttaş- larımız arasında bile gerektiğinde yaygın olmadığı içindir ki bir “yenileşimcilik feti- şizmidir” gidiyor. Neyse...

Öte yandan ülkemizde artık her “erken kalkan” yeni ya da ilk sandığı bir yakla- şımı, çözümünü kolaylıkla gündeme getire- biliyor – “tezgâhlayabiliyor” mu deseydim acaba? ; kişi ya da kuruluş eğer “subasını tutmuşlardansa” kolaylıkla yaşama geçi- rebiliyor. “Eski köye yeni adet getirme-

* Kaynak: <https://www.gelecegenefes.gov.tr/rekorlarimiz>, erişim 10 Mart 2024.

** Öneriyle ilgili ayrıntılı bilgilere BM’nin <https://www.un.org/en/observances/forests-and-trees-day> adresinden ulaşabilirsiniz.

meli" demeyeceğim kuşkusuz; aksine, *"getirmeli"* diyeceğim. Ancak tarih bilgisi ve bilincinden yoksun olanlar ile kolaycı, öykünmeciliğe –*"taklitçiliğe"*– ve aktarmacılığa pek meraklı kafalar gibi bunlara "yılana sarılırcasına sarılmayı" da doğru bulmuyorum doğrusu. Peki, her *"yenileşimci"* tutum *"hayırlara vesile oluyor mu"* sizce? Özellikle 2000'li yıllarda, ülke genelinde olduğu gibi ormancılığımızda da olup bitenler bu sorunun yanıtını açıklıkla ortaya koymaya yetiyor bence. Birkaç örnek vereyim.

Devletçilik ormancılığımızda da kapkaççı özelleştirmeci bir ideolojiye dönüştürülüyor!

Hem de "Devlet ormancılığından millet ormancılığına geçiyoruz" gibi saçma sapan bir söylemle...

Kısaca anımsatayım: Her ekosistem gibi ormanlar da geniş anlamda* kamusal oluşumlardır. Her fırsatta söylüyorum: Bu evrensel gerçek, doğal olarak ormancılık etkinliklerinin de geniş anlamda kamu hizmeti olarak tasarlanmasını, demokratik bir düzen içinde uzun dönemli olarak planlanıp yürütülmesini zorunlu kılıyor. Ülkemizde hukuksal olarak "orman" sayılan yerlerin neredeyse tümünün günümüze değin devlet mülkiyetinde olması, 1937 yılından bu yana devlet ormancılığı düzeniyle yönetilmesi** bu zorunluluğun yerine getirilebilmesini büyük ölçüde kolaylaştırıyor.

Ancak, ülkemizde de egemen üretim ilişkilerinin niteliği, dolayısıyla devletin demokratik olmaması, bu kolaylıktan gerektiğinde yararlanılabilmesini kısıtlıyor. Dolayısıyla, 1980'li yıllarda ülke genelinde estirilen özelleştirmeci rüzgar, kolaylıkla ormancılığımıza da sıçradı. Öyle ki, egemen sınıfların bu doğrultuda kararlı bir istemi olmamasına karşın "kraldan çok kralcı" kafalar, deyim yerindeyse "topal eşekle kervana katılmaya" kalkıştı. Bu kalkışmanın hukuksal dayanağı önce;

- 1985 yılında 3234 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükümünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 2. maddesinde OGM'nin görevleri sayılırken "yapmak" eyleminin yanında bir de "yaptırmak" sözcüğünün eklenmesiyle, sonra aynı sözcüğe;

- 1987 yılında çıkarılan 3373 sayılı yasayla 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 6. maddesinde yer verilmesiyle oluşturuldu:

6831 Sayılı Yasanın 6. Maddesi (1956)	6831 Sayılı Yasanın 6. Maddesi (>1987...)
Devlet ormanlarına ait her çeşit işler Ziraat Vekaletine bağlı Orman Umum Müdürlüğü tarafından yapılır.	Devlet ormanlarına ve Devlet ormanı sayılan yerlere ait her çeşit işler Orman Genel Müdürlüğünce yapılır ve yaptırılır.

2000'li yıllardaysa bu doğrultudaki çabalara giderek yeni yeni boyutlar kazandırılmış, kapsamı da genişleterek kurumsallaştırılmıştır. Sözelimi, AB'nin yönlendirmesiyle 2004 yılında 2004-2023 döneminde uygulanacak biçimde hazırlanan ve *"Devlet ormancılığından millet ormancılığına geçişin bilimsel metni"* olarak nitelenen **Ulusal Ormancılık Programı**'nda;

"Ormancılık hizmetlerinin planlanması ve uygulanmasında özel sektörün ve özellikle yetkilendirilmiş ormancılık bürolarının teşvik edilmesi";

"eylemine" de yer verilmiştir.¹ Sonrasında AKP milletvekili de olan dönemin Orman Genel Müdürü ise,

*"Her türlü orman faaliyetinde özel sektörden yararlanmak istiyoruz. Değişmezsek değişimin ayakları altında ezileceğiz. Tüccar gibi davranmazsak batma sinyalleri verip maaşları bile ödeyemez hale geleceğiz... Yangın söndürme ve diğer tüm alanlarda özel sektörden faydalanma yoluna gideceğiz. Devlet ihale edip yaptıracak ve kontrol edecek."*²

açıklamasını yapmıştı. Böylece başta orman ekosistemlerinin yönetim planlarının –*"orman amenajman planlarının"*– hazırlanması, ardından orman ekosistemi oluşturma amaçlı ağaçlandırma çalışmaları olmak üzere akla gelebilecek en ekolojik, teknik ve yönetsel ça-

* Yalnızca insanlara odaklanmayan; gezegenimizde canlı cansız tüm varlıklar, yanı sıra, süreçler ile oluşumlar anlamında.

** Bu kapsamda korunmasına, işletilmesine, özellikle odunsu ürün verim gücünün artırılmasına, özel koruma alanlarının oluşturulmasına, yeni orman ekosistemlerinin oluşturulmasına, "orman köylüsü" sayılanların yaşama koşullarının iyileştirilmesine, gerekli araştırmaların yapılmasına vb. yönelik çalışmalar yapılıyor

lışmalar bile giderek gerçekten de alabildiğine uyduruk gerekçelerle hızla özelleştirildi. Örneğin, ormancılık altyapı yatırımlarının yapımı ve denetlenmesi, orman yangınlarının söndürülmesi, en son olarak da “devlet ormanı” sayılan yerlerde izin verilen “özel ağaçlandırma” ve “özel imar-ihya” çalışmaları olmak üzere denetleme, orman ekosistemi bakımı vb. işler ve yönetsel birimler için gerçek ve tüzel kişilerden “danışmanlık hizmeti” satın alınması olağanlaştırıldı. Öyle ki ormancılık yönetiminin çeşitli birimlerine orman mühendisleri “kiralayan” aracı kişiler ile kuruluşlar bile oluşturuldu.

Ne yazık ki, daha çok işsiz kalma olasılığı yüksek orman mühendisleri yetiştiren orman fakülteleri bir yana, en kamusalı – “*çakma solcu*” mu deseydim acaba?- görünenlerin bile çoğunluğu bu doğrultudaki düzenleme ve uygulamaları gerektiğince önemsemedi, dahası, bu uygulamalardan olabildiğince yararlanma çabalarına girebildi. Doğal olarak, bu süreçte kapitalist rekabetin insancıl ve etik olmayan tutumları bile sergilenebildi. Oysa özellikle ülkemizdeki ekolojik, ekonomik ve toplumsal koşullar ormancılıkta özelleştirmeci uygulamalardan olabildiğince kaçınılmasını gerektiriyordu. Ek olarak; yerli ve yabancı sermayenin inşaat, madencilik ve enerji vb. getirisi görece çok daha yüksek ve kolay yatırım alanlarının bulunduğu ülke-

mizde ormancılık alanına yönelebileceğini düşünmek hiç de gerçekçi bir tutum değildi. Doğayısıyla, bu alan, daha çok üç-beş kuruluş sermayeye sahip –“*emekli ikramiyesi*”- ormancılık bürokrati eskileriyle küçük yatırımcılara kaldı. İlginç olan ne biliyor musunuz; ormancılık çalışmalarının özelleştirilmesiyle, özellikle orman mühendislerine “yeni iş alanları” açılacağı umuldu.* Ört ki ölem !

• Ormancılığımız ve “ormanlarımızla” ilgili hukuksal düzenlemeler sürekli olarak “yenilendi”!

Ülkemizde ormancılık ve “ormanlarla” doğrudan ve dolaylı olarak ilgili o denli çok sayıda, yanı sıra, alabildiğine değişken hukuksal düzenleme var ki... Doğaldır ki, bu değişkenlikte 1956 yılında çıkarılan 6831 sayılı Orman Kanunu başı çekiyor:

6831 Sayılı Orman Kanunu (1956)

Değişiklikler	Toplam	2003-2023
Yasa Değişikliği	45	30
Değiştirilen Madde Sayısı	228	113
Getirilen Ek Madde	20	15
Getirilen Geçici Madde	13	6
Anayasa Mahkemesi İptali	3	3

Bu arada yasanın en çok değiştirilen maddelerine dikkatinizi çekmek isterim:

• “Devlet ormanı” sayılan yerlerde daha çok maden aranması ve işletilmesi ile madencilik faaliyeti için zorunlu; tesis, yol, enerji, su, haberleşme ve altyapı tesisleriyle ilgili **16.** madde 3;

• “Devlet ormanı” sayılan yerlerden ormancılık dışı amaçlarla yaralanma izinleri ile buralardaki yaylalarda yapılaşmaların kullanımıyla ilgili **17.** madde 8;

• “Devlet ormanı” sayılan yerlerdeki arkeolojik kazı ve restorasyon yapılmasına ve bu alanların kullanımına, tarihi eserlerin restorasyonu ve korunması için gerekli tesislere verilecek izinler ilgili **18.** madde 3, ve

• Birim fiyatla odunsu orman ürünü hasadı yapan “orman köylüsü” sayılanlara tanınan haklarla ilgili **34.** madde 6

kez değiştirilmiştir. Rastlantı mı? Bence değil: 2000’li yıllarda kolay sermaye birikim alanlarının başında bedava, kimi durumlardaysa çok düşük maliyetlerle “kapatılabilecek” kamu arazilerinde yapılacak yatırımlar geliyordu. Siyasal iktidarın daha ilk aylarında hemen “2B arazilerinin” satışını gündeme getirmesi bu yönelimin bir kanıtıdır.

Öte yandan, böylesi “yenileşimci” hukuksal düzenlemeler öteki arazi temelli yasalarda da gerçekleştirilmiştir:

* Örneğin 2000’li yılların başında TMMOB Orman Mühendisleri Odası Genel Başkanı ile AR-GE merkezi Başkanı da (!) orman hizmetlerinin özelleştirilmesiyle işsiz orman mühendislerine istihdam sağlanabileceğini öne sürebiliyordu.

2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu (1983)

Değişiklikler	Toplam	2003-2023
Yasa Değişikliği	8	7
Değiştirilen Madde Sayısı	25	20

Bu değişikliklerle milli park, tabiatı koruma alanı, tabiat parkı, yaban hayatı koruma ve geliştirme alanı vb. özenle korunması için ayrılmış yerler, ki çoğu durumda “el değmemiş” durumda oldukları için arazi değeri görece yüksek olan yerlerin de yatırımlara açılması alabildiğine kolaylaştırıldı.

6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun (2012)

Değişiklikler	Toplam	2012-2023
Yasa Değişikliği	12	12
Değiştirilen Madde Sayısı	8	8
Anayasa Mahkemesi İptali	3	3
Ek Madde	1	1
Geçici Madde	8	4

“Orman köylüsü” sayılanların kalkınmalarının desteklenmesiyle uzak yakın hiçbir ilişkisi olmayan bu yasayla “2B arazileri” ile devlet mülkiyetindeki tarım arazilerinin herkese satılması olanaklı kılındı.

Öyle ki, ilgili yönetmelikler ile genelgeler bu yasalardan da çok değiştirilmiştir. Tümü de “yenileşimcilik aşkına” kuşkusuz.

• “Yenileşimci” çabalar ormancılık kavram ve terimlerinin üretiminde de yaşanıyor !

Kavramlar, yanı sıra, terimler kişi ya da kuruluşların, deyim yerindeyse, “bir gece ansızın” aklına esmesi, söylemesi ya da yazmasıyla oluşmuyor; yeterli bilgi ve deneyim birikiminin ürünü olarak oluşuyor, karşılık buluyor, giderek de benimse-nip yaygınlaşıyor ve kalıcılaşıyor. Ormancılığımızdaysa çoğu 2000’li yıllarda, üstelik de “hocaların” daha çok “yenileşimcilik ayağına” deyimini tam anlamıyla “bir gece ansızın ortaya attığı” şu kavram ve terimlere bakar mısınız:

- “sürdürülebilir orman yönetimi”,
- “boşluklu kapalı orman” ile “normal kapalı orman”,
- “ekosistem tabanlı fonksiyonel...plan”,
- “orman rehabilitasyonu”,
- “yangına dirençli orman”,
- “gelir getiren orman”,
- “bal ormanı”,
- “iklime dirençli ormancılık”,
- “özel ağaçlandırma” ile “özel imar-ihya”
- “çöken/çökmekte olan orman”

vb. daha neler neler... Bu kavramlar/terimler ortaya atılmakla kalsa, o denli önemli olmaz; en fazla güler geçersiniz. Ancak, anlamlılığı hemen hemen hiç

sorgulanmaksızın hukuksal düzenlemelerin adında ya da içeriğinde bile kullanılabilir. Daha çok güzelim Türkçemizin kurallarından habersizliğin yahut ilklik, önalma ya da özgünlük taslama çabalarından kaynaklanan bu rastgelelik ormancılığımızda bir de söylemsel kakofoniye –“uyumsuzluğa”- yol açıyor.

• Yalnızca “yenileşimcilik olsun” diye mi?

“Yenileşimcilik ayağına” gündeme getirilen pek çok söylemin, daha önemlisi, yapılan düzenleme ve uygulamaların çoğu hiç de “masum” bir amacın ürünü olmuyor. Sözgelimi, aşağıda örneklediğim düzenleme ve uygulamalar yalnızca “yenileşim olsun” diye mi gündeme getirildi sizce:

6831 sayılı yasaya 2011 yılında getirilen Ek Madde 12’de;

“Bozuk veya verimsiz orman alanları; ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve rehabilitasyon çalışmalarına konu edilir. Bu alanlarda; mevcut türlerden gerekenler korunur, aşılanır ve/veya rehabilite edilir. Ayrıca orman içi boşluk alanlar, bölgede doğal olarak yetişen türlerle ekim, dikim ve aşılama suretiyle imar-ihya ve/veya rehabilite edilerek doldurulur.”

kuralına yer verildi. Böylece, öteden beri yasal dayanağı olmaksızın “devlet ormanı” sayılan yerlerdeki “bozuk veya verimsiz” sayılan orman ekosistemleri gerçek ve tüzel kişilerin özel mülkleri gibi yararlanabilecekleri badem, ceviz, kestane vb. meyveliklere, tıbbi ve aroma-

tik bitki ile zeytin yahut odunsu ürün tarlalarına dönüştürebilmelerine hukuksal dayanaklar sağlandı. Bu düzenlemenin bence en “yenileşimci” yanı ne biliyor musunuz, OGM’nin benim “yeşil orman yangınları” olarak adlandırdığım bu çalışmaları yapacak gerçek ve tüzel kişilere kredi vermesi, bağış yapması, teknik yardım sağlaması ile “gelir getirici ağaçlandırma söylemiyle bu çalışmaları yapıp ağaçlandırdıkları yerleri yöre insanının yararlanılmasını bırakması.

- 6831 sayılı yasaya Anayasanın 169. maddesine açıkça aykırı biçimde getirilen Ek Madde 16’da;

“... Bakanlığınca, **bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görül-meyen** ve tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan yerler ile **bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte** üzerinde yerleşim yeri bulunan ya da **yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlardan, sınırları Cumhurbaşkanınca belirlenen alanlar, Cumhurbaşkanınca belirlenecek usul ve esaslara göre Orman Genel Müdürlüğünce orman sınırları dışına çıkartılarak tapuda Hazine adına tescil edilir.**” (Vurguları ben yaptım YÇ).

kuralına yer verildi. 2021 yılındaysa Cumhurbaşkanlığı kararıyla (?) maddenin uygulanmasını düzenleyen yönetmelik çıkarıldı. Yönetmeliğin 4. maddesine göre OGM’nin orman bölge müdürlüklerinde “...bölge müdür yardımcısı başkanlığında, kadastro ve mülkiyet şube mü-

dürü, ağaçlandırma şube müdürü, varsa etüt- proje başmühendisi, ilgili işletme müdürü, işletme şefi ve ziraat mühendisi ile harita mühendisinden” bir “inceleme heyeti” oluşturuluyor(muş). Bu bağlamda izninle aynı maddede yapılan bence yamsalsal öneme sahip iki tanımı aktarayım (Vurguları ben yaptım YÇ):

“c) **Bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görül-meyen yer:** Üzerinde ağaç toplulukları bulunmayan, **ormancılık faaliyetleri ve ekonomisi yönünden orman kurulmasında yarar olmayan yerler...**”,

“r) **Yerleşim yeri:** Devlet ormanlarında **28/4/2018 tarihinden önce yapılan;** Devlet ormanı sınırına bitişik kısımlarında belde, köy veya mahallenin toplu yerleşim alanlarının kesintisiz devamı haline gelmiş bir ya da birden çok, Devlet ormanı sınırları içerisinde ise en az beş adet olmak üzere içerisinde sürekli ya da dönemsel ikamet edilen toplu yapılar, özel iş yerleri, kamusal binalar ile ahır, samanlık, ambar, avlu gibi müştemilat, yol ve tesisler gibi müşterek olarak kullanılan yerler...”

Şimdi de Anayasanın 169. maddesindeki şu kuralı anımsatayım:

“**Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görül-meyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak**

kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz.”

Sormak gerekmiyor mu sizce:

- ° Bir yerin “**orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görül-meme**” durumu, o yerin daha önce “orman” sayılmış olmasını gerektirir değil mi? Peki, Ek Madde 16’da da bu içerikte bir düzenleme yapılmışken Yönetmelikteki “...ormancılık faaliyetleri ve ekonomisi yönünden **orman kurulmasında yarar olmayan yerler...**” söylemi ne anlama geliyor?
- ° Ek Madde 16’daki “**bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih...**”, dolayısıyla Yönetmelikteki “**28/4/2018 tarihinden önce...**” söylemleri, Anayasanın 169. maddesindeki “**31.12.1981 tarihinden önce...**” olarak belirlenmiş tarihsel sınırla açıkça çelişmiyor mu?

Tanrı aşkına; aklı başında birileri bu soruları yanıtlasa ya; hayır, kimse böyle bir görevi üstlenmiyor. Dolayısıyla, çoğunluğu arazi değeri son derece yüksek yörelerdeki daha önce “devlet ormanı” sayılmış yüzlerce parsel, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Milli Emlak Dairesi Başkanlığı ve Milli Emlak Müdürlüklerinin – OGM’nin değil !- istemi üzerine Cumhurbaşkanı tarafından

“şakır şakır” orman sayılmaya-biliyor.

“- Plan?” Plan mı dediniz; ne planı? Sözelimi “mekânsal strateji planı” mı? Geçiniz efendim geçiniz...

- 6831 sayılı yasanın özellikle 34 ile 40. maddelerinde özellikle odunsu ürün hasat çalışmalarını birim fiyatla – “*vahidi fiyatla*” yapmayı üstlenen “orman köylüsü” sayılanlar ile kuracakları kooperatiflerin kayınlmasına ilişkin kurallara yer verilmiştir. Onlarca yıldır uygulanagelen bu kurallara karşın, kesilecek ağaçların dikili durumdayken ihaleyle satılması gündeme getirildi. Böylece, çağdışı üretim ilişkilerine yol açan “birim fiyat” düzeni tümünden ortadan kaldırılması gerekirken yoksul köylüler “vahşi kapitalist” üretim ilişkileri içine sokuldu. Ayrıca denetlenmesi son derece zor olan bu düzen giderek, orman ekosistemlerine zarar vermesinin yanı sıra çeşitli usulsüzlüklere de yol açar oldu.

- Son olarak “işin kolayına kaçıp” öteki “yenileşimci” düzenleme ve uygulamaların kimilerini topluca örnekleyeceğim:

° Sözleşmeyle işlendirilen orman mühendisleri ile orman muhafaza memuru olan işgörenlerin sayısı giderek artırılarak 2019 yılında 786 iken ve 2022 yılında 7896’ya çıkarılmıştı. Sonra, bu sayı ne akla hizmetse 2023 yılında 1714’e düşürülebiliyor!³

° TMMOB Orman Mühendisleri Odası 2007 yılında 5531 sayılı “Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği

Hakkında Kanun’un çıkarılmasından sonra “serbest ormancılık ve orman ürünleri büroları” ile “şirketler ve ortaklık bürolarının” açılmasına öncülük edebiliyor !

° Orman fakültelerinin, örneğin orman mühendisliği bölümlerinin ders izlencelerinde şimdilik seçmeli “ormancılıkta ihale esasları”, “uygulamalı girişimcilik” vb. derslere yer verilebiliyor !

° 2013 yılında çıkarılan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrolü Kanunu gereği hazırlık süreçlerine katılanların dışında kimselerin bilmediği – *ya da “takmadığı”*-, hiçbir yönlendiriciliği olmayan “stratejik planlar”, “faaliyet raporları”, “performans programları” hazırlanıyor. Plan” hazırlama teknikleriyle uzak yakın hiçbir ilişkisi bulunmayan, uygulamada hiçbir yönlendiriciliği olmayan, dolayısıyla “kenar süsü” olmaktan öteye geçemeyen “eylem planları” ürettiyor !

° Bir yandan “Odun Enerjisi Eğitim Ağı (Wetnet) Projesi”, “Biyokütle, Biyokütle-Kömür Karışımlarını Dolaşım Ağı Akışkan Yataktaki Yakma Teknolojilerinin Geliştirilmesi Projesi” uygulanırken bir yandan da baltalık olarak *-yakacak odun elde edilebilecek-* orman ekosistemleri “koru” ormanlarına dönüştürülüyor !

° “Devlet ormanı” sayılan yerler içinde ve bitişiğindeki yaylalarda kaçak olarak yapılan yapılar önce devletleştirilip sonra da kullanıcılarına kiralanıyor !

° 2013 yılında başlatılan odunsu ürün verim düzeyi yüksek ola-

bilecek “devlet ormanı” sayılan yerleri “odun tarlalarına” dönüştürme çalışmaları – “*endüstriyel plantasyon*”- giderek yaygınlaşıyor.

° Başta OGM olmak üzere ilgili kuruluşların çoğu toplantısı – “*buluşma*”, “*çalıştay*” vb., Cumhurbaşkanlığının “tasarruf genelgelerine” karşın yüzlerce çağrının katılımıyla Antalya vb. turistik yörelerdeki lüks otellerde yapılıyor !

° Onlarca yıldır mart aylarında “ağaç bayramı”, “orman haftası” vb. adlarla etkinlikler düzenlenirken, yine deyimim tam anlamıyla “bir gece ansızın” bir de “Milli Ağaçlandırma Günü” oluşturuluyor; “Geleceğe Nefes, Cumhuriyete Nefes”, “Toprağa Nefes Cumhuriyete Nefes”, “100. Yıl Cumhuriyet Ormanları Kuruyoruz” vb. söylemleriyle kaynak savurganlığından öteye geçmeyen amacı belirsiz ağaçlandırmalar yapılıyor.

Aklımda yalnızca bunlar kalmış ne yazık ki. Bu arada “orman” sayılan yerleri/orman ekosistemlerinin korumanın yanı sıra her işe koşulan, görevini gerektiği gibi yaptıklarında sürüm sürüm sürülen “orman muhafaza memurlarının gıysilerinin yenilendiğini söylemeyi unuttum. Yine de kesinlikle başka unuttukların da vardır; onları da siz eklersiniz artık; eklersiniz değil mi? Lütfen ekleyin ki, BM’nin şu “kutsal günü” olan “Uluslararası Orman Günü” boş geçmesin; siyasal iktidarın

- Sayıştay yazanaklarında ısrarla belirtilmesine karşın özellikle madencilik etkinliklerinin yol

açtığı yıkımların onarılması için getirilen yasal zorunlulukların yerine getirilmesini sağlamayan ya da sağlayamayan,

- “Devlet ormanları sınırları içindeki tohum meşcereleri, gen koruma alanları, muhafaza ormanları, verimli orman alanları, orman parkları, endemik ve korunması gereken nadir ekosistemlerin bulunduğu alanlarda” bile verdiği maden arama ve işletme izinlerinin yol açtığı ekolojik ve toplumsal yıkımlardaki sorumluluğunu başka kuruluşa atabilen,

- 2021 yılında Akdeniz Bölgesi’nde resmi verilere göre “orman” sayılan 149 bin hektarda büyük ekolojik, insanlık ve ekonomik yıkımlara yol açan orman yangınlarının söndürülememesinin sorumluluğunu “günah keçisi” bellediği iklim değişikliklerine “yıkıp” sorumluluktan “sınılan”;

- Ormancılığımızı, daha doğru bir söyleyişle “ormanlarımızı” Dünya Bankası’na daha önce görülmedik boyutlarda borçlandırmakla övünen;

- Onca “ağaçlandırma popülizmi” söylemli açıklamalarına karşın⁴ 2010-2018 döneminde yılda ortalama 43,3 bin hektar olan ağaçlandırma –“tesis”- çalışmalarını 2020-2022 döneminde yıllarda ortalama 31,2 bin hektara, 2023 yılındaysa 15,2 bin hektara düşüren;

- Tüm bunlara karşın 2005 yılına değin yılda ortalama 7-8 milyon m3 olan “endüstriyel odun” hasadını sürekli artışla 2020’li yıllarda ortalama 25-26 milyon m3’e çıkaran

ormancılık yöneticilerine haksızlık olmasın.

“Sonsöz” olarak başka ne söyleyebilirim, bilmiyorum ki...

“Kader utansın” ya da “batsın bu dünya” yahut “adaletin bu mu” vb. arabesk sözler mi edeyim yoksa “ormancılığımızı bu duruma düşürenler, bu durumu görmezden gelip yurttaşlarımızı orman popülizmiyle oyalayanlar utansın mı?” desem acaba? Hayır; ben bu “kutsal günde” böyle sözler söyleyemem. Ama “rant gevezeliği” yapmak yerine en azından şu yalın soruları sorabilirim:

“Tüm bu “yenileşimci” çabalar sürdürülürken “bozuk orman” ya da “verimsiz orman” yahut “boşluklu kapalı orman” sayılan yerlerin/orman ekosistemlerinin

- 2023 yılında bile %41,3’lük - 9,6 milyon hektar- paya sahip olması,

- üstelik de 2015-2023 döneminde 15,2 bin hektar artmış⁵ görünmesi,

- “bozuk koru” sayılan orman

ekosistemlerinin, 1973 bir yana, 2012 yılındaki envanter verilerine göre 6.978.864 hektar iken 2023 yılında 9.010.253 hektara çıkması

kimlerin derdi acaba; yalnızca benim mi? Bencileyin bir “delinse” eğer, sözgelimi, ormancılık araştırma enstitülerindeki araştırmacılar, orman fakülte-lerindeki “hocalar”, ilgili meslek örgütleri ile çevre/doğa/orman korumacısı kişi ve kuruluşlar ne işe yarıyor acaba?

Aman, içim sıkıldı. Haydi gelin bu tatsız “tartışmayı” bir yana bırakıp çocukların şu güzel şarkısına biz de katılalım:

Kestane, gürgen, palamut,
Altı yaprak üstü bulut,
Kestane, gürgen, palamut,
Altı yaprak üstü bulut,
Gel sen burda derdi unut,
Orman ne güzel, ne güzel.
Gel sen burda derdi unut,
Orman ne güzel, ne güzel.
Dallar kolkola görünür,
Yaprak yaprağa sürünür,
Dallar kolkola görünür,
Yaprak yaprağa sürünür,
Kışın karlara bürünür,
Orman ne güzel, ne güzel
Kışın karlara bürünür,
Orman ne güzel, ne güzel.

(Anonim)

KAYNAKÇA

1 Anonim, Türkiye Ulusal Ormancılık Programı, TC Çevre ve Orman Bakanlığı, Ekim 2004, Ankara, sayfa 68.

2 İHA, “İşsiz orman mühendisleri istihdam bekliyor”, “<http://www.memurlar.net/haber/15738/issiz-orman-muhendisleri-istihdam-bekliyor.html>”, 5 Şubat 2005, erişim 12 Mart 2024.

3 OGM, Orman Genel Müdürlüğü 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporu, 2024, Ankara, sayfa 6.

4 Agy, sayfa 25

5 Agy, sayfa 8.

ORMAN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMLERİNE 2023 YILINDA YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM PROFİLLERİ

Ercan VELİOĞLU, Orman Mühendisi, ercanvelioglu53@gmail.com

1. Giriş

Bir ülkenin sahip olduğu kaynaklar içerisinde en önemlisi insandır. Bu kaynağın ülkenin ihtiyaçları yönünde geliştirilmesi ve en uygun şekilde değerlendirilmesi, o ülkenin kalkınma ve uygarlaşma hedeflerine daha hızlı ve etkin olarak ulaşmasını sağlamaktadır. İnsanları ülkenin hedefleri yönünde geliştirebilmesinin yolu da eğitimden geçmektedir. İnsanlar gençlik çağına geldiğinde bazı seçimler yapar ve sorumluluk almaya başlar. Bu seçimleri arasında, beklenti ve isteklerini gerçekleştireceğini umduğu bir meslek seçimi de bulunmaktadır (Altun, 2000).

İnsan hayatının en önemli dönem noktalarından biri olan meslek seçimi, insan yaşam biçimini de seçmesi anlamına gelmektedir (Altun, 2000; Brown, 2002; Yanıkkörem ve ark. 2004; Akyüz ve ark., 2004; Genç ve ark., 2007; Sarıkaya ve Khorshid, 2009; Pekkaya ve Çolak, 2013; Çatı ve ark., 2016). İnsan yaptığı bu tercihle, beklenti ve isteklerini gerçekleştireceği, geçimini sağlayacağı, ilgi ve yeteneklerinin uygun olduğu, yaşantısına yön verecek bir sürece girmektedir. Bunun yanında; bulunacağı çevreyi ve ilişkide olacağı insanları seçmekte, işini severek yapıp yapmamasını ve mutlu

olup olmamasını da belirlemektedir (Altun, 2000; Pekkaya ve Çolak, 2013).

Bireyin ilgi duyduğu/istediği mesleği seçmesi beraberinde istediği üniversite ve bölümü de seçmesi anlamına gelmektedir. Gençler hedefledikleri üniversite veya bölümü tercih ettikleri anda aynı zamanda kendilerine bir meslek alanı da seçmiş olmaktadır. Meslek sayılarının giderek çeşitlenmesi nedeniyle, bireylerin kendilerine uygun meslek seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi önem kazanmıştır (Korkut-Owen ve ark., 2012). Öğrencilerin üniversite tercihini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Çatı ve ark., (2016), gençlerin tercihini etkileyen faktörleri; üniversitenin saygınlık ve imajı, bilgiye ulaşma olanakları, kampüs özellikleri ve konumu ile sosyal imkânların fazlalığı olarak sıralamışlardır.

Ülkemizde ilk ormancılık eğitim ve öğretimi, 1857 yılında kurulan "Orman Okulu" ile başlamış (Özdönmez ve ark., 1998), şu anda ise 12 orman fakültesi bulunmaktadır. Geray (1993), ormancılık eğitiminin 6 temel sorununu: 1) yüksek nitelikteki öğrenciyi çekmek, 2) öğretimin kalitesini iyileştirmek, 3) öğretim programlarını güçlendirmek, 4) ormancılığın rolüne açıklık

getirmek, 5) sürekli öğretim ve yayım sağlamak ve 6) ormancılığın imajını düzeltmek şeklinde vermektedir. Görüldüğü gibi, orman fakültelerinin ilk sorunu olarak "yüksek nitelikli öğrenci" eksikliği sayılmaktadır. Yapılan bir anket çalışmasında; Orman Mühendisliği Bölümlerinde (OM Bölümü) görevli veya bölümde ders veren 162 akademisyen, ormancılık eğitiminde öncelikli olan üç sorundan biri olarak da "öğrenci kalitesinin düşüklüğü" göstermişlerdir (Atmış ve Daşdemir, 2008).

"Yüksek nitelikli" öğrenciden, üniversiteye giriş sınavında aldığı puan açısından üst sıralarda yer bulmuş öğrenciler kastedilmektedir. Yükseköğretim Kurumları Sınavına (YKS) 2023 yılında 2.995.638 kişi girmiştir (URL-1). Bu yaklaşık 3 milyon öğrenci içinde OM Bölümünü tercih etme nedenlerinin yanında; ailelerinin sosyo-ekonomik ve kültürel durumları ile okul profillerine hakim olunacak bir dizi bilginin değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın sonuçları, fakültelerin "yüksek nitelikli" öğrenciyle buluşması için yapılacak stratejilere yön verebilecektir.

Eğitim sisteminin ve toplumun farklı açılardan gelişmişlik düzeyinin belirlenmesindeki en iyi göstergelerinden biri de üniver-

site öğrenci profiline ait bilgilerdir (Çiçek ve ark., 2014). Orman fakültesi öğrencilerine yönelik olarak yapılan çeşitli araştırmaların (Ayyıldız ve Toksoy, 2000; Toksoy ve ark., 2001; Ayyıldız ve Toksoy., 2002; Müderrisoğlu ve Uzun, 2004; Akyüz ve ark., 2004; Gedik ve ark., 2007; Daşdemir ve Atmış, 2008; Carus ve Yücedağ, 2008; Korkmaz ve ark., 2008; Korkmaz ve ark., 2023) yanında, ilgili fakültelelere yerleşen öğrencilerin puan durumunu inceleyen çalışmalar da (Anonim, 2003; Aytekin, 2005) bulunmaktadır. Fakat OM Bölümlerine yerleşen birinci sınıf öğrencilerine ait eğitim profillerinin araştırıldığı yeterli sayı ve kapsamda çalışma bulunmamaktadır.

Bu çalışma, OM Bölümlerine yerleşen öğrencilerin profillerinin irdelenmesi ve bu bilgilerden hareketle yaptıkları tercihler üzerine fikir geliştirerek önerilerde bulunmak amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla YÖK web sayfasında bulunan veriler derlenerek ve konu hakkında yorum ve öneriler yapılarak, OM Bölümlerine “yüksek nitelikli” öğrenci çekilebilmesine katkı da bulunulması hedeflenmiştir.

2. Materyal ve Metot

Bu derleme çalışmasındaki tüm veriler YÖK’e ait ve herkese açık olan Yükseköğretim Program Atlasından alınmıştır (URL-1). Bahsi geçen ve herkese açık olan sayfada, son üç yıla ait YKS sonuçları yanında öğrencinin eğitim profilleri hakkında bir çok bilgi verilmektedir. Üniversite ve bölümlere göre iki seçenek sunan sayfada, veriler “Yükse-

köğretim Girdi Göstergeleri” ve “Yükseköğretim Süreç ve Çıktı Göstergeleri” başlıkları altında verilmektedir.

Verilerin bir kısmı aynen, bir kısmı sadeleştirilerek veya yeniden düzenlenerek verilmiştir. Orman fakültelerinin adları bulunduğu şehire (örneğin KTU yerine Trabzon gibi) göre kullanılmıştır. Bazı bilgiler tablo haline getirilmiş, bazıları ise metin içinde kaynak ile verilmiştir.

Ülkemizde bulunan 12 OM Bölümü kontenjanı toplam 525’tir (URL-1). Fakat 2023 yılında fakültelelere verilen ek kontenjanlar (okul birincisi (16), 34 yaş üstü kadın (16), depremzede (8), KKTC uyruklu (2)) sayesinde, toplam 567 öğrenci OM Bölümlerine yerleşmeye hak kazanmıştır. İstanbul OM Bölümünün 1 kontenjanı dolmamasının yanında yine İstanbul OM Bölümünde bulunan 2 KKTC uyruklu öğrenci kontenjanı da boş kalması nedeniyle 2023 yılında OM Bölümlerine yerleşen öğrenci sayısı 564 olmuştur. Ayrıca 16 yerleşen öğrenci (Bartın 2, Çankırı 1, Düzce 1, Isparta 5, İstanbul 4, İzmir 1, Karabük 1, Kastamonu 1) kayıt yaptırmamıştır. Veriler, YÖK tarafından yerleşen toplam öğrenci sayısı üzerinden verildiğinden, çalışmada da 564 olan toplam yerleşen sayısı üzerinden değerlendirilmiştir.

Karadeniz Bölgesinin hem doğu hem de batısında öğrenci tercihini etkileyebilecek sayıda orman fakültesi bulunduğundan bu bölgemiz, Doğu Karadeniz ve Batı Karadeniz olarak 2 ayrı bölge olarak değerlendirilmiştir.

Net çözülen soru olarak “Alan Yeterlilik Testi (AYT)” temel alınmıştır. Okul grubu olarak yedi değişik meslek liselerinden yerleşen öğrenci sayısı birleştirilerek, tek başlık altında verilmiştir.

Fakültelerin kontenjan sayıları eşit olmadığından, irdelemeler daha çok yüzde (%) üzerinden yapılmıştır.

3. Bulgular ve Tartışma

Üniversite sayısı ve üniversiteye başvuran öğrenci sayısı ile kontenjan sayıları artarken, yerleşen öğrenci sayısında bir azalma görülmeye başlamış ve bu olumsuz durumun önümüzdeki yıllarda daha da artması beklenmektedir (Erdoğan, 2019). Arkan (2018)’a göre, boş kontenjan meselesi, yükseköğretimde kalite, planlama ve koordinasyon sorunlarına işaret etmektedir. Kontenjanlar dolmadığında, yerleşen öğrencilerde motivasyon düşüklüğü görülmesinin yanında ayrıca gelecek yıllarda kontenjan azalması gibi çeşitli sorunları da yanında getirmektedir (Erkuş ve ark., 2020).

Ülkemizdeki 12 OM Bölümünde mevcut olan 564 kontenjanın neredeyse tümü 2023 yılında dolmuştur. Bu durum, orman fakülteleri için başarı olarak kabul edilebilir. Çünkü birçok nedenden ötürü 2012 yılından sonra orman fakültelerinin birçoğunda kontenjanlar dolmuştur (Toksoy ve Bayramoğlu, 2016). Kontenjanların dolmasında OGM’nin son yıllarda yaptığı orman mühendisi istihdamı yanında OM Bölümü öğrencilerine

verilen burs da önemli etken olmuştur.

Bu yıl, özellikle de küçük kentlerdeki üniversitelerin bünyesinde bulunan mühendislik fakültelerinin bazı bölümlerinin kontenjanları dolmamıştır. Bünyesinde OM Bölümü bulunan üniversitelerden örnek verirsek; Çankırı Karatekin Üniversitesi mühendislik bölümlerinden Elektrik-Elektronik %83, Gıda %0, Kimya %7 ve Makine %24 gibi düşük doluluk oranı yakalamışlardır. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi mühendislik bölümlerinden; Elektrik-Elektronik %54, Gıda %4, Makine %38 ve Tekstil %15 dolulukta kalmıştır (URL-1). Bu oranlar, OM Bölümü doluluk oranlarının çok altındadır.

Ülkemizde toplam nüfus içindeki oranları birbirine yakın olmasına karşın 2000'li yılların başında, yüksek öğretimdeki toplam öğrenci sayısı içinde erkeklerin oranı kızlara göre 1,8 kat daha fazlaydı (Özsoy, 2004). Ancak, OM Bölümlerine 2023 yılında yerleşenlerin 229'unun (%40.6) kız, 335'inin (%59.4) ise erkek öğrenci olduğu görülmektedir (Tablo-1). Diğer bir ifadeyle, OM Bölümlerine yerleşen kız öğrenci sayısında görülen yükseliş trendi, son yılda da devam etmiştir. Kız öğrenci oranı 2021 yılında ortalama %32.1'den, 2022 yılında %35.2'ye yükselmiş ve 2023 yılında bu oran %40.6'ya çıkmıştır. Karabük'te kız öğrenci sayısı erkek öğrenci sayısını geçerek, %53.1 olmuştur. Ayrıca kız ve erkek sayısı açısından Çankırı'da da eşitlik bulunmaktadır. Kız öğrenci oranında

sadece Bartın %30'un altında kalmıştır. Kız öğrenci sayısının yükselmesinde, "34 yaş üstü kadın" kontenjanından yerleşen 16 öğrencinin de (%2.8) de payı bulunmaktadır.

Yerleşenlerin ortalama lise mezuniyet notu 83.7 olup (Tablo-1), bu not 80.0 (Kastamonu) ve 87.3 (İstanbul) aralığındadır. YKS kapsamında yapılan AYT'de OM Bölümlerine yerleşen öğrenciler, 53 (40 M+13 B) sorudan oluşan matematik ve biyoloji oturumunda ortalama olarak net 15.2 soru (%28.1) çözmüşlerdir. Fizik ve kimya 27 (14 F+13 K) sorudan oluşurken, yerleşenler ortalama olarak 6.1 (%15.2) net soru çözmüşlerdir. Diğer bir ifadeyle, OM Bölümlerine yerleşen öğrenciler, 80 sorudan oluşan sayısal testten ortalama olarak net 21.3 (%37.8) soru çözmüşlerdir (Tablo-1). En çok soru çözenler; İzmir (26.1), Isparta ve Bursa (23.8) olup, en az soru çözümü Çankırı (17.8), Artvin (18.0) ve Bartın (18.7)'a yerleşen öğrenciler olmuştur.

OM Bölümlerine yerleşenlerin okul grubu geçmiş yıllara göre büyük değişim göstermiştir (Tablo-2). Yabancı dille eğitim veren Anadolu liselerinden mezun olarak yerleşen oranı %61.5 gibi yüksek seviyeye çıkmıştır. Geçmiş yıllarda OM Bölümünü en çok tercih eden okul grubu olan "düz lise" mezunlarıydı (Türker, 2005; Gedik ve ark., 2007; Daşdemir ve Atmış, 2008; Akyüz ve ark., 2009). Düz lisenin bugün karşılığı olarak kullandığımız Anadolu lisesi mezunlarından yerleşen öğrenci sayısında 2023 yılında büyük bir azalma görül-

müştür (%16.3). Bunları takiben yükselme gösteren (%8.9) fen lisesi ve imam hatip lisesi (%7.4) ve meslek lisesi (%5.9) kökenli öğrenciler gelmektedir.

Yabancı dilde eğitim veren okul mezunlarının 2023 yılındaki yüksek yerleşme oranı nedeni olarak, diğer lise gruplarında görülen eğitim kalitesi düşüklüğünü söyleyebiliriz. Ayrıca göreceli olarak barınma sorunu daha az olan ve bu okul grubunda çoğunluğu oluşturan kent kökenli öğrencilerin sağladığı avantaj da yükselme nedeni olarak sayılabilir. Okul grubunda görülen bu radikal değişimin sevindirici yönleri bulunmaktadır. Bilindiği gibi mesleğimizde herhangi bir yabancı dile hakim teknik eleman sayısı çok düşüktür. Fakat 2023 yılında OM Bölümlerine yerleşen yabancı dilde eğitim veren lise kökenli öğrencilerin fazlalığı, yakın gelecekte yabancı dil bilen orman mühendisi sayısının yükseleceği konusunda umut vermektedir.

Yerleşen öğrencilerin mezun olduğu özel lise oranı %10.5'tir (Tablo-2). Yerleşenler arasında en çok özel okul mezunu İstanbul, Trabzon ve Isparta'da, en az ise Artvin ve K. Maraş'ta bulunmaktadır. Bu oranı, OM Bölümlerine yerleşen öğrencilerin ekonomik yapısının düşük olduğunu gösteren bir işaret olarak değerlendirebiliriz.

Yerleşenler arasında OM Bölümlerini tercih edenlerin ağırlıklı olarak İstanbul (53), Kastamonu (36), Adana (33), Antalya (29), Mersin (23) ve Muğla (20) illerinden geldiği, bu altı ilden yerle-

Tablo-1. Yerleşenlerin cinsiyet, lise mezuniyet puanı ve çözdükleri ortalama net soru sayısı

Fakülte Adı	Yerleşen	Kız	Kız (%)	Erkek	Erkek (%)	Ortalama Lise mezuniyet notu	AYT net Soru Çözüm Ortalama sayıları	
							M+B	F+K
Artvin	42	16	38.1	26	61.9	80.8	12.4	5.6
Bartın	32	8	25.0	24	75.0	83.5	13.3	5.4
Bursa	54	23	42.6	31	57.4	84.5	16.2	7.1
Çankırı	42	21	50.0	21	50.0	83.4	12.5	5.2
Düzce	37	13	35.1	24	64.9	83.0	14.8	5.7
Isparta	54	25	46.3	29	53.7	83.4	16.6	7.2
İstanbul	83	32	38.6	51	61.4	87.3	15.6	7.2
İzmir	27	12	44.4	15	55.6	86.4	19.0	7.1
K. Maraş	40	17	42.5	23	57.5	84.4	16.2	6.1
Karabük	32	17	53.1	15	46.9	84.2	14.4	5.2
Kastamonu	37	14	37.8	23	62.2	80.0	15.5	5.3
Trabzon	84	31	36.9	53	63.1	84.0	15.5	6.5
Toplam	564	229		335				
Ortalama (%)		40.6		59.4		83.7	15.2	6.1

Tablo-2. Yerleşenlerin okul grubu ve özel okul mezuniyet durumu

Fakülte Adı	Mezun Okul Grubu					Özel Okul
	Yabancı Dil-de Öğ. AL.	Anadolu L.	Fen L.	İmam Hatip L.	Meslek L.	
Artvin	29	5	4	1	3	2
Bartın	19	7	1	4	1	3
Bursa	29	14	6	3	2	3
Çankırı	24	12	1	3	2	3
Düzce	20	4	3	4	6	3
Isparta	35	8	3	3	5	8
İstanbul	59	14	4	5	1	16
İzmir	15	4	3	2	3	3
K. Maraş	23	7	3	4	3	2
Karabük	20	3	3	3	3	3
Kastamonu	22	3	5	5	2	4
Trabzon	52	11	14	5	2	9
Toplam	347	92	50	42	33	59
Ortalama (%)	61.5	16.3	8.9	7.4	5.9	10.5

şen toplam sayının 194 (%34.4) olduğu tespit edilmiştir (URL-1). Bu illerin dördü Akdeniz Bölgesinde bulunmaktadır. Buna karşın, çoğunluğu Güneydoğu ve İç Anadolu da bulunan 16 şehirden (Ağrı, Aksaray, Batman, Bayburt, Bitlis, Diyarbakır, Edirne, Kırşehir, Kilis, Mardin, Muş, Nevşehir, Niğde, Şırnak, Tekirdağ ve Tunceli) OMB'ne yerleşen öğrenci bulunmamakta, 11 şehirden (Afyon, Bilecik, Erzincan, Hakkari, Iğdır, Kırıkkale, Kırklareli, Kayseri, Rize, Sivas ve Yozgat) ise sadece birer kişi bulunmaktadır (URL-1).

Yaşadığı şehirde bulunan OM Bölümüne yerleşen öğrenci sayısı 144 (%25.5) olmuştur (Tablo-3). Bulunduğu şehirdeki fakülteye yerleşen öğrenci sayısı en az İzmir (1) ve Çankırı (3) iken, en yüksek sayıda Kastamonu 20 (62.5) ve İstanbul 46 (%55.4) olmuştur. Öğrencilerin yaşadıkları şehirdeki üniversitelerin diğer bölümlerini fazlaca tercih etmelerinde (Artvin hariç) aile gelir durumunun büyük etkisi olduğunu söyleyebiliriz. Yerleşenler en çok bulundukları bölgedeki OM Bölümünü tercih (Çankırı hariç) etmişlerdir.

OM Bölümlerine yerleşen öğrencilerin tercih formlarında da en çok OM Bölümünü tercih ettikleri görülmüştür (URL-1). Ardından sırasıyla en fazla tercih ettikleri 10 bölüm ise; ön lisans (646), hemşirelik (464), fizyoterapi ve rehabilitasyon (437), ebelik (250), matematik (248), odyoloji (183), kimya (168), orman endüstri mühendisliği (155), beslenme ve diyabetik (133) ve bitki koruma (115) olmuştur. Bilindiği

gibi ön lisans programlarına yerleşme puanları düşüktür. Yerleşenlerin en çok ön lisans tercih etmeleri, ailenin ekonomik durumundan dolayı her koşulda "bir bölüme yerleşme" refleksi olabilir. İlk 10 tercihte sağlıkla ilgili bölümlerin çokluğu (5 adet), ailelerin alt gelir düzeyinde olmasından dolayı, bir an önce iş bulabileceklerini düşündükleri sağlıkla ilgili bölümlere öncelik verdiklerini göstermektedir. Burada dikkat çekici nokta, yerleşen 564 öğrenciden hiçbirinin sağlık alanında önde gelen 3 bölümden (Tıp, diş hekimliği ve eczacılık) hiç tercih yapmalarındadır (URL-1). Orman Endüstri Mühendisliğine yerleşen öğrenciler, ön lisans programıyla birlikte OM Bölümünü ilk iki sırada tercih ederken, OM Bölümlerine yerleşenlerin tercihinde Orman Endüstri Mühendisliği sekizinci sırada kalmıştır.

OM Bölümlerine yerleşenlerin bölgesel dağılımında da eski yıllara göre büyük değişimler yaşanmıştır (Tablo-3). Yerleşen öğrencilerin çoğunluğu Akdeniz Bölgesinden (%26.8) olmuştur. Bu bölgeyi %18.6 ile Batı Karadeniz, %17.4 ile Marmara, %14.0 ile Ege ve %10.2 ile Doğu Karadeniz kökenli öğrenciler takip etmiştir. Geri kalan 3 bölge (İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güney Doğu Anadolu) kökenli toplam yerleşen oranı ise %13'te kalmıştır. Ayyıldız ve Toksoy (2000), Artvin'de Akdeniz kökenli öğrenci oranını %5.6 olarak verirken, bu oran 2023 yılında %27.4'e yükselmiştir. Daşdemir ve Atmış (2008), 9 OM Bölümünde Akdeniz kökenli öğrenci oranını

%17.0 olarak verirken, bu oran 2023 yılında %26.8'e yükselmiştir.

Bulunduğu bölgeden öğrenci çekme oranları yüksek seviyelerde olan K. Maraş (%82.5), Isparta (%70.4) ve Kastamonu (%67.6) "bölge" fakültesi hüviyetinde olmuşlardır. Bu oran Çankırı'da %21.4, Artvin'de %26.2 ve Bursa'da ise %25.9 olarak daha düşük seviyelerde kalmıştır. Akdeniz kökenli öğrenci sayısı, bölge dışında bulunan bölümlerde bile genelde ikinci sırayı almıştır. Batı Karadeniz civarında 5 orman fakültesi bulunması nedeniyle, bölgesinden yerleşme sıralamasında ikinci sırada kalmıştır.

Adayların 24 bölüm tercih etme hakkı bulunmaktadır. Sınava giren tüm öğrenciler, OM Bölümünü ortalama olarak 1481 kez tercih etmişlerdir (Tablo-4). En çok tercih edilen yerler Bursa (1857) ve Kastamonu (1714) olurken, en az tercih yapılan 2 metropol şehir olan İzmir (1252) ve İstanbul (1271) olmuştur. Yerleşenler arasında tercih hakkını en çok kullanan öğrenciler ise Trabzon (948) ve İstanbul (922)'a yerleşenler olurken, en az tercihi İzmir (326) ve K. Maraş (340)'a yerleşenler kullanmıştır. Yerleşenlerin yaptıkları toplam tercih sayısı 6600 olmuştur.

Lise düzeyinde %10.5 olan özel okul oranının, üniversite tercih aşamasında %2.5'e düşmesini (Tablo-4), gelir düzeyine veya özel üniversite ücretlerinin yüksekliğine bağlayabiliriz. Aslında küçük kentlerde yaşayan yerleşenler arasında bu oran, %0.83 gibi çok daha aşağı seviyelere in-

Tablo-3. Bölümün bulunduğu şehirden ve diğer bölgelerden gelerek yerleşen öğrenci sayısı

Fakülte Adı	Fakültenin Bulunduğu Şehirden Yerleşen	Yerleşen Öğrencilerin Geldiği Bölgeler							
		Akdeniz	Batı Karadeniz	Marmara	Ege	Doğu Karadeniz	İç Anadolu	Doğu Anadolu	Güney Doğu Anadolu
Artvin	6	9	6	3	3	11	3	2	5
Bartın	5	3	11	4	4	1	5	3	1
Bursa	5	8	8	14	11	5	3	4	1
Çankırı	3	13	9	1	6	5	7	-	1
Düzce	8	3	12	7	10	1	1	2	1
Isparta	17	38	-	1	12	-	-	3	-
İstanbul	46	12	9	51	3	1	5	1	1
İzmir	1	5	1	3	15	2	1	-	-
K. Maraş	13	33	-	2	1	1	1	1	1
Karabük	9	4	18	4	6	-	-	-	-
Kastamonu	20	5	23	-	2	2	1	3	1
Trabzon	11	18	8	8	6	29	4	5	6
Toplam	144	151	105	98	79	58	31	24	18
Ortalama (%)	25.5	26.8	18.6	17.4	14.0	10.2	5.5	4.3	3.2

mektedir. Dikkat çekici bir diğer nokta ise yerleşenlerin Kıbrıs'ta bulunan 15 üniversiteye sadece 2 tercih yapmışlardır. Ayrıca yurt dışı tercih etme hakkı bulunan 8 Üniversiteden ise hiç tercih yapmamalarıdır. Bu tercih eğilimi, yerleşen öğrencilerin ekonomik güçleri konusunda fikir vermektedir. Yapılan çalışmalarda, OM Bölümlerine yerleşenlerin %90'ından fazlasının aile gelir düzeylerini düşük ve orta olarak beyan ettikleri görülmüştür (Sarınbaş, 2001; Müderrisoğlu ve ark., 2004; Daşdemir ve Atmış, 2008; Mayas ve ark., 2010).

Adayların OM Bölümlerini tercih etme sırası ortalama 8.3 iken, bu oran yerleşenler arasında 5.4'e yükselmektedir (Tablo-4). Tercih sıralamasında Kastamonu (4.1) ve Karabük (4.3) yüksek seviye-

lerdedir. Çankırı (7.9) ve Artvin (6.4) ise tercih sıralamasında aşağıda kalmışlardır. Bu tercih sıralamaları bile diğer bölümlere göre çok yüksektir. Örneğin, Kastamonu Üniversitesinde yerleşenler arasında OM Bölümü tercih sıralamasında birinci sıradadır (Elektrik-Elektronik 10.2; Orman Endüstri 5.2; Tıp 11.2). Bursa Teknik Üniversitesinde ise Polimer Malzeme Mühendisliğinden (4.8) sonra OM Bölümü gelmektedir. Geçmiş yıllarda ormancılık mesleğini birinci derece tercih eden öğrencilerin %10'u geçmediği (Sarınbaş, 2001) ve yerleşenlerin OM Bölümünü ortalama 11. sıradan tercih ettikleri bildirilmektedir (Türker, 2005).

Bir başka sevindirici gelişme de OM Bölümlerine son sıradan

yerleşen öğrenci sayısının sadece 2 olmasıdır (URL-1). Hatta son 5 sıradan yerleşen öğrenci sayısı da 18 (%3.2) gibi çok az sayıda olmuştur (Tablo-4). Bartın, Karabük ve Trabzon'u son 5 sıradan tercih eden olmamıştır. Son 5 sıradan yerleşen en çok Çankırı (4) ve İstanbul'da (4) olmuştur. Türker (2005), OM Bölümüne yerleşenlerin genelde son sıralardan tercih ettiğini bildirirken, Daşdemir ve Atmış (2008) bu oranı %10.8 olarak vermektedirler. Yıllara göre tercih sıralamasındaki yükseliş, son sıra tercihlerine de olumlu olarak yansımıştır.

Sevindirici bir gelişme de bölümü ilk sırada tercih etme ortalama oranının %28.5'e yükselmesidir (Tablo-5). Bu konuda en yüksek oran Isparta'da (%46.3)

Tablo-4 Bölümlerin tercih edilme sayısı, yerleşenlerin üniversite tercih durumu, aday ve yerleşenlerin tercih sırası

Fakülte Adı	Adayların OMB tercih sayısı	Tercih Edilen Üniversite		Adayların ortalama OMB tercih sırası	Yerleşenlerin ortalama OMB tercih sırası	Son 5 sıradaki tercih sayısı
		Tercih Edilen Devlet Üniversitesi	Vakıf + Kıbrıs			
Artvin	1357	550	-	8.5	6.4	1
Bartın	1516	366	14	7.8	5.4	-
Bursa	1857	769	13+1	7.9	5.4	2
Çankırı	1453	580	7	9.7	7.9	4
Düzce	1434	434	7	7.9	4.5	1
Isparta	1637	543	2	7.5	4.7	3
İstanbul	1271	922	117	8.5	5.7	4
İzmir	1252	326	-	7.8	6.3	1
K. Maraş	1429	340	3	7.7	5.1	1
Karabük	1354	409	-	8.1	4.3	-
Kastamonu	1714	377	1	7.1	4.1	1
Trabzon	1479	984	6+1	7.9	4.4	-
Ortalama	1481	6600	55+117	8.3	5.4	

ve Kastamonu'da (%45.9) olurken, en düşük Çankırı'da (%7.1) olmuştur. İlk 3 sırada tercih etme oranı ortalama %46.8 olmuştur (URL-1). Bu oran en yüksek Kastamonu (%62.2) ve Isparta'da (61.1) olurken, en düşük ise %23.8 ile Çankırı'da olmuştur. İlk 10 tercihe bakıldığında; Karabük (%96.9), Bartın (%93.8), Düzce (%91.9) ve Trabzon (%91.7) yüksek oranlarda kontenjanını dolduran bölümler olmuşlardır (Tablo-5). İlk 10 tercihte doluluk oranı %80'in altında sadece İzmir (%77.8) kalmıştır. Daşdemir ve Atmış (2008), ilk sıradan tercihi %23 ve Sarbaşı (2001), %10 olarak vermektedir.

Yeni mezun öğrenci yerleşme oranı ortalama %36.4'tür (Tablo-5). Bu oran en yüksek Bartın (%50.0), Trabzon (%42.5), İzmir

(%40.7) ve Çankırı'da (%40.5) olurken, %30'un altında sadece Bursa kalmıştır. En yüksek yerleşme oranı %38.8 ile 2022 yılı mezunları olmuştur (Tablo-5). Böylece son iki yıla ait mezuniyet oranı %75.2 olmuştur. Eski mezunlardan kazanma oranı %24.8'de kalmıştır. Dikkat çekici bir diğer noktada, mezuniyetlerinden 10 yıldan fazla bir süre geçmiş olan yerleşen öğrencilerin oranının (%6.9) yüksekliği olmuştur. Bu oranın yüksekliğinde, 34 yaş üstü kadın kontenjanı yanında OGM'de çalışırken, aynı zamanda bir OM Bölümüne yerleşen muhafaza memurlarının etkisi de bulunmaktadır.

OM Bölümlerine yerleşenlerin 2023 yılı ortalama puanı 295.979 ve ortalama sıralaması 315.844 olarak verilmektedir (URL-1).

Taban puan sıralaması 2021 ve 2022 yıllarına göre yükselme eğilimindedir (Tablo-6). Tablo 6 incelendiğinde; 2022 yılındaki sıralamada Artvin ve Çankırı'da düşme görülmektedir. Bunun nedeni ise, 2021 yılında Artvin ve Çankırı kontenjanlarının %26 ve %36 oranında dolmasından dolayı, en son yerleşen öğrenci sıralamasının yukarıda kalmasıdır (URL-1). En son yerleşen öğrenci sıralamasında 2021 yılında 3 ildeki (İstanbul, Bursa, İzmir) sıralama 350 binin üstünde kalırken, 2022 yılında bu sayı 6'ya (İzmir, Bursa, İstanbul, Isparta, K. Maraş ve Trabzon) yükselmiştir. Hatta İzmir 300 binin altında (296704) kalma başarısı göstermiştir. Sonuçta taban puana göre 12 OM Bölümü ortalama olarak yerleşmede 14372 sıralama birden yükseliş göstermiştir.

Tablo-5. Yerleşenlerin 1. ve ilk 10 tercihi ve mezuniyet yıllarına göre yerleşenler

Fakülte Adı	İlk Sıra Tercihi (%)	İlk 10 Tercihi (%)	2013 Öncesi Mezunlar	2013-2021 Arası Mezun	2022 Mezunu	2023 Mezunu	%
Artvin	16.7	85.7	2	10	18	12	28.6
Bartın	15.6	93.8	3	2	11	16	50.0
Bursa	33.3	82.5	1	12	26	15	27.8
Çankırı	7.1	81.0	2	8	15	17	40.5
Düzce	27.0	91.9	6	7	11	13	35.1
Isparta	46.3	85.2	3	9	23	19	35.2
İstanbul	32.5	81.9	10	14	30	29	34.9
İzmir	37.0	77.8	2	3	11	11	40.7
K. Maraş	35.0	87.5	3	9	14	14	35.0
Karabük	21.9	96.9	2	4	16	10	31.3
Kastamonu	45.9	89.2	3	9	12	13	35.1
Trabzon	23.8	91.7	2	14	32	36	42.9
Toplam			39	101	219	205	
Ortalama (%)	28.5	87.0	6.9	17.9	38.8	36.4	

Orman fakültesi sayısının 9 adet olduğu 2001 ve 2006 yılları arasındaki 5 yılda son yerleşen öğrenci sıralamasında en aşağıda Artvin, K. Maraş ve Kastamonu kalmıştır (Aytekin, 2005). En son yerleşen öğrenci sıralamasında 2023 yılında 5 yer (İzmir, Bursa, Isparta, İstanbul ve Trabzon) 350 binin üstünde kalmıştır. İzmir ise 2022 yılında olduğu gibi tekrar sıralamada 300 binin (283057) altında kalmayı başarmıştır. Sadece 2 yer (Karabük ve K. Maraş), 2022 sıralamasının altında kalmıştır. Bunların dışındaki 10 fakültenin yükselişe geçmesiyle, ortalama puan sıralaması 4152 sıra yukarı çıkma başarısı göstermiştir. En son yerleşen öğrenci sıralamasında en aşağıda; 2021 yılında Çankırı (390066), Bartın (389573) ve Art-

vin (385380), 2022 yılında Artvin (407194), Çankırı (393532) ve Bartın (376103), 2023 yılında ise Artvin (399183), Çankırı (383029) ve Bartın (372968) kalmıştır. Kendi aralarında sıralama değişse bile, en son yerleşen öğrenci sıralamasının en altındaki 3 yer hep aynı kalmıştır.

Son 3 yılda OM Bölümü başarı sırası yükselişinde sadece Artvin gerilemiştir. Kontenjanın 2021 yılında dolmamasından dolayı yukarıda kalan son öğrenci sıralamasını, 2023 yılında da aşamamıştır. Aynı durumdaki Çankırı toparlanarak, yerleşen son öğrenci sıralamasında 2023 yılında 7037 sıra yukarı tırmanmıştır. Sıralamada yukarı doğru en az yükselenler K. Maraş (3682) ve İstanbul (4543) olurken, İzmir (46107) ve Isparta

(35643) sıralamada hızlı bir yükselme göstermişlerdir.

Taban puan sıralamasının da en alta bulunan yerler (Artvin, Bartın ve Çankırı), yerleşen son öğrenci sıralamasında da en aşağıda kalmışlardır. Puan olarak en az 300'ü geçen 4 yer (İzmir, Bursa, Isparta ve İstanbul) bulunmaktadır. Tavan puanda ise 6 fakülte (Isparta, Bartın, Bursa, İstanbul, K. Maraş ve Trabzon) 360 puanı geçebilen öğrencileri bünyelerine katabilmişlerdir.

Orman fakültelerinin 3'ü metropol (İstanbul, İzmir ve Bursa), 3'ü büyükşehir (K. Maraş, Kastamonu ve Trabzon) ve geri kalan 6'sı ise nispeten küçük şehirlerde bulunmaktadır. Fakültenin bulunduğu şehir, üniversite tercinde öğrenciler için önem arz

Tablo-6. 2021-2023 yılları arasındaki taban puan sıralama farkları ve 2023 yılı taban ve tavan puanları

Fakülte Adı	2021 Taban Puan Sırası	2022 Taban Puan Sırası	2021 ile 2022 farkı	2023 Taban Puan Sırası	2021'e göre toplam yükselme	2022'e göre 2023 yükselme sıraası	2023 Taban Puanı	2023 Tavan Puanı
Artvin	385380	407194	-21814	399183	-15803	8011	283.24	326.27
Bartın	389573	376103	13470	372968	16605	3135	288.98	369.09
Bursa	338714	320920	17794	311275	27439	9645	304.46	367.32
Çankırı	390066	393532	-3466	383029	7037	10503	286.68	316.96
Düzce	371929	350982	20947	350426	21450	503	294.22	346.25
Isparta	350563	323569	26994	314720	35643	8649	303.52	373.97
İstanbul	325027	321037	3990	320484	4543	553	301.94	364.29
İzmir	329172	296704	32468	283057	46107	13641	312.77	352.88
K. Maraş	367530	348010	19520	363848	3682	-15838	291.04	361.95
Karabük	387728	365059	22669	365120	22606	-61	290.75	312.36
Kastamonu	381135	360962	20173	352737	28398	8225	293.62	350.97
Trabzon	369512	349787	19725	346911	22601	2876	295.07	360.55
Ortalama			14372		18359	4152		

eden bir konu olmaktadır. Örneğin, OM Bölümlerinin tercih etmeyi düşünen öğrenciler için, İstanbul'un yurt kapasitesinin yetersizliği veya yurdun bulunduğu semtin fakülteye ters veya uzak olması, bölümü tercih etmede caydırıcı neden olabilmektedir. Ayrıca ev kiralının yüksekliği veya kiralık ev bulmanın zorluğu hatta öğrenciye kiralık ev verilmemesi gibi nedenlerle de öğrenciler İstanbul'u tercih etmekten kaçınmaktadırlar. Düzensiz göçmenlerin getirdiği olumsuzluklarda en çok İstanbul'da hissedilmektedir.

Ekonomik krizin kendini iyice hissettirmeye başlamasına bağlı olarak, İstanbul'a yerleşen aynı şehir kökenli öğrenci oranı 2021 yılında %40.2, 2021 yılında

%52.4 iken, 2023 yılında %55.4'e yükselmiştir. İstanbul'da ikamet eden öğrencilerin bu kadar yüksek oranda İstanbul'daki OM Bölümüne yerleşmesi, kalacak yer sorununun öğrenciler için ne kadar belirleyici olduğunu göstermektedir. İstanbul, komşu iller olan Tekirdağ ve Edirne'deki öğrenciler tarafından bile tercih edilmemiş, diğer komşu illerden ise sadece beş öğrenciyi çekebilmiştir. Bu nedenle İstanbul'un %61.5 olan bulunduğu bölgeden gelen öğrenci yüzdesi yüksekliğini, bölgedeki öğrenciler için cazibe merkezi olmasından değil, ekonomik durumun dayattığı bir sonuç olarak değerlendirmek yerinde olacaktır.

Bu faktörlerin yanında, beklenen İstanbul depremi söylentisi

nedeniyle de öğrenciler İstanbul tercihinden vazgeçebilmektedirler. Ayrıca İstanbul'un kontenjan sayısının fazla olması da son yerleşen öğrenci sıralamasında aşağılarda kalmasına neden olmaktadır. Ekonomik krizin etkilerinin biraz daha süreceğini düşünürsek, Anadolu'da yaşayan öğrencilerin yakın gelecekte İstanbul'u tercih etmelerinin daha da azalacağını söyleyebiliriz. Bu nedenlerden dolayı, İstanbul'un puan ve sıralamasında son yıllarda yaşadığı düşüşün devam edeceğini bekleyebiliriz. Bu durumun önüne geçmek için İstanbul'un 84 olan kontenjanının 50 civarına indirilmesi bir çare olabilir.

Metropol şehirde bulunan diğer bir fakültemiz olan İzmir, öğren-

ci kontenjanının az olmasının avantajını da kullanarak puan sıralamasında en üstte bulunmaktadır. Ancak İzmir bulunduğu şehirden sadece 1 (%3.7) öğrenci çekmesine rağmen, bölgesindeki illerden 14 (%51.9) öğrenci çekme başarısı göstermiştir. Metropol şehirlerin taşıdığı olumsuz koşullar nedeniyle İstanbul ve İzmir, adaylar tarafından tercih edilme sayısı bakımından en aşağıda kalmışlardır.

Bu iki metropol şehirdeki bölümlerin öğrenciler tarafından yapılan tercihlerde alt sıralarda kalmaları, bir başka metropol şehrimiz olan Bursa (1857) ile Kastamonu'ya (1714) yapılan tercih sayısını artırmıştır. Metropol şehirlerdeki öğrenciler için geçerli olan bazı olumsuz koşulların bir kısmı bu iki şehirde çok belirleyici değildir. Bursa, en son yerleşen öğrenci puan sıralamasında en üstte bulunmaktadır. Bölge şehirlerinden gelen öğrenci yüzdesinin (%25.9) düşüklüğü, Bursa'nın diğer bölgelerdeki öğrenciler tarafından da cazibeli duruma geldiğini göstermektedir. Ortalama bölüm tercih sıralaması 4.1 gibi yüksek seviyede bulunan Kastamonu ise, bulunduğu şehirden yerleşen öğrenci oranı yüksekliğiyle de (%62.5) öne çıkmaktadır. Kastamonu için bu durum, bulunduğu bölgeden çektiği öğrenci oranının yüksekliğiyle (%67.6) daha da öne çıkmaktadır. Unutmayalım ki Kastamonunun yakın çevresinde dört tane daha OM Bölümü bulunmaktadır.

4. Sonuç ve Öneriler

OM Bölümlerine yerleşen öğrenciler 80 sorudan oluşan sayısal testinde (AYT) ortalama olarak 21.3 (%26.6) adet net soru çözmüşlerdir. Kaliteli öğrenci çekme açısından, OM Bölümlerinin %35 civarında ortalama net soru çözebilecek öğrencileri hedeflemeleri yerinde olacaktır. Böylece ortalama taban puan ve buna paralel olarak ortalama başarı sıralaması da tatminkar bir şekilde yükselecektir.

Birçok ülkede öğrenci yaşamını tüm boyutlarıyla araştırarak, öğrencilere yönelik politika geliştirilmesinde kullanılacak veri tabanı oluşturulmaktadır. Bu amaçla ulusal ve yerel ölçekte olduğu gibi üniversite düzeyinde çalışan kurumlar bulunmaktadır. Örneğin Fransa'da üniversite öğrencilerine yönelik araştırmalar yapan beş farklı kurum bulunmaktadır (Gencer ve Daşlı, 2019). Bu kurumlar tarafından yürütülen anketler temel olarak üniversiteye giriş, eğitim stratejileri, sosyal durum, yurt dışı eğitim, iş imkânı ve öğrenci biyografileri hakkında sorular içermektedir. Bu çalışmalar 1994'ten beri yürütülmektedir. Ülkemizde de bu konuda periyodik olarak bilimsel araştırmalar yapacak bağımsız bir akademik kuruma acil olarak ihtiyaç duyulduğu açıktır.

Öğrencinin üniversiteye karşı tutum ve davranışlarında üniversiteye/üniversiteli olmaya yüklediği anlam ve değerler etkili olmaktadır (Özsoy, 2004). Öğrenciler özellikle devlet üniversitelerini tercih ederken,

kampüsün özelliklerini daha fazla dikkate almaktadırlar (Çatı ve ark., 2016). Orman Fakültelerinin tümü devlet üniversiteleri bünyesinde bulunmaktadır. "Yüksek nitelikli" öğrenciler için cazibe merkezi olmayı hedefleyen OM Bölümlerinin; bulundukları kampüsün ulaşım, yemek, barınma ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi ve öğrenci memnuniyetinin artması için rektörlükle iş birliği yapmaları elzem gibi görünmektedir. Günümüzde öğrenci memnuniyetini araştıran çalışmalara paydaş olarak öğrencilerin de katılabilmeleri sağlanmış (Korkmaz ve ark., 2023) olması, bu konuda yapılacak çalışmalar için bir avantaj oluşturmaktadır.

Orman fakültesi öğrencileri arasında ankete dayalı olarak yapılan bir çalışmada; büyük çoğunluk, orman mühendisliği eğitimindeki en önemli sorunlar arasında; arazi uygulamaları ve teknik gezilerin yetersizliği ile fiziki alt yapı (bina, derslik, kütüphane, laboratuvar, kampüs, sosyal tesis) ve araç-gereç yetersizliğini göstermişlerdir (Daşdemir ve Atmış, 2008). Ormanlık eğitimindeki sorunlar arasında gösterilen bu eksikliklerin büyük bir bölümünün, kuruluşu neredeyse iki asıra yaklaşan OGM tarafından rahatlıkla giderilebilir olduğunu biliyoruz. OM Bölümü mezunlarının büyük çoğunluğunun OGM tarafından istihdam edildiğini düşünürsek, bu konuda OGM' ne çok iş düşüğünü söyleyebiliriz. OGM tüm Orman Fakültesi temsilcilerinin katılımıyla "Danışma Kurulu" toplantıları düzenlemektedir.

Bu konuda görülen eksiklikler ve beklentilere cevap verecek stratejileri Danışma Kurulu toplantısında paydaşlar birlikte hazırlayabilirler.

Son yıllardaki OM Bölümü başarı sırasının yükselmesinde, OGM tarafından istihdam edilen orman mühendisi sayısının yüksekliğinin de önemli etkisi bulunmaktadır. Türkiye'nin en köklü ve en güçlü kuruluşlarından biri olan OGM, bu konuda yapacağı çalışma ve yatırımlarla OM Bölümlerine daha kaliteli öğrencilerin gelmesine katkı koyabilir. Örneğin İstanbul'da sadece Orman Fakültesi öğrencilerine yönelik bir yurt açılması, Anadolu'da ikamet eden başarılı öğrencilerin İstanbul'daki orman fakültesini rahatlıkla tercih etmelerine neden olabilmektedir.

Geleceğe yönelik planlamalar yapılırken, Akdeniz Bölgesi öğrencileri arasında yaygın olan "orman mühendisliği" tercih eğilimi dikkate alınmalıdır. OM Bölümünü daha nitelikli öğrencilerle buluşturmak adına Mersin, Adana veya Muğla illerinden birinde orman fakültesi açılması yerinde olacaktır. Antalya ise İstanbul ve İzmir'deki gibi, yetersiz öğrenci yurdu ve yüksek ev kiralari yanında düzensiz göçmen sayısının çokluğu nedeniyle de artık öğrenciler için olumsuz koşullara sahip bir şehir olduğundan, önerilmemiştir. Akdeniz'e açılacak fakülteye, İstanbul ve/veya Trabzon'dan kontenjan aktarımı yapılabilir.

Ayrıca İstanbul'a verilen KKTC uyruklu öğrenci kontenjanı da

Akdeniz Bölgesinde açılacak orman fakültesine aktarılması daha doğru olacaktır. Böylece ulaşım mesafesi ve masrafları azalacaktır. Böylece KKTC uyruklularına ayrılan 2 kontenjanın dolacağını bekleyebiliriz. Zira 2020, 2021 ve 2023 yıllarında bu kontenjanlar dolmamıştır. Kontenjanların dolduğu yıl olan 2022 yılında ise başarı sıralaması bir milyonun üstünde olan öğrenciler bölüme yerleşmiştir.

İlginç bir nokta da kendi meslek ve meslektaşını geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmasını beklediğimiz ormancı sivil meslek kuruluşlarımızın, bu konudan OGM gibi uzak durmalarıdır. Meslek kamuoyumuzu oluşturan tüm sivil toplum örgütlerinin, OM Bölümlerine "yüksek nitelikli" öğrencilerin gelmesi konusunda güç birliği yapmaları gerekmektedir. Bu görev ve işbirliğinde öncülüğü Orman Mühendisleri Odası ve Türkiye Ormancılar Derneğinin yapmalarını beklemekteyiz. Son yıllarda ekonomik açıdan güçlenen bu iki meslek örgütümüzün verecekleri karşılıksız ve tatminkar burs ile, başarı sıralamasının ilk 100 binlik diliminden OM Bölümlerine öğrenci gelebilecektir.

Bu derlemede, OM Bölümlerine yerleşenlere ait sosyo-ekonomik veriler bulunmamaktadır. Sayısal olarak akademisyen yeterliliği gibi konular içinde veriler bulunmamaktadır. Ancak YÖK Atlas'ta bulunan ve derlemimizde kullandığımız verilerin, OM Bölümlerine daha kaliteli öğrenci gelebilmesi açısından yorum ve öneri yapabilmemiz için yeterli olduğunu söyleye-

biliriz. Buna benzer çalışmalar tüm orman fakültesi bölümlerini içerecek şekilde yapılmalıdır. Hatta öğrencilerin ileri sınıflardaki eğilim ve fikirlerinin diğer ülkelerde yapıldığı gibi izlenmesine yönelik yıllık çalışmaların yapılması yararlı olacaktır.

5. Kaynakça

Akyüz, İ., Duran, A., Karakuş, B., Alıcı, Y. 2004. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin eğitim öğretim üzerine düşünceleri. V. Ulusal Orman Fakülteleri Öğrenci Kongresi Bildiriler kitabı. Cilt 2. Trabzon.

Akyüz, K. C., Gedik, T., Aydın, A., Yıldırım, İ., Akyüz, İ. 2009. Orman Fakülteleri son sınıf öğrencilerinin meslek tercihleri ve girişimcilik yetenekleri. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi. Yıl:2, 3(1).

Altun, İ. 2000. Kocaeli Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin kişisel değerleri ve meslek seçimlerine etki eden faktörler. I. Uluslararası & VIII. Ulusal Hemşirelik Kongresi Kitabı, Antalya: 75- 77.

Anonim, 2003. 2003 ÖSS sonuçları ışığında Orman Fakülteleri. TOD Orman ve Av Dergisi. 89(5). 45-46.

Arkan, A. 2018. Türk yükseköğretiminde boş kontenjan olgusu ve çözüm için perspektifler. Fikriyat Gazetesi. 9 Ekim 2018.

Atmış, E., Daşdemir, İ. 2008. Orman Fakültesi öğretim elemanlarının orman mühendisliği eğitiminin bugününü ve geleceğini değerlendirmesi. 150. Yılında Türkiye'de Ormancılık Eğitimi Bildiriler Kitabı. 3. Ulusal Ormancılık Kongresi, 103-121. 20-22 Mart 2008. 103-121. Ankara.

Aytekin, A. 2005. Bartın Orman Fakültesi'nin diğer orman fakülteleri ile bazı kriterlere göre karşılaştırılması. ZKÜ Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 7(8). 1-7.

Ayyıldız, H., Toksoy, D. 2000. Kafkas Üniversitesi Artvin Orman Fakültesi öğrencilerinin sosyo-ekonomik

yapısını belirlemeye yönelik bir araştırma. Artvin Orman Fakültesi Dergisi. 1(1). 75-82.

Ayyıldız, H., Toksoy, D. 2002: Üniversite öğrencilerinin sosyal-kültürel özellikleri ve gelir-harcama yapısı: Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Örneği. Pazarlama Dünyası Dergisi, 6, 50-57.

Brown, D. 2002. The Role of Work and Cultural Values in Occupational Choice, Satisfaction, and Success: A Theoretical Statement, Journal of Counseling & Development, 80(1), 48-56.

Carus, S., Yücedağ, C. 2008. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin ormancılık eğitim ve öğretim sistemine bakışı. 150. Yılında Türkiye'de Ormancılık Eğitimi, 3. Ulusal Ormancılık Kongresi. 77-84 . 20-22 Mart 2008. Ankara

Çağlar, Y. 1999. Meşeler Artık Görmeli, Ankara.

Çatı, K., İhtar, E., Özcan, H. 2016. Üniversite tercihlerine etki eden faktörlerin incelenmesi: Türkiye genelinde bir alan araştırması. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 6, 163-177.

Çiçek, H. G., Keleş, M. K., Baykul, A. 2014. Öğrenci profilinin değerlendirilmesine yönelik bir alan Araştırması "Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği". SDÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 33. 171-186.

Daşdemir, İ., Atmış, E. 2008. Orman fakültesi orman mühendisliği bölümü öğrencilerinin orman mühendisliği eğitimini değerlendirmesi. 150. Yılında Türkiye'de Ormancılık Eğitimi. 3. Ulusal Ormancılık Kongresi. 20-22 Mart 2008. 53-75. Ankara.

Erdoğan, N. 2019. Geleceğin Türkiye'sinde yüksek öğretim sorunları -sorunları, eğilimler ve çözüm önerileri. Geleceğin Türkiye'si Projesi Sonuç Raporu. İlke İlim Kültür Eğitim Derneği.

Erkuş, H., Oral, T., Sever, S. 2020. Üniversite öğrencilerinin bölüm tercihlerini etkileyen faktörler üzerine bir araştırma. Dicle Üniversite-

si İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 10(20). 261-275.

Gencer, Z. T., Daşlı, Y. 2019. Öğrencilerin profillerinin belirlenmesi üzerine bir çalışma: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir inceleme. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi. 7(2). 1189-1213.

Gedik, T., Akyüz, K. C., Akyüz, İ., Balaban, Y. 2007. Orman fakülteleri son sınıf öğrencilerinin bölüm tercihlerini etkileyen faktörler. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi. Seri: B, 51(2). 19-36.

Genç, G., Kaya, A., Genç, M. 2007. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörler. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(14), 49-63.

Geray, A. U. 1993. Ormancılıkta eğitim reformu. 1. Ormancılık Şurası Tebliği, Cilt 2, s.454-460, Ankara.

Korkmaz, M., Alkan, H., Akyol, A., Tolunay, A. 2008. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi öğrencilerinin fakülte kültürünü algılamaları. 150. Yılında Türkiye'de Ormancılık Eğitimi", 3. Ulusal Ormancılık Kongresi. 20-22 Mart 2008. 85-94 Ankara.

Korkmaz, M., Çoban, H. O., Alkan, H. 2023. Yükseköğretim kalite güvencesi sisteminde öğrenci memnuniyetinin değerlendirilmesi: Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Orman Fakültesi örneği. Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 25(3). 479-491.

Korkut-Owen, F., Kefir, D. D., Özdemir, S., Ulaş, Ö., Yılmaz, O. 2012. Üniversite öğrencilerinin bölüm seçme nedenleri. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(3). 135-151.

Mayas, A. S., Gerçek, Ç. G., Gümüş, G., Demir, S., Deniz, M., Sürücü, M. P., Konuk, M., Türkmayas, M., Taner, H. 2010. Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi öğrencilerinde Sigara, alkol ve madde kullanımı sıklığı ve kullanmaya başlama nedenleri. Düzce Tıp Dergisi; 12(3): 7-14.

Müderisoğlu, H., Uzun, S. 2004. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Or-

man Fakültesi öğrencilerinin rekreasyonel eğilimleri. SDÜ Orman Fakültesi Dergisi, Seri: A, Sayı: 2, 108-121.

Özdönmez, M., Akesen, A., Eziko, A. 1998. Ormancılık Yönetim Bilgisi, İ. Ü. Or. Fak. Yayın No: 457. İstanbul.

Özsoy, S. 2004. Üniversite öğrenci profili: kavramsın bir çözümleme ve Türkiye'ye ilişkin bazı ampirik bulgular. Karam ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 4(2). 301-334.

Pekkaya, M., Çolak, N. 2013. Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin önem derecelerinin AHP ile belirlenmesi. International Journal of Social Science, 6(2). 797-818.

Sarıbaş, M. 2001. Çağdaş ormancılık eğitimi. 1. Ulusal Ormancılık Kongresi, Bildiri Kitabı, TOD Yayını, 267-276.

Sankaya, T., Khorshid, L. 2009. Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi: üniversite öğrencilerinin meslek seçimi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(2), 393-423.

Toksoy, D., Ayyıldız, H., Özden, S. 2001: Türkiye'de bazı orman mühendisliği öğrencilerinin sosyo-ekonomik özellikleri üzerine karşılaştırmalı bir analiz. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi. Seri B, 51(2), 53-67.

Toksoy, D., Bayramoğlu, M. M. 2016. Ormancılık eğitimi ve 5531 Sayılı yasa -KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği bölümü örneği. 5531 Sayılı meslek yetki kanununun 10. Yılı kongresi. 2-3 Aralık 2016. Ankara.

Türker, M. F. 2005. Orman Mühendisliği eğitim-öğretimi üzerine bazı değerlendirmeler (KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü örneği). 1. Çevre ve Ormancılık Şurası-Tebliğler, 4. Cilt, Mart 2005, Antalya.

URL-1. <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10163>. Son ziyaret tarihi: 23.02.2024

Yanikkerem, E., Altınparmak, S., Karadeniz, G. 2004. Gençlerin meslek seçimini etkileyen faktörler ve benlik saygıları. Nursing Forum Dergisi. 7(2). 61- 62.

ORMANLAR YANMADAN KONUŞALIM

Derleyen: Rumi SABUNCU, Orman Yüksek Mühendisi, rumisabuncu@gmail.com

Türkiye Ormancılar Derneği Batı Akdeniz Şubesi (TODBA) ile Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin ortaklaşa düzenlendiği **"Ormanlar Yanmadan Konuşalım"** adlı Panel, 23 Mart 2024 tarihinde Antalya Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi. Orman Haftası kapsamında düzenlenen etkinlikte, orman yangınları yönetimine ilişkin olarak yapılması gerekenler üzerine konuşuldu. Moderatörlüğü, Prof. Dr. Ali KAVGACI tarafından yapılan Panelde, Prof. Dr. Doğanay TOLUNAY, Prof. Dr. Tuncay NEYİŞÇİ, Prof. Dr. Ertuğrul BİLGİLİ ve Prof. Dr. Çağatay TAVŞANOĞLU konuşmacı olarak yer aldı.

Panel, TOD Batı Akdeniz Şube Başkanı M. Necati BAŞ, Antalya Büyükşehir Belediyesi Başkanı Çevre Danışmanı Lokman ATASOY ve Türkiye Ormancılar Derneği Başkanı A. Hüsrev ÖZKARA'nın açılış konuşmalarıyla başladı. Daha sonra Moderatör Prof. Dr. Ali KAVGACI, ülkemizi

zin bir orman yangınları ülkesi olduğuna vurgu yaptı ve bu nedenle yangınlarla yaşamayı öğrenmemiz gerektiği, toplum olarak orman yangınları farkındalığımızın artırılmasının önemini belirtti. Devamında Panelistleri konuşmalarını yapmak üzere kürsüye davet etti, konuşmalarda öne çıkan konular aşağıda belirtilmiştir.

İklim Değişikliği ve Orman Yangınları

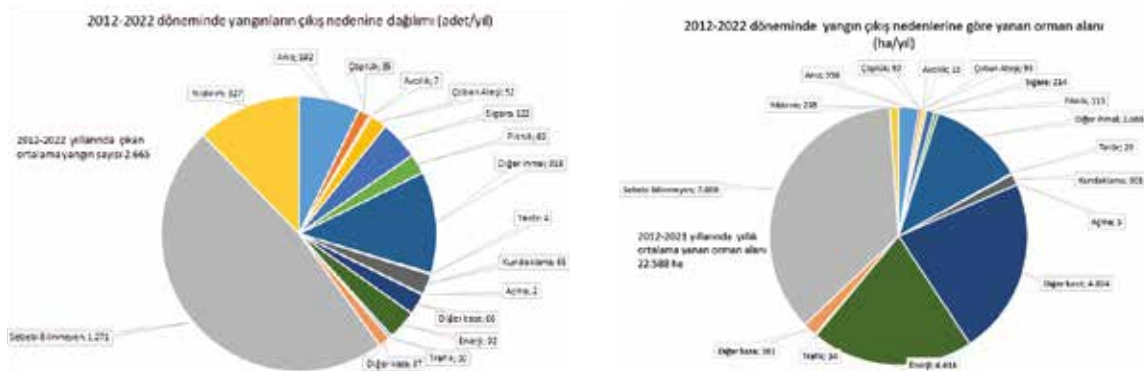
Prof. Dr. Doğanay Tolunay, İ.Ü. Cerrahpaşa Orman Fakültesi, Toprak İlmî ve Ekoloji Anabilim Dalı Başkanı

Profesör Tolunay, ülkemizdeki orman yangınlarının yaklaşık yüzde 90'ının insan kaynaklı olduğunun söylenebileceğini belirterek, Orman Genel Müdürlüğü'nün (OGM) yangın istatistiklerine göre ülkemizdeki yangınların yaklaşık yarısının ihmal ve kaza neticesinde çıktığına dik-

kat çekti. Bu ihmal ve kazalara örnek olarak ise anız yakma, orman içindeki ya da yakınındaki çöplüklerde başlayan yangınlar, enerji nakil hatları, piknik ateşi ya da araç camlarından sigara izmaritleri atılmasını örnek olarak verdi.

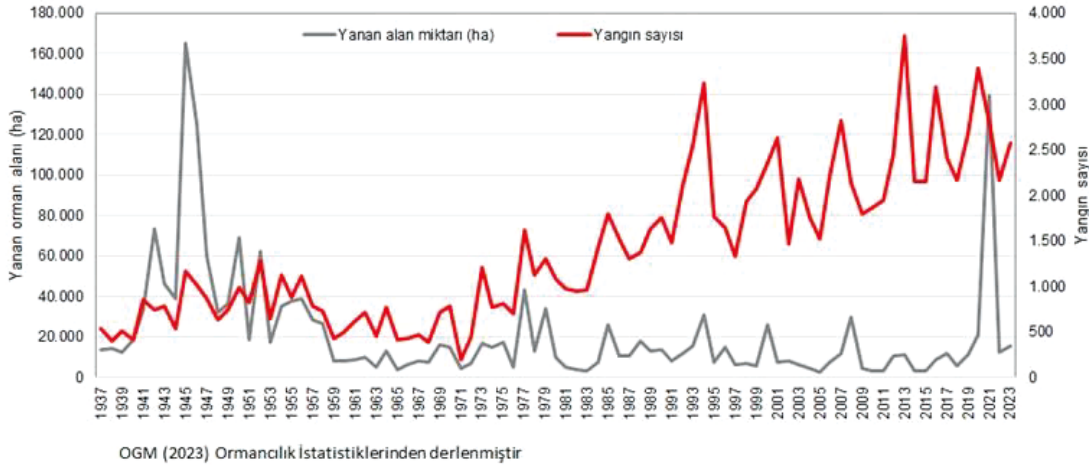
Tolunay, tarla ve yerleşim yeri açma amaçlı kasıtlı olarak da orman yangınlarının çıkarıldığını bildiğinin altını çizdi ve orman yangınlarının sadece yüzde 10'unun yıldırımlar gibi doğal nedenlerle meydana geldiğini ifade etti. Orman yangınlarında büyük ölçüde insan faktörünün etkili olduğu düşünüldüğünde halka büyük görev düştüğünü belirten Prof. Dr. Doğanay Tolunay, "Orman yangını konusunda bilinçli davranılmalı orman içinde ya da kenarındaki her türlü ateşin yangına neden olabileceği unutulmamalıdır. Bu konuda medyanın da önemli sorumluluğu bulunmaktadır" dedi (Şekil 1, 2).

Orman Yangınlarının Nedenleri

Şekil 1. Orman yangınlarına neden olan faktörler

Orman Yangınları

Şekil 2. Orman yangınlarının sayısal ve alan olarak yıllara göre dağılımı.

Tolunay yangına hassas 25 ilde son on yılda yanan alanlar karşılaştırıldığında yılda ortalama 6845 ha ile Antalya'nın listenin başında olduğuna dikkat çekti (Şekil 3). Bu on yıl içinde ortaya çıkan yangın sayısı bakımından ise Antalya'nın yılda ortalama 242 yangın ile Muğla (263) ilinden sonra geldiğini bildirdi. 2012- 2022 yılları arasında yıllık ortalama yangın sayılarının aylara dağılımında ağustos ayının yıllık ortalama 580 yangın ile en kritik ay olduğunu ifade etti (Şekil 4). Orman yangınlarının sıklığı, yoğunluğu ve şiddeti üzerine iklim, topoğrafya, meteorolojik koşullar, bitki örtüsü, meşcere özellikleri ve insan faaliyetlerinin etkili olduğunu anımsatan Tolunay, bu faktörlerden etki edilebilir olan meşcere bakımlarının idarece ihmal edildiğini bildirdi (Şekil 5).

İklim Değişikliği ve Orman Yangınları ilişkisi konusunda ise artan sıcaklık ve kuraklıkların yangınların başlamasına

yol açmadığını ama insanların başlattığı yangınların iklim değişikliğine bağlı olarak kısa sürede geniş alanlara yayılarak mega yangınlara dönüştüğünü ve söndürülmesinin güçleştiğini vurguladı. Ayrıca;

- İnsan-orman etkileşimi nedeniyle yangın sayısının arttığını,
- Yangınların yüksek rakımlarda da etkili olmaya başladığını,
- Karaçam, sarıçam, meşe ve kayın gibi yangınların daha nadir olduğu, yangına uyum sağlamamış türlerin oluşturduğu ormanlardaki yangınların, yangın sonrasındaki restorasyon çalışmalarını zorlaştırabileceğini,
- Mega yangınların ısınım, konveksiyon ve kütle taşınımı ile yeni yangınlar başlattığını,
- Birkaç dakikalık geç müdahalede dahi yangınların kontrol edilemez hale geldiğini,
- Yangın mevsiminin uzadığını,

iklim krizi nedeniyle gelecekte de Akdeniz kuşağını ve ülkemizi bugüne göre daha da olumsuz koşulların beklediğini,

- Yangınlara afet risk yönetimi anlayışıyla yaklaşılması gerektiğini ve alev almadan önlem alınması gerektiğini ifade eden Tolunay, farkındalık eğitiminin önemini vurgulayarak sözlerini bitirdi.

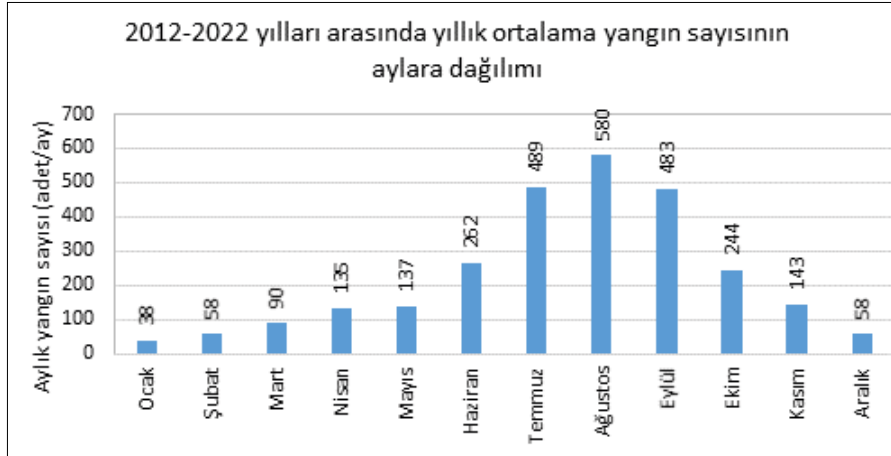
Orman Yangınlarına Dirençli Olmak

Prof. Dr. Tuncay Neyişçi, Akdeniz Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi, Orman Yangını Ekoloğu

Neyişçi "Orman Yangınlarına Dirençli Olmak" isimli sunumuna ünlü fizikçi ve bilim insanı Einstein'ın **"Sorunlarımızı, onları yaratırken kullandığımız düşünce şekliyle çözemeyiz"** sözü ile başladı. Sonrasında problemi var olduğu düzlemde çözümlerin mümkün olmadığını, başka bir düzlemde çıkmaya, bir üst seviyeden bakmaya ve yeni

Şekil 3. İllere göre yanan orman alanı miktarları.

Şekil 4. Yıllık ortalama yangın sayılarının aylara göre dağılımı

Şekil 5. Meşcere bakımları yapılmış ve yapılmamış orman alanlarından görüntüler.

bir anlayışla yaklaşmaya ihtiyaç olduğunu ifade etti. Öncelikle şunu anlamak gerekiyor: konulara çözüm aradığımızda direkt olarak durumu sorun olarak tanımlamış oluyoruz farkında olmadan. Ve geleneksel çözüm alternatifleri ile aynı bir ilacın yarattığı geçici rahatlama olduğu gibi, konuyu geçiştiriyoruz.

Orman yangınlarının çıkışı: %90 İnsan kaynaklı

Orman yangınlarının söndürülüşü: %100 insan sorumluluğunda

Yani sorun yaratılışından çözüme, neredeyse tümüyle insan kaynaklı

Kritik sorular şunlar: Kim bu insanlar? Ormanları neden ve nasıl yakıyorlar? Eğitim düzeyleri, sosyoekonomik durumları, psikolojik yapıları, ormanlar ve ormancılıkla ilişkileri nasıl, vb.?

Cevabımız var mı?

Yaklaşık bir yüzyıldır bu kritik sorulara neredeyse hiç değişime uğratmadan, ayrıntılarını merak etmeden aynı cevapları veriyoruz.

Hemen hiç sormadığımız temel soru şu; Bu nedenler arasında biz orman yönetiminden ve eğitiminden sorumlu olanların payı nedir?

Eğer sorun tümüyle insan kaynaklı ise;

OGM bütçesinde bu konuya ayrılan ödenek miktarı ve niteliği nedir? Bu saptama ile uyumlu mudur?

OGM nin sivil toplum kuruluş-

ları, sivil toplum kuruluşlarının OGM ile ilişkileri nasıldır?

OGM nin Büyükşehir Belediyeleri ile ilişkileri ne düzeydedir?

Bu soruların olası yanıtları konusunda neler yaptık, yapmayı düşündük?

Sunumuna yukarıdaki sorularla devam eden Neyişçi, nedeni bilinmeyen orman yangınlarının oranının %50 olduğunu söyledi. Bu oran neden yaklaşık yüz yıldır aynı seviyede kalmıştır? Neden uçak kazalarından sonra olduğu gibi orman yangını nedenlerini araştıran ekipler oluşturulamamış, ayrıntılı raporlar hazırlanamamıştır. Bu ısrar ancak orman yangınlarının gerçek nedenlerini merak etmediğimiz, bilmek istemediğimiz anlamına gelmez mi? Çok karmaşık bir fenomen olan orman yangınlarını her yönden didik didik edip anlamaya çalışmadan, orman yangınlarına dirençli toplum yaratmadan, yangına dirençli orman kurulamaz. Büyük yangınların sayısal ve alansal artışında küresel ısınmadan çok daha etkili olan agresif orman yangınlarıyla mücadele (helikopter öncelikli) yaklaşımı terkedilerek yangın yönetimi (yanıcı yönetimi öncelikli) stratejisine geçmek ilk ve öncelikli adım olarak atılmalıdır.

Yangın yönetimi başlangıcından itibaren, yangın davranışına ilişkin her türlü bilginin örneğin yangın hangi bitki örtüsü tipinde hangi hızla ilerlemiş? Rüzgârın kontrol altına alma müdahalelerine etkisi ne olmuştur? gibi, yangın tavrına etki eden çok sayıdaki parametrelerin kayıt altı-

na alınmasını gerekli kılar. Aynı bölgede sonradan çıkabilecek yangınların yönetiminde önceden hazırlanmış bu tür raporlar yol gösterici işlevler yerine getirirler.

Sivil toplum örgütleri ve yangın gönüllülerinin yangın söndürmede kullanılması uygun değildir ve çok tehlikeli sonuçlar doğurabilir. Gönüllülerden yangın öncesi alınacak tedbirler kapsamında, örneğin yol kenarlarındaki meşcere tabanındaki ince, kuru yanıcı (bir saat kuruma sürelili yanıcı) yükünün azaltılması, ağaçların alt kısımlarındaki kuru dalların budanması gibi yangın yönetimi uygulamalarında yararlanılabilir. Orman içi ve bitişğinde verilen her kullanım hakkının orman yangını riskini önemli ölçüde artırdığı ve daha da önemlisi, yangın kontrolü çalışmalarını önemli ölçüde güçleştirdiği ve söndürme maliyetlerini son derece artırdığı göz önünde bulundurulmalıdır. Kullanım hakkı vermede daha dikkatli olunmalı ve hak sahiplerinin orman yangınlarına karşı sorumluluklarının artırılması uygulamalarına derhal geçilmelidir. Yıllardır üzerinde durulan bir başka konu da orman içi ve bitişindeki yerleşimlerde, yapılaşmanın yangına dayanıklı malzemelerle ve özel imar plan ve yönetmelikleri kapsamında yapılması ve orman içi ve bitişğinde yaşayan toplulukların yangına uyumlarının (yangın öncesi, sırası ve sonrasında neyi niçin ve nasıl yapacağı konusunda bilgili ve eğitilmiş olmalarını sağlayarak) geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Kontrollü ve önleyici yangın (karşı ateş de dahil) Amerika, Kanada ve Avustralya gibi birçok ülkede başarı ile uygulanmaktadır. Bir an önce bizim de mevzuatımıza girmeli ve kullanılmalıdır.

Yangına dirençli olmak bütüncül bir kavramdır ve yasaklamalar gibi basit yaklaşımlarla gerçekleştirilemez. Örneğin anız yakma 30 yıl önce yasaklanmış olmasına karşın, bugün itibarıyla ormanlar ile tarım alanları arasında en basit yangın önleyici tedbirler (ne OGM ve ne de tarla sahipleri tarafından) hala alınamamıştır. Hatta teknik elemanlar tarafından üretilen budama atıkları işlek yol kenarlarına gelişigüzel bırakılabilmektedir (Şekil 6 ve 7).

Orman ve ormancılık kavram ve uygulamalarında, son on yıllarda yaşanan köklü değişimlerin yeterince irdelenmemesinin bir sonucu olarak ülke koşullarına uyumlu orman yönetim politika ve stratejilerinin yaşama geçi-

rilmesinde zorluklar yaşanabilmektedir. Örneğin, ülke ormancılığının öncelikli sorununun alan olarak görülmesi ve gösterilmesi, ormanlarımızın verimlilik ve nitelik (ormanlarımızın büyük bölümünün verimlilik ve niteliği düşüktür) sorununun gözden kaçırılmasına neden olabilmektedir. Bu ister istemez ormanların orman dışı kullanımlar için tahsisini kolaylaştırırken toplum/orman ilişkisinin (ekonomik, sosyal, kültürel) bozulmasına yol açarak ormanlarımızın topyekün yanma direncini düşürmektedir.

Büyük Yangınlar: Sebepleri ve Mücadele Yaklaşımları

Prof. Dr. Ertuğrul BİLGİLİ,
KTÜ Orman Fakültesi, Orman Entomolojisi ve Koruma Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Bilgili sunumunu "Büyük Yangınlar, Sebepleri ve Mücadele Yaklaşımları" üzerine yaptı. Genellikle yanan alan

büyüklüğü ile ilişkilendirilen büyük orman yangınları, aynı zamanda olağanüstü hava halleri ve yanıcı madde özelliklerinin bir sonucu olarak meydana gelen, çok hızlı ilerleyen ve yüksek şiddetli yangınları ifade eder. Yangının ilerlemesi sadece basit yayılma şeklinde değil, nokta yangınları yoğunluklu bir yayılma şeklindedir. Bu durum bu yangınların kontrollünü çoğu zaman imkânsız kılar.

Orman yangınları, yangına bağımlı ekosistemlerde ekolojik dengenin sağlanması ve birçok ekosistemin varlığını sürdürbilmesinde önemli bir faktördür. Ancak gerçekleşen yangınlar, her yıl dünya genelinde binlerce hektar verimli orman alanının zarar görmesine ve ormana dayalı birçok ürün ve hizmetlerden yeterince yararlanılamamasına da sebep olmaktadır.

2021 yılında yaşadığımız "çok büyük yangınlar" ın en önemli nedeninin olağan dışı hava koşulları nedeniyle kuruyan orman zeminindeki yanıcı maddeler ve yüksek hızlı rüzgâr olduğunu vurguladı. Yanıcı madde neminin yüzde 10'un altında ve rüzgâr hızının 25-30 km/saat üzerinde olduğu durumlarda, yangınlara müdahalenin mümkün olamayacağının altını çizen Bilgili, bu durumlarda müdahalenin potansiyel yangın davranışı hesaplanarak belirlenmesi gerektiğini belirtti. Bilgili, "Hava halleri uygun hale gelinceye kadar, sadece can ve mal kayıplarını engellemeye yönelik çalışmalarla, yangının kenarlara doğru ilerlemesini engellemeye yöne-

**Şekil 6 ve 7. Orman kenarı tarım arazisi (solda)
Orman kenarı yapılan bakım çalışmaları sonrası sahada bırakılan kesim artıkları (sağda).**

lik kenardan yakma uygulamaları olabilir” dedi. Küresel iklim değişimi nedeniyle 2021 yılında yaşadığımız yangınları daha sık ve farklı bölgelerde görmeye başlayacağımızı ifade eden Bilgili, “Yangın Eylem Planları’nın hazırlanması ve uygulanması son derece önemli” olduğunu ifade etti. Kendilerinin hazırladığı Meteorolojik Yangın İndeksi Sistemi üzerinden 2021 Büyük Manavgat Yangınına nasıl gelineceğini izah etti. (Şekil 8 ve 9).

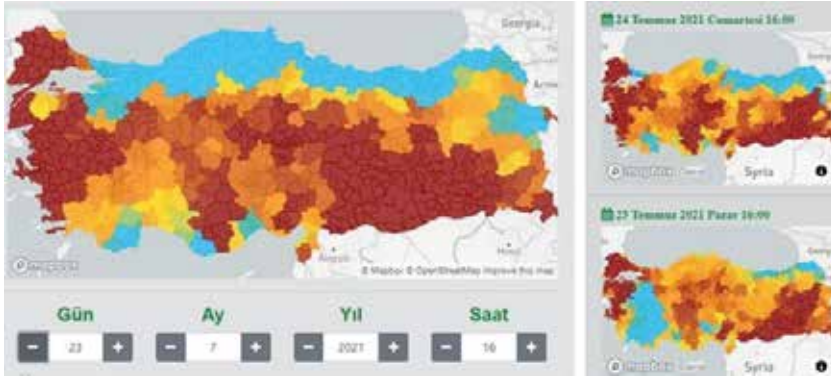
2021’de Akdeniz ve Ege Bölgelerindeki büyük yangınlar öncesinde Kuzey bölgelerimizde yağışlar olmuş ve taşkınlara

sebebiyet vermişti. O günlerde geliştirdiğimiz MYI sistemi Şekil 8 ve 9’daki haritaları veriyordu. Yağışlar sonrasında Kuzeyde ortalama sıcaklıkların oldukça düşmesi ve buna kıyasla Akdeniz ve Ege Bölgelerinde sıcaklıkların 40 derece üzerine çıkması poyrazın çok şiddetli bir şekilde aşağılara akmasına sebep oldu. Sürenin olağandan çok uzun olması da en önemli problemlerden di.

Türkiye Orman Yangın Tehlike Oranları Karar Destek Sistemi’nin (TOYTOS) nasıl çalıştığını da özetleyen Bilgili, yangının başladığı gün ince yanıcı madde ne-

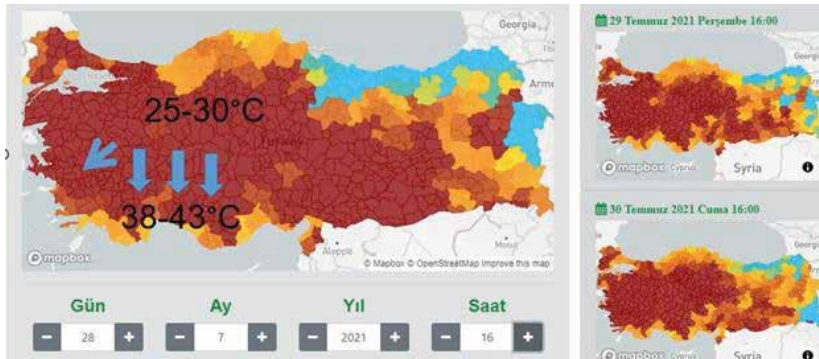
minin % 2,6’ya, humus neminin ise % 2,7’ye düştüğüne işaret etti ve kuzeyden gelen sert poyrazın koşulları daha da kötüleş-

Tarih (2000-1800)	İnce Yanıcı Madde Nemli (%)	Humus Nemli (%)	Meteorolojik Yangın İndeksi	Yanım
23.07.2021	2,1	2,7	40,5	Yüksek
24.07.2021	2,6	2,7	57,2	Çok Yüksek
25.07.2021	5,1	5,2	55,8	Yüksek
26.07.2021	5,1	5,1	55,8	Orta
27.07.2021	5,5	6,2	52,7	Orta
28.07.2021	5,1	5,1	50,3	Orta
29.07.2021	5,1	5,2	51,9	Orta
30.07.2021	5,1	5,1	50,3	Orta
31.07.2021	5,4	5,2	48,5	Orta
01.08.2021	11,5	11,5	38,5	Düşük
02.08.2021	11,5	11,5	38,5	Düşük

Şekil 8. 23 Temmuz 2021

(Meteorolojik Yangın İndeksi Sistemi (<https://toytos.ktu.edu.tr/myi>))

Şekil 9: 28 Temmuz 2021 Meteorolojik Yangın İndeksi Sistemi (<https://toytos.ktu.edu.tr/myi>)

tirdiğini ve adete bir büyük yangına zemin hazırladığını bildirdi.

İşte bu koşullarda başlayan yangının hızla ilerlediğini, söndürülmesinin imkansız hale geldiğini ve ancak yanıcı madde neminin tekrar yükselmesi (% 11,5) ile 10 gün sonra yangının kontrol altına alınabildiğini ifade etti (Şekil 10). Yangının söndürülemediğinin, uçak, helikopter ya da yer ekipleri ile ilgili olmadığını, bu

Şekil 10. 2021 Antalya-Manavgat Büyük Yangınından görüntüler, nokta yangınları ile yanan yerleşim yerleri.

duğuna dair genel bir inanış var.” diye devam etti. Uzun zamanlı, evrimsel ve ekolojik olarak baktığımızda bu doğru değil. Şu anda yangın neden kötü? Çünkü yangın bizim ekonomimizi etkiliyor, insan hayatını etkiliyor. Artık değişen koşullardan ötürü doğal yangın rejimleri de değişti ve büyük yangınlar ekosistemleri olumsuz etkileyebiliyor. Durumun bu hale gelmesinin nedeni ise yine insanlar ve onların kontrolsüz faaliyetleri. Özellikle de yangın sonrası yangına uyar-

lanmış ekosistemlerdeki olumsuz insan faaliyetleri büyük sorunlar yaratabiliyor (Şekil 13 ve 14).

Yangın sonrasında restorasyon yaparken, doğayı taklit ederek, ekolojik temelleri ve ilkeleri dikkate alarak çalışmamız gerektiğini özellikle vurgulamak istiyorum. İklim değişikliğinin büyük yangınların oluşumundaki rolünü Ertuğrul hocam vurguladı bu konuya girmek istemiyorum. Burada asıl vurgulamak istediğim iklim değişikliği

ile yangınların bu boyutta büyümesi, sayılarının artmasında tek neden değil. Türkiye’de yaklaşık 90 yıldır yanma potansiyeli olan yerlerdeki tarafımızdan çok iyi bir şekilde söndürülüyor. Bu da yanıcı maddenin ormanlarda birikmesine sebep oluyor. Bunun sonucunda ileride tutamaya-çağımız çok büyük yangınlarla karşılaşabiliriz. Bunun dışında insan-doğal alan arakesiti en büyük sıkıntılarımızdan biri ve bu ara kesitteki nüfus devamlı artıyor. Orman içi ve kenarında yaşayan köylüler şehirlere göç ediyor ve buralar boşalıyor. Bu insanlar ormanda keçi besliyorlardı, yakacak ve yapacak ihtiyaçlarını ormandan karşılıyorlardı ve dolayısıyla yanıcı maddeyi azaltıyorlardı.

Günümüzde orman içi ve kenarındaki açık alanlarda ve ormanlarda hayvancılık bitti, terkedilen yerler orman idaresi tarafından ağaçlandırılıyor. Bir yandan da orman içi ve kenarında yerleşim, madencilik ve turizm gibi insan faaliyetlerden dolayı hareketlilik ve temas çok arttı. Bu durum orman yangınları bakımından büyük bir risk doğuruyor. Olumsuz anlamda iklim değişikliği ve bunun sonucu ortaya çıkan kuraklıkta diğer önemli bir faktör. İşte bunların hepsi bugün kontrol edilemeyen büyük orman yangınları sorununun ana sebepleri. Biz bütün yangınlara kötü diyemeyiz, çünkü yangın doğanın bir parçası ve 420 milyon yıldır var. Bitkilerin hayvanların evriminde ekolojilerinin, ekosistemlerinin şekillenmesinde günümüzdeki peyzajın ve çeşitliğin ortaya çık-

Şekil 13. 2021 yılı Marmaris orman yangınından bir görüntü

Şekil 14. 2021 yılı Marmaris orman yangınından bir hafta sonra yanmış bir kızılçam meşçeresi

masında yangınların çok önemli rolleri var. Boreal ekosistemlerde doğal bir süreç olarak 250-300 yılda bir büyük yangınlar meydana geliyor ve milyonlarca hektar orman yanıyor ve doğa kendini yeniliyor. Akdeniz ekosistemlerinde ise bu doğal süreç 40-50 yılda bir gerçekleşiyor. Ekosisteme olumsuz insan etkileri, yanlış müdahaleler bu doğal süreci değiştirebiliyor, işte bizim son yıllarda yaşadığımız durum da bundan ibaret. Ekosistemde böyle doğal bir süreç varsa buna karşı çeşitli canlıların uyarlanımları da var demektir. Yangın sonrası restorasyon anlamında biz doğayı taklit ederek çok başarılı sonuçlar elde edebiliriz. Bir ekosistemde devamlılık esas ise yanan kızılçam ormanı yine kızılçam ormanı olmalı. Zaten restorasyon ya da onarım dediğimiz şeyde de budur.

Peki bir yangın sonrası her şey gerçekten yok oluyor mu? Tabii ki hayır biz bu ormanın dinamiklerini araştırdığımızda, geçmişine gittiğimizde, bu alandaki yangın sonrası süreçleri izlediğimizde ormanın aslında yok olmadığını, ormanın kendini yenilemek için yangını bir araç olarak kullandığını görebiliriz. Bu durum bize bir avantaj sunuyor. Neden? Çünkü her şeye sıfırdan başlamamıza gerek yok, yani burada yeniden orman kurmak için milyonlarca lira para harcamamıza gerek yok. Biz doğanın kendini yenileme potansiyelini kullanabilir, böylece hem doğanın kendi döngüsüne saygı göstermiş, biyoçeşitliliği azaltmamış, iklime direngen ve hatta dirençli ormanlar kurmuş

hem de maliyeti çok düşürmüş oluruz. Yangın sonrası kızılçam ormanlarında yürütülen çok sayıda çalışma bize kızılçamın yangın sonrası kendini yenileme sürecinde bir sorun olmadığını gösteriyor. Hatta hızlı bir yenilenme süreci var dolayısıyla da bu noktada onarımı doğada mevcut bu potansiyeli kullanarak yapmamız çok makul.

Orman Genel Müdürlüğü yanan ormanların restorasyonu için arazi koşulları ve mevcut tohum durumuna bakarak 2 farklı seçeneği kullanıyor. Birincisi yanan orman alanına ve toprağa çok fazla müdahale etmeden, alanı kendi haline bırakarak ya da en fazla tohum takviyesi yaparak yürütülen bir restorasyon seçeneği. Diğeri ise yanan alandaki diri ve ölü örtüyü kaldırarak, toprağı insan ya da makine gücü ile işleyerek, eğimli alanlarda ise teraslar inşaa ederek yürütülen yapay restorasyon şeklindedir.

Yanmış bir ormanı nasıl restore etmeliyiz? Yanan alanda çeşitli gözlem ve incelemeler yaparak karar vermemiz gerekiyor. İlk yapılacak iş ormanın potansiyelini araştırmamız gerekiyor. Bunun içinde ormanda var olan türlerin yangınla ilişkisine bakmamız gerekiyor. Kızılçamın yangınla ilişkisine baktığımızda kızılçamın genlerinde yangının olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü kızılçam doğal olarak gençleşmesini, yenilenmesini yangınla da yapabiliyor. Biz yaptığımız doğal gençleştirme faaliyetlerinde aslında doğayı taklit ediyoruz, hektarda birkaç tohum ağacı bırakarak diğerlerini kesip sahadan çıkarıyoruz ince dal ve

kozalakları homojen olarak sahaya seriyoruz.

Kızılçam kozalaklarını bir kısmı ağacın tepe kısmında kapalı bir şekilde durur ve yangını bekler çünkü normalde olgunlaşmış ve açılmış olan kozalaklar yangında yanar ve yok olur. Kapalı duran kozalaklar ise yangın esnasında oluşan sıcaklık ve radyasyonla uyarılır ve yangından birkaç hafta sonra açılmaya ve içlerindeki tohumları serbest bırakmaya başlar.

Kızılçam bir ışık ağacıdır ve doğal olarak gençleşebilmesi, yenilenebilmesi için açık alana ve bol ışığa ihtiyaç duyar işte yangın bunu sağlıyor. Başka bitkilerin altında çimlenme şansı yok ama yangın her şeyi ortadan kaldırdığı ve bitki besin elementlerinin de serbest bırakılmasını sağladığı için toprak üstünde kızılçam tohumları çok uygun bir çimlenme ortamı bulabilir. İşte yangına bu noktadan bakarsak rahatlıkla kızılçamın üreme döngüsünün bir parçası diyebiliriz.

Yangın sonrası hiçbir müdahale yapılmamış sahalara 3-3,5 ay sonra baktığınızda yanmış ağaçların altına yeşeren geofitleri (soğanlı bitkiler) ve başka birçok bitki türünü ve bunların aralarında kızılçam fidelerini görebilirsiniz. Yani ekosistemin bir bütün olarak kendini yenilemeye başladığını fark ediyorsunuz. Bu yenilenmeyi sahip oldukları çeşitli uyarlanmalara borçlular.

Bu uyarlanmaların en önemlilerinden biri toprak tohum bankası. Söz konusu ekosistemlerde

yaşayan bitkilerin çoğu 20-30 yıl gibi uzun süreler toprakta tohumlarını bekletebiliyorlar. Bunu nasıl yapıyorlar? Özel tohum kabuklarına sahip olan bu uyarlanmış bitkiler su almıyor, oksijen geçirmiyor ve dolayısıyla uzun yıllar toprakta çimlenme enerjilerini yitirmeden kalabiliyorlar. Sonrasında bir yangın sırasında ortaya çıkan sıcaklık nedeniyle kabuklarını çatlatıp su ve oksijen alabilir hale gelip çimlenmeye başlıyorlar. Diğer bazı bitki tohumlarının çimlenmesine ise dumandan çıkan bazı kimyasallar maddelerin yardımcı olduğunu yapılan araştırmalardan biliyoruz. Yangından birkaç yıl sonra yanan alanda ağaçlar, çalılar büyümeye başladığında ve ekosistem kendini yenilediğinde bu bitkiler ilginç bir şekilde ortadan kayboluyorlar. Aslında kaybolmuyorlar yeni bir yangın sonrası tekrar alana gelmek üzere toprak üzerinde birkaç yıl geçirip sonrasında toprak tohum bankasına geri dönüyorlar. Bu bilgi şu anlamda çok önemli: ekosistemleri nasıl

yönetmemiz gerektiğine dair önemli ipuçları sunuyorlar. Biz yanlış uygulamalar neticesinde (makinalı toprak işleme, erozyonu artırma) toprağı kaybedersek, bu bitkileri de beraberinde yok etmiş oluyoruz.

Yangın sonrası ilk ilkbahar sezonunda, nisan ayında yanan sahaları gezip doğal yenilenme sürecini izliyoruz, sahaya tohumdan ve sürgünden gelmiş bitkilerin fotoğraflarını çekiyoruz, türlerini tespit ediyoruz. Bir öğrencimin tez çalışmasında Marmaris'te arazide yaptığımız bir gözlemde, küçük bir alanda seksene yakın tür tespit ettik. Söz konusu bu türler sadece bu alana özgü idi ve yakın çevredeki diğer yanık sahalarda yoktu. Yangın sonrası sahaya sürgünden gelmiş türlerden birisi de mersin bitkisi idi. 20 gün sonra fotoğrafladık belki daha önce gelmişti. Buda bambaşka bir adaptasyon bazıları tohum yolu ile yenilenirken, mersin gibi diğer çalı formundaki maki elemanları toprak altında yan-

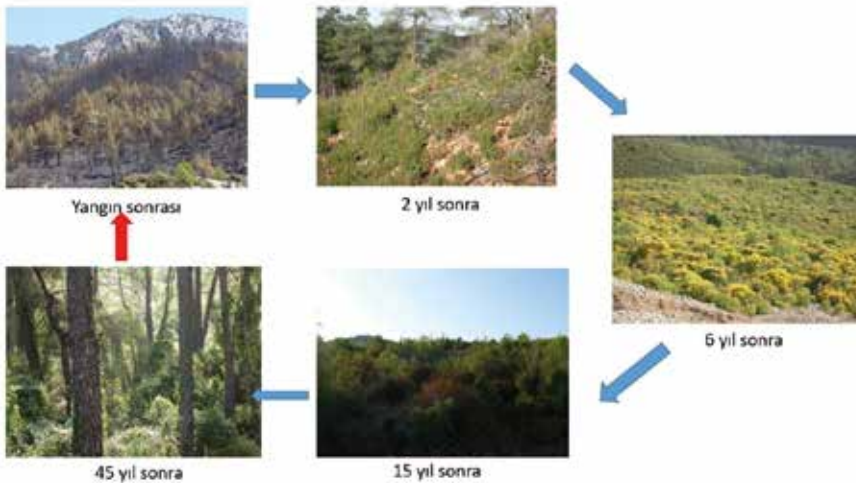
ğından fazla etkilenmeyen organlarından sürgün verme yolu ile yenileniyorlar.

Yukarıda verdiğimiz bilgiler çerçevesinde bitkiler yangın sonrası tohumdan gençleşerek alana gelenler, sürgünden gençleşenler ve her iki şekilde de gençleşerek varlıklarına devam edenler şeklinde de gruplandırılabilirler.

Siz ekosisteme dışardan müdahale etmez onun kendini yenilemesine izin verirseniz bu genç fidanlar büyüyecek 20-30 yıl sonra burada yine bir kızılçam ormanı olacak ve diğer bitkilerde ekosistemde yerlerini alacaktır (Şekil 15- 18).

Burada önemli bir soruna işaret etmek istiyorum yangın sonrası kızılçam sahalarında yapılan odun üretim faaliyetleri. Marmaris yangın sahasında ve Manavgat yangın sahasında aynı problemi görebiliyoruz. Odun emvalini alabilmek için sahaların içine yapılmış çok sayıda sürütme yolu ve bu yolları kullanarak sahadaki odun hammad-

Kızılçam ormanlarının yangın sonrasında yenilenmesi

Şekil 15. Kızılçam ormanlarında yangın sonrası yenilenme

Şekil 16. Yangın sonrası kızılçam kozalakları
(Marmaris- Eylül 2021 yangınından 1 ay sonra)

Şekil 17. Kızılçamda ilk fideciklerin
ortaya çıkışı

Şekil 18. Yangın sonrası sahaya gelen kızılçam gençlikleri
Marmaris yangınından 3,5 ay sonra (Kasım 2021).

desini çıkaran sürütme araçları. Bu şekilde dejenere edilmiş gençleştirme sahalarında doğal gençleşmenin başarılı olmadığı görülebiliyor. Tamam ekonomik değeri olan odun hammaddesinin sahadan çıkarılması gerekiyor ama bu işin daha dikkatli ve özen gösterilerek yapılması ve yanan alanın gençleşmesine zarar verilmemesi de işin diğer önemli bir boyutu.

Yanan ormanların doğal olarak yenilenmesinde diğer bir problem de erozyon sorunu. Ülkemizdeki ormanların büyük çoğunluğunun eğimin yüksek olduğu dağlık alanlarda yer aldığı anımsanırsa sorunun önemi daha rahat anlaşılabilir. **Erozyonun başlamaması için yangın sonrası ilk müdahale edilecek bu sahaların öncelikle belirlenmesi ve gerekli önlemlerin sonbahar yağışlarından önce alınması gerekmektedir.**

Yangın sonrası kamuoyunun da baskısı ile tam alanda makinalı toprak işleme yapılarak büyük sahalarda ağaçlandırmalar yapılmasını onaylamıyoruz. Bu işlem ekosistemin doğal dengesini alt üst ediyor, kendini yenileme enerjisini elinden alıyor, ekosistemin yangına direngenliğini yok ediyor ve yeni yangınlara yol açıyor.

TOD Genel Merkez

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ 58. DÖNEM GENEL KURULU YAPILDI

Türkiye Ormancılar Derneğinin (TOD) 58. Dönem Seçimli Olağan Genel Kurulu 20-21 Nisan 2024 (Cumartesi-Pazar) tarihlerinde yapıldı.

TOD 58. Dönem Olağan Genel Kurulu, yönetim kurulu üyesi Ozan ÇEKİÇ tarafından açılarak, saygı duruşu ve İstiklal Marşının okunması ile başladı. Gündemin 4. maddesi gereği verilen önerge doğrultusunda; Divan Başkanlığına Muzaffer TOPAK, Başkan Yardımcılığına Nejat ÇELİK, yazmanlıklara ise Sevilay SUNAMAK ve Erhan Metin KURBAN önerilip oybirliği ile seçildi. Divanın göreve başlaması ile beraber, gündem gereği görüşmelere geçildi.

Gündemin 5. maddesi gereği TOD Genel Başkanı Ahmet Hüs-

rev ÖZKARA sunuş konuşmasında; ormancılıkla ilgili olarak yasalarda ormanlarımız aleyhine değişiklikler yapıldığı, bu kapsamda verilen izin irtifak izinlerinde büyük artışlar olduğu, Dernek olarak izin irtifak, Orman Kanunu Ek 16. madde ve benzeri konularda ya dava açıldığı ya da dava açan diğer sivil toplum kuruluşlarına bilimsel destek verildiği, bu anlamda hukuksal mücadeleyi sürdürdüklerini, Derneğimizin misyonunun ormanlarımızı korumak olduğu, orman yangınları öncesinde gerekli hazırlıklar yapılmadığı için büyük orman yangınlarında çaresiz kalındığı, orman yangınları ile mücadelede siyasi yaklaşım yerine tüm belediyeler ile işbirliği yapılması gerektiği, ormanlarımız üzerindeki diğer baskı-

nın ise aşırı üretim olduğu, dikili satışların da kontrolsüz kesime dönüştüğü, endüstriyel plantasyon adı altında yaşlı ormanlarımızın tahrip edildiği konularına vurgu yaptı. Dernek olarak şubeler ve temsilcilikler ile beraber hem ulusal hem de uluslararası basında demeçlerin yer aldığı ve kamuoyunu bilgilendirme çalışmalarına ağırlık vererek, ilk ve ortaokullarda yaklaşık 20 bin öğrenciye eğitim verdiklerini anlattı. Orman fakülteleri ile ilişkilerde, fakültelerin teknik gezilerine verilen maddi destekler, dereceye giren lisans öğrencilerine verilen Prof. Dr. Uçkun GERAY ödülleri ile Faik YALTIRIK yüksek lisans ödülllerinden ve TOD tarafından düzenlenen orman oyunları olimpiyatları konularında açıklamalarda bulundu.

Gündemin 6. maddesi gereği konuk konuşmacılara söz verildi. Bu kapsamda

Tarım Orman-İş Sendikası Genel Başkanı Şükrü DURMUŞ; günümüzde uygulanan ormancılık politikaları konusunda görüşlerini belirterek özellikle son yıllarda artan iş kazalarından,

Tarım Orkam-Sen Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Fikret GİZİR; mesleki yozlaşmadan ve "Alan Başkanlığı" uygulaması ile

milli parkların özelleştirilmesi-
nin yolunun açıldığından,

**Orman Mühendisleri Odası Yö-
netim Kurulu Üyesi Özgür BAL-
CI;** kaynak yönetimi kapsamın-
da uluslararası sözleşmelerden
ve bu sözleşmelerden doğan
ödevler ve sorumluluklardan,
bütün meslek kuruluşlarımız ile
orman fakültelerinin birlikte ça-
lıştaylar yapması gerektiğinden
bahsetti.

Gündemin 7. maddesi gereği;
57. Dönem TOD Genel Merkez
Yönetim Kurulu Çalışma Rapo-
ru, Denetleme Kurulu Raporu ve
bilançonun Genel Kurula sunul-
masının ardından, raporlar hak-
kında görüşmelere geçildi. Söz
alan üyelerden;

İlhan TAŞ; 57. Dönemde der-
neğimizin yaptığı çalışmalar ile
kurumsallaşma adına önemli
çalışmalar yaptığı ve bilinirli-
ğinin arttığı, Adana'da orman
yangınları konusunda panel dü-
zenlendiklerini ve temsilciliğin
ofis talebinin karşılandığı,

Fikret ÇUVAÇ; Derneğin ilk ku-
rucularını anarak kültürel mi-
rasın yaşatılması için emeği
geçenlerin anılması gerektiği,
ormancılık alanında yapılan
çalışmaların takdire şayan ol-
duğu ancak denetleme raporu-

nun eksik olduğu, denetleme
raporlarının derneğimiz sosyal
ağ sayfasında yayınlanması ge-
rektiği, Derneğimizin tüzük ve
yönetmeliklerinin uzmanların
katılımı ile güncellenmesi, otel
konaklama dağılımlarını göz-
den geçirilmesi ve Genel Kurul
kararlarının sosyal ağ sayfasın-
da 10 gün içinde yayınlanması
gerektiği,

Mustafa YUMURTACI; 1950'ler-
de Ormancılar Cemiyeti'nin
daha güçlü olduğu, siyasiler ka-
rar almadan önce derneğimize
görüş sordukları,

Aydın GERİŞ; Dernek ile OGM
arasındaki ilişkilerin geliştirmesi
gerektiği, denetleme raporun-
da detay bilgi olmadığı, paranın
dernek amaçları doğrultusunda
kullanılıp kullanılmadığını
izah etmenin önemli olduğunu,
58. Dönem için bağımsız olarak
aday olduklarını,

Can Hayat ÖZYURT; 57. Dönem
derneğimizin en verimli dönem-
lerinden biri olduğu, STK ve di-
ğer kuruluşlarla yapılan toplan-
tılar, paneller, TV programları
ile aidiyetin geliştiği ve Derneği-
mizin adını farklı kesimlerce de
duyulduğu,

Rasim Remzi DOĞAN; Tüzüğün
5. maddesinde belirtilen ilkelere

uymayan üyelerin olduğu, otel
faydalanma yönetmeliğinin ha-
zırlanmadığı, denetleme rapo-
runun ayrıntılara yer vermediği,
park yeri ve dernek çalışanları-
nın sorunları olduğu,

Abdullah ARSLAN; Anılarını
paylaşarak, TOD Bursa Temsil-
ciliğine alınan büronun üyeler
arasında olumlu karşılandığı,

Seyhan AYDOĞDU; 50. Dönem
Orman Mühendisleri Odası se-
çiminde aday olduğu, hakkında
soruşturma açıldığı ve ceza aldı-
ğından bahsederek, Dernek Yö-
netiminin bu süreçte kendisini
yalnız bıraktığı, seçimde kadın
adayları destekleyeceğini,

Hüseyin ÇETİN; Yangın proto-
kollerinin tüm belediyeler ile
yapılması gerektiği, Derneğimi-
zin partiler üstü olduğu, Derne-
ğin taşınmaz satın alımlarında
kurulacak komisyon marifetiyle
karar alması gerektiği, Dernek
araçlarının kullanımında ama-
ca uygun olup olmadığının şef-
fak bir şekilde üyelerle paylaşıl-
ması gerektiği,

Mustafa KÖMÜRLÜ; Genel Ku-
rulda farklı görüşlerin de dile
getirilmesi gerektiği, yakın or-
mancılık tarihi konusunda ça-
lışmalar yapılması, mesleki
ideoloji oluşturmamız gerektiği,
seçilecek yönetimin denetleme
raporunun öneriler kısmını oku-
ması gerektiği, 5. Ulusal Orman-
cılık Kongresi yapılacak dendi
herhangi bir çalışma yapılma-
dığı ve yönetim muhalif isimleri
de dinlemeli,

Mehmet Metin AVŞAROĞLU;
2019 da yapılan tüzük değişikliği
ile genel kurulu iki güne çıkar-

dıklarını, herkes rahatça konuşabilmeli, onur kuruluna sevk edildiğinden bahsederek öncelikle denetleme kurulu raporundaki restoran çalışma saatlerinde sıkıntı olduğu,

Kenan ÖZTAN; Ben inanmadım ama Metin Avşaroğlu'nun, bir kaç yerde, toplantı için İzmir'de Derneğin salonunu istediği ancak bu verilmediği, söylenmektedir. Bizden böyle bir talep olmadı.

Orman Mühendisi eğitiminde verimin düştüğü, OMO ormancılıkla ilgili konularda yapılan yanlışlarla ilgili doğruyu söylemediği, TOD'un doğruları söylediğini, İzmir Büyük Şehir Belediyesi ile ortak projede çalışmaya devam ettiklerini,

Cemal TÜREYEN; Bursa temsilcisi olduğunu, Bursa temsilciliğine alınan büronun faydalarından ve olumlu yönleri olduğu, eskiden yerimiz olmadığından etkinlik yapamadıklarını, yeni büromuz vasıtasıyla derneğimizin Bursa'daki bilinirliğinin arttığı,

Ahmet DEMİRTAŞ; Otel ile yapılan sözleşmeyi dernek yönetiminden istediklerini, alamadıklarını, ticari sır diyerek verilmeyeceğini, Dernek müdürünün odasında görebileceğini, yönetim kurulu üyelerinin otelden 4'er oda kullanmalarının tüzüğe aykırı olduğu, Derneğimizin aldığı tarım arazisine 300 ağaç dikildiği, tarım arazisinin orman arazisine dönüştürmenin de arazi bozulması olduğu, tohum topunun ormanlara zarar verecek bir uygulama olduğu, endüstriyel

ağaçlandırmaya karşı çıkmak gerektiği, denetleme kurulu raporu ile öneriler bölümünün çeliştiği, danışma kurulunun lüks bir otel yerine Dernek Genel Merkezinde yapılması gerektiği,

Hilmi YENİKURTULUŞ; Derneğimizin asıl amacı ormancılık sorunlarına sahip çıkmaktır. Otel işlerinden ziyade işsiz meslektaşlarımızın konularına eğilmeliler. Halk ormanları, ormancılardan korumak zorunda kalmıştır. Aramızda Hacettepe Ormanına orman demeyen arkadaşlar var. Orman Mühendisleri Odası seçiminde bir bildiri dağıttık, dernek yönetimi bildiriye sahip çıkmayarak ne çağdaş ne de demokrat olmadıklarını ortaya koydular. Ormanlara zarar veren hiç kimseye bu dernek açılmaz. Orman olimpiyatları bana FETÖ nin Türkçe olimpiyatlarını çağırıyor. Burada yapılan oyunlarda içerik daha zengin ve mühendisliğe uygun olmalı. Derneğimizde herkes ormancılık hakkında konuşabilir ama siyasi söz vermemeliyiz. TOD ticarethane değildir.

Yüksel KILINÇ; Trabzon Temsilcisi olduğunu, yönetim ile uyumlu çalıştıklarını, okullarda bini aşkın öğrenciye eğitim verdiklerini, bütün temsilciliklere büro alınmasının kurumsallaşma açısından önemli olduğu,

Serpil ARSLAN; Balıkesir Temsilciliğimizin bir yeri yoktu. Bir toplantı ihtiyacı olduğunda diğer STK'ların yerini kullanıyorduk. Bu da zor oluyordu. Kullanılmayan bir okulu Derneğimize tahsis ettirdik, yönetim çekindi, proje sahipsiz kaldı ve sonuç-

ta tahsis kaldırıldı. Balıkesir'de kiraladığımız yer 5. katta ve asansörsüz idi. Bu nedenle kullanımda zorlanıyorduk. 2023 yılı Mart ayında bir yer bulduk. Yönetim gelip baktı biz değerlendirmeye aşamasında iken yer satıldı. Daha sonra 3. katta asansörlü uygun bir yer bulduk ve satın aldık. Yönetim Kuruluna teşekkür ediyoruz.

Metin KARADAĞ; Denetleme Kurulunun raporundan bahisle önerilerde tutarsızlık olduğu,

Gürel DEMİREL; Yönetimin hiçbir eleştiriyi kabul etmediği, Çağdaş Demokratlar olarak toplantı yeri istediklerini, yönetimden gerekli desteği alamadıklarını, lokantanın sabah 5'e kadar açık olmasının turizm belgesinden kaynaklandığını, yönetimin yapamadıklarını tartışmamız gerektiği, 100 yıllık dernek sadece 2021'den sonra mı tanındı

Abdulkadir ÖZDEMİR; Orman Mühendisleri Odası temsilcisi; uluslararası anlaşmalar var, biz buna uymak zorundayız; diyerek kendilerini temize çıkarmaya çalıştı. Türkiye'de iktidarlardakiler her zaman orman aleyhine çalışmışlardır. Atatürk Orman Çiftliği içine saray yapılmasını da mı dış güçler istedi. Derneğimizde "Etik Kurul" eksikliğini gördüm ve bir çalışma yaptım. Etik kurul kurulmasını önerdi. Dernek ve ormanlarımız aleyhine çalışanları bu etik kurula sevk etmeli. Kurulun ceza verme yetkisi yok ama kamuoyuna ifşa ederek algı yönetimi yapılabileceği,

Mehmet Emin TEKİN; Şanlıur-

fa temsilcisi olduğunu, deprem sonrası derneğin yanlarında olmasından dolayı hizmetlerine teşekkür etti. 100 yıllık çınar için yapılanları söylemek güzelleme mi oluyor, savunmalı ve daha ileriye götürmemiz gerektiği,

Ahmet GENÇ; 57. Dönemin çalışmalarına teşekkür ederek, eleştiriler karşısında söz aldığını, daha önceki konuşmacının orman olimpiyatlarını FETÖ olimpiyatlarına benzetmesinin yanlış olduğunu, eleştirilere açık olduklarını ancak önleyici ve tıkayıcı eleştirilerde bulunmamamız gerektiği, Marmaris'te AKUT gönüllüsü olarak çalıştığını, siyasetten uzak çıkarsız çalışmanın insanı mutlu ettiğini,

Gizem GÖRNAZ; Mevcut yönetimin yaptığı gençlik kurultayına katıldığını, Derneğimizi ve kendimizi daha fazla geliştirmemiz ve yerimizde saymamamız gerektiği, "Uludağ Alan Yönetimi" için verilen desteğe teşekkür ettiklerini, son seçimden bu yana bir adım dahi ilerlenmediği, mücadelemizin dışarıdaki kişilerle olması gerektiği, işleri ve ormancılığı nasıl ileri götürebiliriz konusuna kafa yorarak, biz bir ailenin parçası nasıl oluruz, Türkiye ormancılığı için ne yapabiliriz, kişisel meseleler öne çıkarmadan bir arada nasıl dururuz, bunları konuşmamız gerektiği,

Hikmet ÖZTÜRK; Bir araya gelip meslek sorunlarını konuşmanın bizlere mutluluk verdiği, iklim değişikliği ve biyolojik çeşitlilik konularının önemli olduğu, iklim ve biyolojik çeşitliliğin korunması için ormanların koru-

ması gerektiği, bizi temsil eden arkadaşların buna önem vermesi ve Ek 16. Madde ile madenlerin ormanlara ve ekosistemlere zarar verdiğini, tahribatın azaltılması için bunlarla hep birlikte mücadele etmek gerektiği

yönünde görüş bildirdiler.

Gündemin 8. maddesi gereği; 57 Dönem TOD Merkez Yönetim Kurulu Çalışma Raporu, Denetleme Kurulu Denetim Raporu ve bilanço ayrı ayrı oylanarak oy çokluğu ile ibra edildi.

Orman Mühendisleri Odası Genel Başkanı Hasan TÜRKİYILMAZ'ın TOD üyeliğine kabul edilmemesine itirazını içeren dilekçesi, OMO temsilcisi Özgür BALCI tarafından Genel Kurul Divan Başkanlığına ulaştırıldı. Dernek Tüzüğü'nün bu konu ile ilgili 8 f) maddesi ve itiraz dilekçesi okunarak Genel Kurul bilgilendirildi. Genel Kurulda yapılan açık oylama sonucu; Hasan TÜRKİYILMAZ'ın üyelik başvurusunun reddine **oy birliği** ile karar verildi.

Seçilecek yönetim kuruluna tüzük gereği verilecek yetkiler görüşülerek karara bağlandı. Ayrıca TOD tüzüğü'nün 19/n Maddesi gereği; "Dernek üyeliği, yıllık ve giriş ödenti miktarlarını belirlemek" amacıyla verilen önergeler görüşülerek karara bağlandı, Derneğin yıllık aidat tutarının 120 TL olması oy çokluğu ile kabul edildi.

Gündemin 12. maddesi gereği, TOD Tüzüğü'nün 18 f) maddesi kapsamında gündeme alınan TOD Tüzüğü'nde bazı maddelerinin değiştirilmesi yönünde

verilen iki farklı önerge üzerinde görüşmelere geçildi. Yeni seçilecek Merkez Yönetim Kurulu tarafından önergelerde yer alan ve bunların dışında da tüzük, yönetmelik ve yönergelerde yapılması gereken konuların önceden üyelerin görüşüne sunulması, geniş katımlı toplantılarda tartışılarak olgunlaştırılması ve 2024 yılı sonuna kadar yapılacak Olağanüstü Genel Kurulda görüşülmesi ve karara bağlanması konusu, Genel Kurulun bilgisine sunuldu ve yapılan oylamada madde bu şekilde oy birliği ile kabul edildi.

Gündemin 13. Maddesi; TOD 58. Dönem Merkez Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu ve Onur Kurulu asıl ve yedek adayları ile seçim pusulasında hangi sıra ile yer alacakları belirlenerek, 20 Nisan 2024 Cumartesi günü Genel Kurul çalışmaları tamamlanmıştır.

58. Dönem Seçimli Olağan Genel Kurulunda seçim, 21 Nisan 2024 tarihinde, 09.00-17.00 saatleri arasında, Dernek Genel Merkezi 3. ve 4. katlarda kurulan 20 sandıkta gizli oy açık sayım esasına göre gerçekleşmiştir. Seçim ve sayım Divan Başkanlığının denetim ve gözetiminde gerçekleşmiştir. Sandık kurullarınca her sandık için oluşturulan sayım çizelgeleri, sandık kurullarının huzurunda birleştirme tutanaklarına aktarılmış ve sayım sonuçları Divan Başkanlığınca açıklanmıştır. Buna göre 1352 TOD üyesi oy kullanmıştır. Birleştirme tutanaklarına adayların, kurullar itibarıyla aldıkları oylar büyükten küçüğe doğru sıralanarak tabloda gösterilmiştir.

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ 58. DÖNEM OLAĞAN SEÇİMLİ GENEL KURULU (20-21 NİSAN 2024) BİRLEŞTİRME TUTANAKLARINA GÖRE ADAYLARIN ALDIĞI OYLAR			
YÖNETİM KURULU ASIL	ALDIĞI OY	YÖNETİM KURULU YEDEK	ALDIĞI OY
BURHAN AYDOĞAN	984	FETHİ DEMİREL	834
AHMET OZAN ÇEKİÇ	964	KORAY SUNAMAK	785
AHMET HÜSREV ÖZKARA	940	CİHAN KOÇER	777
GAZİ UZUN	919	GÖKHAN ÜNAL	729
HAYRİYE ERTUĞRUL	914	MUSTAFA TONAY	715
MERAL ŞAHİN	889	FEYZULLAH HOREL	711
MUSTAFA ÖZER	885	ÖNDER HARMANCI	704
HÜSEYİN AYTAÇ	882	ALİ OSMAN AKAÇ	695
KEMAL KAYA	846	TEMİMDAR KIREKER	666
GÜNSELİ ERDOĞAN SOYSAL	366	SEDAT YILDIRIM	288
DURSUN KEPENEK	363	NİL DİLEK EKİNCİ	266
MEHMET METİN AVŞAROĞLU	352	DEVİRİM BEKTAŞ	239
HÜLYA KILIÇ HERNANDEZ	288	MUSTAFA YILMAZ	236
SANCAR ÖZTÜRK	264	HASAN BERBER	226
ÜSTÜNER BİRBEN	257	KUBİLAY ÖZYALÇIN	218
ALİ RIZA UĞURELLİ	238	VOLKAN İLHAN	214
HASAN BASRİ ÇAPANOĞLU	218	SELÇUK ULUSAN	209
FİKREDDİN ÖZDEMİR	214	HÜSEYİN ÇALIŞKAN	201
AHMET DEMİRTAŞ	122		
DENETLEME KURULU ASIL		DENETLEME KURULU YEDEK	
ÖMER KESKİN	900	ÖZLEM AVCİ GÜLER	771
CEM SEÇKİN	846	HİLAL YALÇIN	765
BÜLENT TÜRELİ	820	EROL KÖMÜS	706
AYDIN GERİŞ	312	HÜSEYİN DEVELİ	228
METİN KARADAĞ	293	NİHAT ÖZ	225
RASİM REMZİ DOĞAN	262	ÖZEN MENDİL	214
ONUR KURULU ASIL		ONUR KURULU YEDEK	
AKIN MIZRAKLI	949	LEVENT DÖNMEZ	752
ABDÜLKADİR ÖZDEMİR	869	MUSTAFA KAPLAN	720
SALİH YILMAZ	850	ALİ ALAGÖZ	703
HÜSEYİN RAHİMİ TEKİN	812	MEHMET ÖZER	681
MEHMET ÖZGEN DEMİREL	791	ENVER YAŞAR	659
HÜSEYİN ÇETİN	330	RIZA GÜLEÇ	264
HÜSEYİN KOZAN	297	HAKAN ÇAKIR	237
AHMET KILIÇASLAN	266	ERCAN ŞEN	221
		RIZA KAMEK	214
		ZEKAI KOCAKULAK	189

Kurullardaki asıl ve yedek üye sayısına göre seçimi kazanan üyeler ayrıca aşağıda liste edilmiştir. TOD 58. Dönem yönetim, denetleme ve onur kurulu üyesi olarak seçilen üyelerimize, yeni görevlerinde başarılar dileriz.

YÖNETİM KURULU ASIL ÜYELER	YÖNETİM KURULU YEDEK ÜYELER
BURHAN AYDOĞAN	FETHİ DEMİREL
AHMET OZAN ÇEKİÇ	KORAY SUNAMAK
AHMET HÜSREV ÖZKARA	CİHAN KOÇER
GAZİ UZUN	FEYZULLAH HOREL
HAYRİYE ERTUĞRUL	ALİ OSMAN AKAÇ
MERAL ŞAHİN	MUSTAFA TONAY
MUSTAFA ÖZER	ÖNDER HARMANCI
HÜSEYİN AYTAÇ	GÖKHAN ÜNAL
KEMAL KAYA	TEMİMDAR KIREKER
DENETLEME KURULU ASIL ÜYELER	DENETLEME KURULU YEDEK ÜYELER
ÖMER KESKİN	ÖZLEM AVCI GÜLER
CEM SEÇKİN	HİLAL YALÇIN
BÜLENT TÜRELİ	EROL KÖMÜS
ONUR KURULU ASIL ÜYELER	ONUR KURULU YEDEK ÜYELER
AKIN MIZRAKLI	LEVENT DÖNMEZ
ABDÜLKADİR ÖZDEMİR	MUSTAFA KAPLAN
SALİH YILMAZ	ALİ ALAGÖZ
HÜSEYİN RAHMİ TEKİN	MEHMET ÖZER
MEHMET ÖZGEN DEMİREL	ENVER YAŞAR

TOD 58. OLAĞAN GENEL KURULUNDAN AKLIMDA KALANLAR

Rasim Remzi DOĞAN, Orman Yüksek Mühendisi, rasimremzidogan@gmail.com

Derneğimizin 58. olağan Genel Kurulu 20-21.04.2024 tarihleri arasında Ankara'da yapıldı. Yurdumuzun dört bir tarafından gelen dernek üyelerimizin uzun süredir görmedikleri arkadaşlarını ile hasret gidermeleri ve muhabbetleri salon girişine yansıdı. İki günde derneğimiz üyelerinin içinde tanıdıklarımın ve yaşlı kuşağın azlığı dikkatimi çekti. Salon, gelen sayıya göre küçüktü. Ayakta kalanlar oldu. Öğleye kadar üyelerimiz ile dolu olan salon saatler uzadıkça seyreldi. İlk defa Genel Kurulu gün boyu izledim. Bir ara dışarı çıktığımda uzun süredir yağmayan yağmurun yerleri ıslattığını görünce sevindim.

Birinci gün Genel Kurul açılışı sonrası Divan Başkanlığına Muzaffer Topak ve üye arkadaşları oy birliği ile seçildi. 57. dönem Merkez Yönetim Kurulu Çalışma Raporu Başkan Ahmet Hüsrev Özkara tarafından sunum şeklinde iki saat süre ile anlatıldı. 57. dönem Merkez Denetleme Kurulu Raporu kurul üyesi Bülent Türelî tarafından okundu. Raporlar üzerine katılımcılara söz hakkı beş dakika ile sınırlandırarak verildi. Bu durum benim açımdan hiç iyi olmadı. Daha uzun bir konuşma için notlarımı hazırlamışken anlatacaklarımı düzen içinde vermeme mâni oldu. Elbette insan her yaşta yeni bir tecrübeler kazanıyor.

Söz alan konuşmacılar zaman zaman tansiyonu yükseltse de Genel Kurul çalışmaları genelde sakin geçti. Mevcut yönetim karşısında Mehmet Metin Avşaroğlu'nun öne çıktığı aday listesi ve her iki liste haricinde Merkez Yönetim Kurulu için bireysel olarak Ahmet Demirtaş aday oldu. Mehmet Metin Avşaroğlu yaklaşık bir saat konuştu. Aday listesi hazırlamalarının gerekçelerini, seçilmeleri halinde neler yapacaklarını ifade etti. Tarım Orman-İş Genel Başkanı Şükrü Durmuş ve Ahmet Demirtaş'ın konuşmaları etkiliydi. Metin Karadağ, Aydın Geriş ve ben üç eski meslekte tecrübeli arkadaş Merkez Denetleme Kurulu asil üyeliği için, üç arkadaşımızda yedek aday listesinde olmak üzere **bağımsız liste** müracaatımızı Divan Başkanlığına verdim. Bir dönem için aday olmamızın sebebi, Merkez Denetleme Kurulu raporlarını yetersiz bulmamız nedeniyle daha detaylı, anlaşılır ve şeffaf denetleme yapmak iddiamızdı. İlk defa blok listeden ayrı bağımsız aday listesi verilmişti.

Genel Kurul çalışmaları bittiğinde akşam olmuştu. Dernek binamıza arkadaşlarımla vardığımızda kokteyl masalarında muhabbetler çoktan başlamıştı. Labirenti andıran koridorlarda üyeler sürekli hareket halindeydiler. Gülüşmeler, heyecanlı ko-

nuşmalar her tarafı kaplamıştı. Servis yapan personel aralarından zorlukla sıyrılmaya çalışıyordu.

İkinci gün öğleye doğru Derneğe geldim. 3 ve 4. katta sıkışık vaziyette 20 sandık yerleştirilmişti. Kalabalıktı. Kuyruklar oluşmuştu. Zaman içinde izdiham azaldı. Acaba daha geniş bir salon bulunup aynı yerde oy kullanılamaz mıydı? Oy vermek için sıra bana geldiğinde hazırlanan pusulada bağımsız aday listesi için ayrı bir alan açılmadığını gördüm. Divan başkanlığının bağımsız liste için oy pusulasına ayrı liste alanı açmaması iyi olmadı. Listemizi tercih eden üyeler M. Metin Avşaroğlu'nun listesindeki denetleme kurulu bölümüne bizleri yazmak zorunda kaldı. Bu durum, üyelerde bağımsızlık iddiamıza gölge düşürmüştür diye düşündüm.

Genel Kurul için gelen üyelerimiz bu vesile ile iki günde olsa birbirini görüp hatıralarını tazelediler, yeni arkadaşlar tanıdılar. Gün bitince yaşadıkları yerlere ailelerine kavuşmak için geldikleri heyecanla geri döndüler. Ümit ederim kazasız belasız sevdiklerine kavuşmuşlardır. Bir Genel Kurul daha bitmiş oldu. Neticede Genel Kurulda alınan kararlar ve konuşmalardan ormancılığımız fayda sağlamış mıdır? İzlediğim kadarıyla or-

mancılığın sorunları ve çözüm yollarının kapsamlı tartışılacağı kanaatindeyim.

Genel Kurulda yeterince ifade edemediğim düşüncelerimi derli toplu üyelerimize duyurabilmek için **aklımda kalanları** yazıya dökme gereği duydum. Çünkü **“söz uçar yazı kalır”** özdeyişine her zaman inandığım içindir.

Ormanlarımızda aşırı üretim artışı

1978 yılında İ.Ü. Orman Fakültesinden mezun olup bir hafta sonra göreve başladım. Bizim nesil ve öncesinde görev yapan meslektaşlarımızın birincil görevi; ormanlarda yaşanan kaçak kesim, işgal, faydalanma ve izinsiz hayvan otlatılması suçlarına karşı mücadele etmek olmuştur. Bu dönemlere **“koruma dönemi”** diyebiliriz. Sabahlara kadar kaçakçı yolu gözlediğimi bilirim. O dönemlerde görev yapan meslektaşlarımızın çoğu üzerlerine hayati riskler almışlardır. Bu süreçte görev şehidi olan, dövülen, hakarete uğrayan, sürülen, mağdur edilen meslektaşlarımızın sayısı az değildir. Ormanları koruma mücadelesinde görev yaparken şehit olan tüm idaremiz çalışanlarına Allah'tan rahmet ve yaşayanlara sağlıklı uzun ömürler dilerim.

1940'lı yıllarda başlayan kırsaldan büyük şehirlere göç olayı; 1990 lı yıllardan sonra orman içinde yaşayan nüfusun azalması, oduna dayalı bazı inşaat malzemelerin yerini başka ikame malzemelerin alması, şehirlerde

doğalgaz ile ısınmanın yaygınlaşması ve başkaca etmenler ile ormanlarımıza yönelik insan tahribatı faaliyetleri azalmış ve ormanlarımız nisbeten rahatlamıştır. Ancak, 2002 yılından itibaren değişen siyasi anlayış ve onun göreve getirdiği kadroların bilim ve teknik ile bağdaşmayan dayatmaları neticesinde ormanlardan kesilerek çıkarılmasına karar verilen dikili kabuklu gövde hacmini kademeli olarak 9 milyon metreküpten 37 milyon metreküp seviyesine kadar çıkarmıştır. 2024 yılı OGM üretim programı 32 milyon m³ tür. Ormanlarımızın korunup geliştirilmesi açısından şu andaki temel sorun, **orman idaresinin elinden ormanlarımızın kurtarılması sorunu haline gelmiştir.**

Ormanlarımızdaki aşırı üretim artışı konusunu 28 Nisan 2022 tarihinde derneğimizce düzenlenen panelde Amenajman planları ile ilgili bölümü Orman Yüksek Mühendisi Mustafa Kömürlü ve İşletme Pazarlama bölümünde ben ayrıntılı sunmuştuk. Derneğimizin YouTube sayfasında bu panelin videosu izlenebilir. Emekli olmakla beraber halen teşkilatta çalışmaya devam eden her kademede personelden ormanlardaki aşırı üretimin getirdiği sorunları ıslah ediyoruz. Amenajman plan verilerini gerekçe göstererek işletme şefleri üzerine yapılan zorlamalar, üretimin takipsizliğinden kaynaklanan şikayetler, işletmecilikte her türlü yozlaşmayı beraberinde getirmektedir. Ormanlarımızın verim gücünü düşünmeden MDF, lif yonga (2022

Yılı Toplam Kurulu Kapasitesi: 15,25 milyon m³/yıl) ve diğer odun işleyen sanayicilerin kapasitelerini artırmaları, Orman Genel Müdürlüğü'nün odun hammadde ihtiyacını karşılama zorunluluğu var gibi düşünülmüş ve idareye kabul ettirilmeye çalışılmıştır. Son yıllarda yurt dışından ithalatın daha pahalıya geldiğini ileri sürerek, ihracatta zirve yaptık diyerek siyasi güçlerini kullanmak suretiyle ormanlarımızın tahammül gücünün üstünde üretimin artmasına neden olmuşlardır. Ormancılık gerçeğini bilmeyen ve anlamakta istemeyen geçmişte bir Bakanın üretimi 50 milyon m³ çıkaracağız diyecek kadar kendinden geçtiğinin de bu süreçte gördük. Tanrı korusun göreve devam etseydi şimdi neler konuşuyor olurduk.

Ormanlar bizim yaşama sevinçimizin sebebidir. Bitkiler olmadan hayat olmaz. Temiz bir çevrede yaşamak ve gelişmiş orman varlığına sahip olmak tüm vatandaşların hakkıdır. Bu noktada ormanlarımızdaki olumsuz gelişmelere karşı en fazla mücadele edecek bilgi ve uzmanlığa sahip ormancı teknik elemanları bünyesinde barındıran 100 yıllık onurlu geçmişe sahip Türkiye Ormancılar Derneğidir. İktidar güdümündeki OMO'dan bunu bekleyemeyiz. Peki bu iş nasıl yapılmalıdır? Ormanlarımızdaki aşırı üretim artışının dayanağı; silvikültür tekniğine uygun olarak ormandan kesilerek çıkarılacak ağacın ormancı teknik elemanca tespiti ve kayıt altına

alınma işinin usulüne uygun yapılmamasından kaynaklanmaktadır. İşletmecilikte çalışan meslektaşlar yıllarca kesilecek ağaçların tespiti ve kayıt altına alınması işini arazide yapmış ve halen yapmaktadırlar. İşletme şefliğinde yaptığım ağaç seçme ve damgalama sürecinin detaylarını bahis konusu panelde anlattım. Ağaç seçme ve kayıt altına alma iş zaman analizlerinden bir teknik elemanın günlük tespit edeceği hacim bilinmektedir. **Bu işte görevli mevcut personel sayısı ve üretim miktarına bakıldığında işin tekniğine uygun yapılmadığı kanaatimi pekiştirmiştir.** Yapılan tespitlerin silvikültür tekniğine uygun olup olmadığının arazide incelenmesi gerekmektedir. Orman Genel Müdürlüğü üst yöneticilerinin kamuoyunu ve biz meslek mensuplarını bu hususta yanlışlık yapılmadığına, silvikültür tekniğinin doğru uygulandığına ikna etmeleri şarttır. Şayet yaptıkları işlerden eminseler; Orman Fakültelerinin Amenajman ve Silvikültür bölümleri ile konu hakkında araştırma projeleri yapacakları gibi Derneğimiz üyelerinden oluşturulacak uzman komisyonların istedikleri işletmelerde arazi incelemelerine teknik rapor düzenlemelerine izin vermelilerdir. Ayrıca, çevreci dernek ve gönüllüler, ORKOOP üyesi kooperatifler ile çalıştay düzenleyerek ormanlarımızdaki üretim faaliyetlerinin izlenmesi için işbirliği imkanları araştırılmalıdır. **Bunun yapılması bile idarenin işi ciddiye almasına sebep olacaktır.**

Dernek olarak ülke sathında açılan 22 dava dosyası bulunduğunu Genel Kurul faaliyet raporundan öğrenmekteyiz. **Bunların içinde aşırı üretim ile ilgili dava yoktur.** 11 adeti mevzuat değişiklikleri, 6 adeti 7139 ek-16 ile ilgili, 5 adeti Antalya ve bazı illerdeki devam eden davalardır. Ülke sathında maden ve orman yasası gereği verilen izinlerin istismarından kaynaklanan orman suçları yanında; üretim artışının getirdiği suçlar olup olmadığının arazide tespiti ve raporlanması gerekmektedir. Ülke sathında binlerce hektar orman alanında yapılan üretimlerde ormanın yapısını bozan, içini boşaltan, meşcerayı optimalden uzaklaştıran müdahaleler ile gençleştirme sahalarındaki başan oranları hakkında tahmin ve duyumların ötesinde bilgiye sahip değiliz. Olası kapsamlı orman suçlarının belgelenmesi halinde ilgilileri hakkında suç duyurusunda bulunma veya davalar açma konusunda mevcut bir avukatın kapasitesini aşan bir durum vardır. Derneğimiz tasarrufa yönelerek güçlü bir hukuk bürosu kurmalıdır. **Aksi halde ormanları koruyacak hukuk mücadelesinden başka ortada etkin bir güç görünmemektedir. Ağaçlar kesildikten sonra arkasından üzülmenin faydası olmamaktadır.**

Dernek tüzüğünün, Derneğin amaçları başlığı altındaki 6. Maddesinin a fıkrasında "Orman alanlarının daralmasına ve ormanların ormancılık bilim ve tekniğine aykırı yönetilmesine neden olacak her

türlü girişim ile mücadele edilmesi," denilmektedir. **Hukuk yolundan başka mücadele yolu varmıdır?**

Dernek gelirlerinin kullanımı ve öncelikler

Dernek adına gayrimenkul alınmasına karşı değilim. Ancak, otel geliri haricindeki gelirler ile yukarıda ifade ettiğim hukuk mücadelesini yeterince vermek mümkün değildir. Bu durumda dernek gelirlerini harcarken dar gelirli bir vatandaş gibi tutumlu ve hukuk mücadelesine ayıracağımız kaynakta cömert olunmalıdır. Otel gelirleri bir gün kesilebilir. Dernek aidatı Genel Kurulda yıllık 120TL olarak zorlukla kabul edilmiştir. Bunu anlamak mümkün değildir. Genel Kurul harcamalarında yol, otel ve ağırlama masraflarının dernek tarafından karşılanması kanaatimce doğru değildir. Yıllık otel kira geliri bildiğim kadarı ile 325.000 Avro'dur. Türk Lirası karşılığı güncel kur 35 TL üzerinden 11.375.000 TL'dir. Dernek amacına uygun faaliyetleri çoğaltmak için büyük bir para sayılmaz. Neredeyse bu gelirin yarısının ağırlama, uğurlama giderlerine (*Başkan A.Hüsrev Özkara tahminen 3-4 milyon gideceğini konuşmasında belirtti*) harcanacak olması uygun olmamıştır. Üyelerin, yıllık 60 TL aidat verip bunun kat kat üstünde hizmet almasını (*Otel, yol ve yemek giderleri*) makul düşünen hiçbir üye kabul edemez. Dünyada benzeri görülmeyecek kötü bir örnektir. **Dernekçilik, gönüllülük isteyen**

bir faaliyettir. Karşılık beklemek etik değildir. **Birisinin çıkıp kral çıplak demesi gerekiyordu, sa- nıyorum o görevde bana düş- tü!** Denetleme kurulu raporuna göre üyelerin aidatları ile ilgili yapılan incelemede 02.04.2024 itibarıyla 1.557 üyenin 184.431 TL borcu olduğu gözlemlenmiştir. Borç miktarı yıllık 60 TL üzerinde 3073 kişiye denk gelmektedir. Demek ki bazı üyelerin bir yıldan fazla borcu var ve takip edilmiyor.

Derneğimiz 5 ve 6. katlarının restoran yapılması doğru olmuştur. Başından beri karşıyındaydım. Şimdi Merkez Denetleme kurulu raporundada gece eğlencesinin denetlenmesinin gerektiği yönetimden talep edilmiştir. Düşündürücü bir durumdur. Derneğimiz amacına uygun kullanılacak alan gerekirken giren çıkanın belli olmadığı, kazanç sağlamak için sözleşme sınırlarını zorlayan işletmeciden zamanında tahsil edilip edilmediği dahi belli olmayan (*Denetleme Kurulu raporunda ayrıntı yoktur*) kira gelirinden hangi fayda sağlanacaktır. Eski binamızın yıkılıp yenilenmesini savunanlara destek verdim. Şimdi acaba yanlışımı yaptım düşüncesindeyim. Binamız işhanına dönüşmüştür. Meslektaşımız Ahmet Demirtaş bir makalesinde **“Tiyatroyu bilmeyenlere yer tarifi yaparken; TOD’un alt katı diye, Derneği bilmeyenlere ise Yeni Sahne Tiyatrosu’nun üstü diyerek açıklama yapıldı”** diyor, doğrudur. Kızılayın merkezinde bir sanat kurumunda biz yok ettik. Sözde yeni yapılacak

binanın dört katı kültür odaklı alanlar olacak ve ticaret alanı olmayacaktı. O günün yönetimi bunu vadetmişti. Bende inanmıştım. Ola ola otopark ve Restorant oldu! Bu binanın tamamı bizim olduğunda belki teselli olabilirim. Dernek gelirlerinden tasarruf ederek ve gerekirse üyelerden bağış toplayarak satılan işyeri olursa öncelikle satın alınmalıdır. 57. dönemde satılan bir işyerinin alınması yönünde yönetimden iki üyenin olumlu rapor vermesine rağmen bu işyeri satın alınmamıştır. Fırsat kaçırılmıştır. Hiç olmazsa bundan sonra böyle bir imkan olması halinde gereği yapılmalıdır. Merkez Yönetim kurulu Başkanı A. Hüsrev Özkara’nın çalışma raporu eleştirilerine cevap verirken yüksek sesle Ankara dışında yeni yerler alacağını haykırması dernek binasının tamamını satın almak için bir düşüncesinin olmadığını gösterdi. Ümit ederim bu konuyu yönetimdeki arkadaşları ile yeniden değerlendirir.

Otel haklarının kullanımının yönetmeliğe bağlanması

Dernek üyesi meslektaşlarımız kendi hak ve sorumluluklarını bilmek zorundadır. Otel haklarının kullanımı konusunu incelediğimde 57. dönem Merkez Yönetim kurulu nun üç yıldır değişik zamanlarda aldıkları kararları ve vaadlerini aşağıda sıraladım.

• **"03-04 Eylül 2021 57.dönem çalışma programı-E- Sosyal Ve Kültürel Çalışmalar a)**

TOD Otel Yararlanma Hakları Yönetmeliğine uygun olarak; online başvuruların yapılması, değerlendirme ve sonuçların, geliştirilecek yazılımla genel ağ sayfamız üzerinden öğrenilmesine yönelik çalışmalar kısa zamanda sonuçlandırılacaktır."

• **"II. Mevzuat Çalışmaları (Stratejik Plan-Hedef 2.1, 5.1)**

5- 26-30 Kasım 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilen 57. Dönem 3. Danışma Kurulu toplantısında, Otel yararlanma Hakları Yönetmeliği hazırlamak amacıyla Merkez Yönetim kurulu üyeleri dışından bir çalışma grubu oluşturularak önceki taslak metin baz alınmış ve Yönetmelik çalışmaları başlatılmıştır. Çalışma grubu, hazırladıkları Yönetmeliği Merkez Yönetim kurulu na sunmuşlardır."

• **"Birlikte Güçlüyüz Grubu 58. Dönem Çalışma Önerileri**

Mevzuat ve Hukuk: Son Danışma Kurulumuzda oluşturulan çalışma grubu tarafından hazırlanan Otel Yararlanma Hakları Yönetmelik taslağı Merkez Yönetim kurulunca değerlendirilerek yürürlüğe konulacaktır."

• **Türkiye Ormancılar Derneği Stratejik Planı (2013 - 2022)** "Eylem 4.2.3 Dernek üyelerinin Rixos Otelinde tatil olanaklarından yararlanmasını **adil ve şeffaf şekilde sağlama."**

Yukarıda yazılı belge alıntılarında da anlaşıldığı gibi üç yıldır konu üzerine samimiyetle gidilmediği gibi Stratejik Planın hazırlandığı 2013 yılından sonra gelenlerinde gereğini yapmadıkları görülmektedir. Basit bir yönetmelik neden çıkarılmaz anlamak aslında zor değildir. Seçim öncesinde, güya online otel tahsis başvurusu için portal açıldığı, daha önce yapılan yazılı başvuruların geçersiz olduğu, sisteme girilmesi gerektiği mesaj ile üyelere bildirildi. Ben de öneri doğrultusunda giriş yaptım. 2023 yılından aidat borcu 60 TL görünüyordu. Oysa zamanında havale etmiştim. Hemen Dernek e-mail adresine yazılı olarak bildirim yapıp ekinde banka dekontunu da gönderdim. Halen düzeltme yapılmadı. Sistemde profil güncellemesi çalışmamaktadır. 6,5 puanım varmış. Neye göre anlamadım. Ortada üyelerin bilmediği, yalnızca yönetimin bildiği kriterler olmalı. Bütün bu olanlardan benim vardığım sonuç; yönetim, otel tahsisi yaparken karşılarna çıkacağını düşündüğü yönetmelik sınırlandırmalarını istemektedir. Bilmediğim başka bir sebep varsa açıklama yapılmalıdır. Basit, objektif, kontenjan adı altında üyelerin haklarını çiğnemeyen, eşitlik ve şeffaflık ilkesine (5.madde) uygun bir yönetmeliği bu yıldan geçerli olarak yürürlüğe koymak çok mu zor? Yeni yönetimden bu konuyu ivedilikle çözmesini beklememiz ve üyeler olarak haklarımıza sahip çıkmamız şart olmuştur. Dernek, üye haklarını çiğneyenlerin

ve savunamayanların alanı olmaz.

Merkez Denetleme Kurulu Raporu Hakkında

Denetleme Kurulu raporunda; dernek ve iktisadi işletme karar defterlerinde alınan kararların özetlerinin olmaması nedeniyle harcama kararlarının hangi amaçla alındığı anlaşılmadığı için analiz etme imkânı olmadığı gibi dernek mevzuatına uygun olup olmadığı da değerlendirilememiştir. Dernek ve İktisadi İşletmenin gelir-gider tablolarından bazı harcama kalemlerinin yıllar itibarı ile artışları izlense de her hesap kaleminin içeriği bilinmediği için anlamlı bir yorum imkânı da olmamıştır. Hesap kalemlerinin tanımlanması yapılmalıdır.

Denetleme raporunda **“8- Denetimin sağlıklı yapılabilmesi için harcama kararları ve dosyalarının bir an önce tanzim edilmesi ve harcama gerektiren her faaliyet için bir dosya tutulması gerekir.”** denilmektedir.

Sekizinci maddeden anlaşılan, denetim kurulunun harcama kararlarının ve dosyalarının zamanında hazırlanmadan harcama yapıldığı sonucunu vermektedir. Rapor eleştirilerine Bülent Türelî'nin cevabının yeterli olmadığını değerlendiren yönetim kurulu Sayman üyesi Burhan Aydoğan'ın kürsüye çıkıp kendine özel üslubuyla cevap vermesine çalışması, sorumlu denetim kurulunun görevini layıkıyla yapmadığının da göstergesi olmuştur. Yeni dönemde denetle-

me raporunda yönetim kurulu karar özetlerinin yazılması ve hesap kalemlerindeki gelir-gider rakamlarının ayrıntılı durumlarının yer alması yanlış anlamaları önleyecektir.

“Ormancılığımızı Bileşenleri ile Tartışıyoruz (Stratejik Plan-Hedef 3.2) Türkiye Ormancılar Derneği'nin 98. kuruluş yıldönümü sebebiyle, 25 Aralık 2022 tarihinde Ankara'da düzenlenen “Ormancılığımızı Bileşenleri ile Tartışıyoruz” konulu çalışmaya; siyasi parti yöneticileri, Yenimahalle Belediye Başkanı, orman köylüleri ve demokratik kitle örgütlerinden yaklaşık 1.500 kişi katılmıştır. Çalıştayda ormancılık ve orman köylülerine ilişkin sorunlar ve çözüm önerileri tartışılmıştır.”

Derneğimizin, siyasi partilere amaçlarımıza uygun bilgi vermesini, ormanlarımızın aleyhine olacak bazı gelişmelerden haberdar ederek TBMM mevzuat düzenlemelerinde danışmanlık yapmasını her zaman savundum. Dernek yönetiminin seçimler öncesi randevu veren bazı siyasi partilere brifing vermesi doğru olmuştur. Ancak, 25 Aralık 2022 tarihinde Ankara'da düzenlenen “Ormancılığımızı Bileşenleri ile Tartışıyoruz” konulu çalıştayda CHP Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçda-roğlu'nun kendisine verilen brifinglere rağmen idarenin etkinliğini sınırlandıran, ormanların verimli yönetilmesinde sorunlar yaratacak Anayasaya (169. madde) aykırı muğlak maddeler içeren 15 maddelik popülist açık-

lomasının anlamını bilmeden alkışlandığını görmek benim gibi düşünenleri rahatsız etmiştir. Derneğimizin amaçlarına uymayan **“Bağımsızlık ilkesini”** zedeleyen bu duruma düşmek için bundan sonra yapılacak çalıştayların çerçevesi çok iyi değerlendirilmelidir. Siyasi partilerin iktidara geldiğinde ormanlar için ne kararlar alacağını şimdiden bilemeyiz. Yanlış kararları verdiklerinde onların karşılarına dikilebilmenin yolunun her yönden mesafeli olmaktan geçtiğini anlamalıyız. Neticede, bu çalıştay için dernek bütçesinden harcama yapılmış mıdır? yapılmışsa ne kadar yapılmıştır? Bu husustaki bilgileri Merkez Denetleme kurulu raporları incelemesinden anlamak mümkün olmamıştır. Derneğimize geçmişte de ziyaret eden siyasiler olmuştur. Rahmetli Deniz Baykal denegimizi ziyaret ettiğinde bende oraday-

dım. Lokalde mevcut dernek üyelerinin önünde çayını içmiş, kısa bir konuşma yapıp gitmiştir. Özel bir karşılama ve ağırlama yapılmamıştır.

Dernek Üyeliğinde Yaşananlar

Dernek üyeliğine kabul süreci şeffaf işlememektedir. Referans verdiğim, geçmişte derneğimize üyeyken aidatı zamanında ödemediği gerekçesi ile üyeliği silinen bir devre arkadaşımın yeni üyelik başvuru dilekçesine bir yılı aşkındır cevap verilmemiştir. Dört günde dernek üyeliğine kabul edilen bir meslektaşımız olduğunu öğrendiğimde üzülmemem mümkün değildi! Burada dört günde üye yapılan meslektaşımızın değersiz olduğunu söylemiyorum. İsmi burada yazmıyorum. Bu üyelik doğru olmuştur diye düşünüyorum. Ancak, benim açımdan referansa olan güvensizliğin sebebi nedir? Bunu anlamak istiyorum?

Geçmişte iki dönem derneğimizin Ankara temsilciliğini yaptım. 46 yıldır dernek üyesiyim. Derneğin şahsıma verdiği görev gereği İşletme ve Pazarlama konusunda eğitim seminerlerinde, panellerde sunum yaptım. Önceki dönemde uzmanlık alanımda rapor yazdım. Üyelik referansını kim verirse kabul edilecektir? Bilmemiz gerekmiyor mu?

Genel Kurulda ayrıntılı ifade etmek imkânı bulamadığım düşüncelerimi **“Aklımda kalanlar”** başlığı altında ifade etmeye çalıştım. Yazdığım hususlar derneğimizle ilgili tespit, değerlendirme ve kanaatlerimdir. Derneğimiz 58. Dönem için seçilen Merkez Yönetim, Denetleme ve Onur Kurulu üyelerini tebrik eder, dernek tüzük ve ilkelerimiz ışığında başarılı çalışmalar yapmalarını temenni ederim. Esen kalın.

İÜ ORMAN FAKÜLTESİ 67'LİLER BİR ARAYA GELDİ

Her yıl hazırlanan program çerçevesinde yurt içi ya da yurt dışında buluşan 67'liler (İ.Ü.Orman Fakültesi 67 girişliler) bu yıl 20 Mart'ta Belek Rixos Premium'da bir araya geldi. Buraya 15 yıl önce de gelmiştik. O zaman toplu resim çektiğimiz ağacın altında tekrar resim çekirmek için ağacın olduğu yere doğru yürüdük. Ağacı bulamadık. Kesilmiş olduğunu öğrendik, Hü-

zünlendik. Otelin girişine yakın bir yerde toplu fotoğrafımızı çektik.

On beş yıl içinde sadece o ağacı kaybetmedik. Ağaç altındaki toplu resimde görülen arkadaşlarımızdan dokuzu ne yazık ki aramızdan ayrıldı. Kendilerini rahmet ve özlemle anıyoruz. Her buluşmamızda gelecek toplantıya aynı kadro ile katılma temennisinde bulunuyoruz ama

elde değil; doğa yasasını uyguluyor!

Otelin içinde bulunduğu 405 dönüm ormanlık alanın her gün bir bölümü gezdik; emeklilik nedeniyle uzak kaldığımız ormanla iç içe olmanın sevincini yaşadık.

Görmeyenler için Aspendos, Perge ve Kurşunlu Şelalesini içeren bir tur düzenlendi.

67'liler 2009

67'liler Mart 2024

Buluşmada anılar tazelendi, hasret giderildi. Akşamları toplu yemek esnasında, müzikle amatörce ilgilenen arkadaşların solistliğinde büyük bir koro oluşturduk. Coştuk, eğlendik.

Otel oldukça kalabalıktı. Müşterilerin çoğu yabancıydı. Mevsim nedeniyle henüz denize giren yoktu. Buna rağmen denize girmekte ısrarlı olan arkadaşları-

mızı hamama, saunaya ve havuzlara yönlendirdik.

Beş gün süren buluşmamızın sonunda, her zaman olduğu gibi yeni buluşmanın yerini ve zamanını belirlemek için toplandık. Ortak fikir olarak bu yıl sonbaharda tekrar buluşmaya karar verdik. Grup Başkanımız Salih SÖNMEZİŞİK'in belirlediği programlara eklemeler yapıldı.

Her program ayrı ayrı tartışıldı, oylandı. En çok oy alan iki program değerlendirilip en kısa sürede karar verilecek.

Eşleri ile birlikte 41 kişiyi bulan grup 25 Mart'ta, sonbaharda yeniden bir araya gelmek üzere vedalaşarak otelden ayrıldı.

67'liler adına
Atilla ALAGÖZ

YİTİRİLEN ORMANLAR*

Bozkırda susuz pınarlar,
Damla damla ağlar Anadolu'm...
Ormanlar doruklara kovulur ellerimizle,
Ufuklarda kaybolur,
Yanar öksüzlüğüne ağaçlar.

Ova ova taşar dereler baharda,
Ağlamaya zaman yok!
Dağlar yıkılır başına insanımın.

Hey kırları yorgun,
Doğası bitkin ülkem hey!..
Hey umutları denize akan halkım,
Duy titreyen yaprakların yakarışını
Ve yanan dalların haykırışını.
Görkemli direnişine bak bin yıllık sedirin,
Terk etmemek için köklerini.

Seni sensizliğinde de bekleyecek onlar,
Geçmişe uzanan çınarlar.

Dağlar gölgeye hasret,
Salkım söğüt suya,
Bak torunların yağmur duasında.
Bulutlar boşalamaz artık gönlünce,
Çorak topraklar bile yalvarsa.
Kıymayın yaşama,
Tanrı aşkına.

Prof. Dr. Melih BOYDAK**

*Boydak, M., 2016. Anadolu Kadını. Sis Yayıncılık, İstanbul, s:14-15.

**1943 yılında Elazığ Akmezra (Kavakpınarı) köyünde dünyaya gelen Prof. Dr. Melih BOYDAK, 1964 yılında İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinden birincilikle mezun oldu. Aynı fakültede bilimsel çalışmalara başladı ve Profesör Doktor unvanını aldı. Dördü İngilizce olmak üzere 11 adet kitabı, 160'ı aşkın ulusal ve uluslararası yayını bulunmaktadır. Bilimsel yaşamını doğanın ve bu bağlamda ormanların korunmasına ve geliştirilmesine adanmış. Biyolojik çeşitlilik ve ormancılık bilimleri konusunda birçok yenilik ortaya koydu. "Birleşmiş Milletler Çevre Onur Ödülü" ile değerli bazı ulusal ödüller aldı. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dekanlığı ve İstanbul Üniversitesi Rektör Yardımcılığı görevlerinde bulundu. 25 Eylül 2010 tarihinde emekli olan BOYDAK, 2011 tarihinde Işık Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığı görevine atandı. Meslektaşları tarafından kendisine "Sedirin Babası" sanı verilen ve 3 Ekim 2023 tarihinde, Elazığ Orman Bölge Müdürlüğünde adına "Prof. Dr. Melih Boydak Yüksek Orman Mühendisi (Sedirin Babası) Hatıra Ormanı" kurulan Prof. Dr. Melih BOYDAK; Türkiye Ormancılar Derneğinin 56, 57 ve 58. Dönem sanat kurullarında da görev almıştır.

Diğer eserlerinin yanında; Anadolu Kadını (2016) ve Bir Dünya Özlüyorum (2016) adlı şiir kitapları bulunmaktadır.

TOD - Türkiye Ormancılar Derneği

Cumhuriyet Mah. Tuna Cad. No:5/8
06420 Kızılay / Çankaya / Ankara
T. 0.312 433 84 13 **F.** 0 312 433 26 64

www.ormancilarderneği.org

Türkiye Ormancılar Derneği

@ormancilarderne

türkiyeormancilarderneği

Üyelik Aidatları İçin

Türkiye Ormancılar Derneği
Ziraat Bankası - Yenişehir Şubesi
Şube Kodu 471

IBAN TR25 0001 0004 7139 7751 3950 02 (TL)

Hesaplarımıza yaptığınız
üyelik aidatı ve diğer ödemeleriniz için
Türkiye'nin tüm Ziraat Bankası
şubelerinden kesinlikle
herhangi bir masraf alınmayacaktır.

Derneğimizin yıllık üyelik aidatı 60 TL'dir